

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Απόσπασμα

Από το Πρακτικό της 10^{ης} Συνεδρίασης (Τακτική)
της 18^{ης} Ιουνίου 2026
του Περιφερειακού Συμβουλίου Στερεάς Ελλάδας

Αριθμός Απόφασης
67 / 2026

Στη Λαμία, σήμερα 18 Ιουνίου 2026, ημέρα Πέμπτη και ώρα 10:00 π.μ, το Περιφερειακό Συμβούλιο Στερεάς Ελλάδας συνήλθε στην 10η τακτική συνεδρίαση για το έτος 2026, η οποία πραγματοποιήθηκε δια ζώσης και ταυτόχρονα με τηλεδιάσκεψη, μέσω της υπηρεσίας τηλεδιασκέψεων για τον ευρύτερο Δημόσιο Τομέα e:Presence.gov.gr (<https://epresence.gov.gr>), στην αίθουσα συνεδριάσεων «Λάμπρου Παπαδήμα» (Αινιάνων 6-8, Λαμία) κατόπιν της υπ' αριθμ. πρωτ. (οικ.) 163982/12.06.2026 πρόσκλησης της Προέδρου, κ. Λουκίας Θεοδώρου - Μαγουλά, η οποία δημοσιεύτηκε στην ιστοσελίδα της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας και απεστάλη ηλεκτρονικά στον Περιφερειάρχη κ. Φάνη Σπανό καθώς και σε καθέναν από τους Περιφερειακούς Συμβούλους για την τοποθέτηση και λήψη αποφάσεων, επί των ακόλουθων θεμάτων ημερήσιας διάταξης:

Θέμα 3 ^ο ΗΔ	Έκφραση γνώμης σχετικά με την "Έγκριση του Ειδικού Χωροταξικού Πλαισίου για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας και της Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ) αυτού".
Εισηγητής	κ. Ευάγγελος Κούκουζας, Αντιπεριφερειάρχης Περιβάλλοντος, Χωρικού Σχεδιασμού και Μεταφορών.

Από τις συνδέσεις στην υπηρεσία τηλεδιασκέψεων e:Presence.gov.gr (<https://epresence.gov.gr>), και τις παρουσίες του Περιφερειάρχη Στερεάς Ελλάδας, του Προεδρείου και των Περιφερειακών Συμβούλων εντός της αίθουσας, διαπιστώθηκε ότι από τα 45 μέλη του Περιφερειακού Συμβουλίου συμμετείχαν, και ήταν παρόντες, οι κάτωθι:

Παρόντες

- Ο Περιφερειάρχης Στερεάς Ελλάδας κ. Φάνης Σπανός
- Η Πρόεδρος του Περιφερειακού Συμβουλίου κ. Λουκία Θεοδώρου-Μαγουλά
- Ο Αντιπρόεδρος του Περιφερειακού Συμβουλίου κ. Δρόσος Παρασκευάς
- Η Γραμματέας του Περιφερειακού Συμβουλίου, κ. Αλίκη Λιάσκα

- Οι Περιφερειακοί Σύμβουλοι ως ακολούθως :

Περιφερειακές Παρατάξεις							
A/A	"Επιμένουμε στην καρδιά της Ελλάδας"	Παρών/ούσα	Απών/ούσα	A/A	"Ενωτική Περιφερειακή Κίνηση Απόστολος Γκλέτσος"	Παρών/ούσα	Απών/ούσα
1	Αποστολόπουλος Κων/νος	φυσική παρουσία		1	Αγγελικόπουλος Απόστολος	τηλεδιάσκεψη	
2	Αραβαντινού -Τζε Μαρία Παγωνίτσα	φυσική παρουσία & τηλεδιάσκεψη		2	Αγγελόπουλος Γεώργιος	φυσική παρουσία	
3	Βαρδακώστας Κων/νος	τηλεδιάσκεψη		3	Αλεξίου Ιωάννης	φυσική παρουσία & τηλεδιάσκεψη	
4	Βελισσαρίου Αναστάσιος	φυσική παρουσία		4	Γκλέτσου Ελευθερία	τηλεδιάσκεψη	
5	Βουρδάνος Δημήτριος	τηλεδιάσκεψη		5	Λάμπου Σπυρίδων	φυσική παρουσία	
6	Γαλάνης Κων/νος	φυσική παρουσία & τηλεδιάσκεψη		6	Παρασκευάς Δρόσος	τηλεδιάσκεψη	
7	Γεωργίου Χρήστος-Δημήτριος	φυσική παρουσία		7	Πούλος Ευάγγελος	τηλεδιάσκεψη	
8	Γιαννόπουλος Ιωάννης		√	Σύνολο Συμβούλων "Ενωτική Περιφερειακή Κίνηση Απόστολος Γκλέτσος"		7	0
9	Δελμούζος Γεώργιος	φυσική παρουσία		A/A	"Στερεά Περιφέρεια"	Παρών/ούσα	Απών/ούσα
10	Ευαγγελιογιώργος Θωμάς	τηλεδιάσκεψη		1	Βουγέσης Γιώργος	τηλεδιάσκεψη	
11	Θεοδώρου-Μαγουλά Λουκία	φυσική παρουσία		2	Λιάσκα Αλίκη	φυσική παρουσία	
12	Καλαντζή Αικατερίνη	φυσική παρουσία & τηλεδιάσκεψη		3	Μαρκόπουλος Κωνσταντίνος	τηλεδιάσκεψη	
13	Καλτσάς Ηλίας	φυσική παρουσία		4	Χονδρογιάννη Σοφία	τηλεδιάσκεψη	
14	Κελαϊδίτης Γεώργιος	φυσική παρουσία		Σύνολο Συμβούλων "Στερεά Περιφέρεια"		4	0
15	Κούκουζας Ευάγγελος	φυσική παρουσία		A/A	"Λαϊκή Συσπείρωση Στερεάς Ελλάδας"	Παρών	Απών
16	Μπακομήτρος Κων/νος	τηλεδιάσκεψη		1	Κοτσικώνας Επαμεινώνδας	τηλεδιάσκεψη	
17	Ντασιώτης Γεώργιος	φυσική παρουσία		2	Μουτουσιδής Στέφανος	φυσική παρουσία	
18	Παπαθωμά Φανή	φυσική παρουσία		3	Μπασδέκης Κων/νος	φυσική παρουσία	
19	Περγαντάς Ιωάννης	τηλεδιάσκεψη		Σύνολο Συμβούλων "Λαϊκή Συσπείρωση Στερεάς Ελλάδας"		3	0
20	Πνευματικός Κων/νος	τηλεδιάσκεψη		A/A	"Πατρίδα μας η Στερεά"	Παρών	Απών
21	Σανίδας Ηλίας	φυσική παρουσία		1	Αποστολίδης Λουκάς	τηλεδιάσκεψη	
22	Ταξίδης Χρήστος	φυσική παρουσία		2	Κατσούλης Δημήτριος	τηλεδιάσκεψη	
23	Τασιός Αριστείδης	φυσική παρουσία		Σύνολο Συμβούλων "Πατρίδα μας η Στερεά"		2	0
24	Τσοουλιάς Ανδρέας	τηλεδιάσκεψη		A/A	Ανεξάρτητοι Περιφερειακοί Σύμβουλοι	Παρόντες	Απόντες
25	Φαλίδας Ευάγγελος	τηλεδιάσκεψη		1	Λύκος Βασίλειος	τηλεδιάσκεψη	
26	Χαϊνός Ευάγγελος	φυσική παρουσία		2	Αγγελοπούλου Βασιλική	τηλεδιάσκεψη	
Σύνολο Συμβούλων "Επιμένουμε στην καρδιά της Ελλάδας"		25	1	3	Βαβουλιώτης Ευάγγελος	τηλεδιάσκεψη	
				Σύνολο Ανεξάρτητων Περιφερειακών Συμβούλων		3	0

Αφού διαπιστώθηκε η ύπαρξη νόμιμης απαρτίας, καθώς από το σύνολο των σαράντα πέντε (45) Περιφερειακών Συμβούλων ήταν παρόντες εντός της αίθουσας και συνδεδεμένοι μέσω τηλεδιάσκεψης, στην έναρξη της συνεδρίασης, σαράντα ένας (41), η Πρόεδρος του Περιφερειακού Συμβουλίου κ. Λουκία Θεοδώρου - Μαγουλά κήρυξε την έναρξη της συνεδρίασης. Μετά την έναρξη της συζήτησης του 3^{ου} θέματος το οποίο προτάχθηκε, συνδέθηκαν στην τηλεδιάσκεψη της συνεδρίασης οι Περιφερειακοί Σύμβουλοι κ. Ευάγγελος Φαλίδας και κ. Επαμεινώνδας Κοτσικώνας, και προσήλθε στην αίθουσα και ο Αντιπεριφερειάρχης Υγείας κ. Χρήστος -Δημήτριος Γεωργίου. Απών σε όλη τη διάρκεια της συνεδρίασης ήταν ο Περιφερειακός Σύμβουλος κ. Ιωάννης Γιαννόπουλος. Αποσυνδέθηκαν από την τηλεδιάσκεψη της συνεδρίασης πριν από την έναρξη των ψηφοφοριών των θεμάτων της ημερήσιας διάταξης, και καθ' όλη την υπόλοιπη συνεδρίαση, οι Περιφερειακοί Σύμβουλοι κ. Κων/νος Βαρδακώστας, κ. Ελευθερία Γκλέτσου, κ. Ευάγγελος Πούλος, κ. Ευάγγελος Βαβουλιώτης και οι επικεφαλής περιφερειακών παρατάξεων κ. Κων/νος Μαρκόπουλος και κ.

Λουκάς Αποστολίδης. Χρέη υπηρεσιακού Γραμματέα άσκησε η υπάλληλος της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας, κ. Ασημίνα Μπακάρα. Στη συνεδρίαση παρίστατο και ο αναπληρωτής υπηρεσιακός Γραμματέας κ. Φώτης Παπαευσταθίου.

Η Πρόεδρος του Περιφερειακού Συμβουλίου, κ. Λουκία Θεοδώρου - Μαγουλά, έδωσε τον λόγο αρχικά στον Περιφερειάρχη Στερεάς Ελλάδας, κ Φάνη Σπανό, ο οποίος προλόγισε επί του 3^{ου} θέματος της ημερήσιας διάταξης και στη συνέχεια το λόγο έλαβε ο εισηγητής του 3^{ου} θέματος κ. Ευάγγελος Κούκουζας, Αντιπεριφερειάρχης Περιβάλλοντος, Χωρικού Σχεδιασμού και Μεταφορών, ο οποίος αρχικά ανέφερε ότι υιοθετεί πλήρως και την με αρ.πρωτ. 164175/13.06.2026 συνημμένη εισήγηση του Προϊσταμένου της Δ/σης Περιβάλλοντος & Χωρικού Σχεδιασμού προς τον ίδιο, η οποία έχει ως εξής:

Εισήγηση του αν. Προϊσταμένου της Δ/σης Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού προς τον Θεματικό Αντιπεριφερειάρχη Περιβάλλοντος, Χωρικού Σχεδιασμού & Μεταφορών

Θέμα εισηγήσεως: Έκφραση γνώμης σχετικά με την “Έγκριση του Ειδικού Χωροταξικού Πλαισίου για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας και της Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ) αυτού”.

Έχοντας υπόψη :

1. Τις διατάξεις του Ν. 3852/2010 (ΦΕΚ Α΄ 87) «Νέα Αρχιτεκτονικής της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης», όπως έχουν τροποποιηθεί και ισχύουν σήμερα.
2. Το Ν. 4555/2018 «Μεταρρύθμιση του θεσμικού πλαισίου της Τοπικής Αυτοδιοίκησης – Εκβάθυνση της Δημοκρατίας- Ενίσχυση της Συμμετοχής – Βελτίωση της οικονομικής αναπτυξιακής λειτουργίας των ΟΤΑ- Πρόγραμμα Κλεισθένης» (ΦΕΚ 133/Α/19-07-2018).
3. Το Π.Δ. 148/2010 «Οργανισμός της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας» (ΦΕΚ Α΄ 241), όπως έχει τροποποιηθεί - επικαιροποιηθεί με τις υπ. αριθμ. πρωτ. 3203/84663/22-6-2017 (ΦΕΚ Β΄ 2201/28-06-2017), 3749/77622/11-6-2018 (ΦΕΚ Β΄ 2467/27-6-2018), 6041/119763/22-8-2018 (ΦΕΚ Β΄ 3806/4-9-2018) και 7062/149508/5-10-2018 (ΦΕΚ Β΄ 4524/16-10-2018) αποφάσεις του Συντονιστή Αποκεντρωμένης Διοίκησης Θεσσαλίας - Στερεάς Ελλάδας, και ισχύει σήμερα.
4. Την με αριθμ. 27/3-11-2023 απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Λαμίας με την οποία ανακηρύχθηκαν τα αποτελέσματα των Περιφερειακών Εκλογών της 8^{ης} Οκτωβρίου 2023 και ανακηρύχθηκαν ο επιτυχών και οι επιλαχόντες συνδυασμοί ο Περιφερειάρχης και οι Περιφερειακοί Σύμβουλοι της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας για την περιφερειακή περίοδο 2024-2028
5. Το Ν. 5056/2023 άρθρο 13 «Αναμόρφωση του συστήματος διακυβέρνησης Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης α΄ και β΄ βαθμού , κατάργηση νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, παρακολούθηση επιδόσεων τοπικής αυτοδιοίκησης οικονομική και διοικητική διαχείριση οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης , ευζωία των ζώων συντροφιάς, κατασκευή και αναβάθμιση λειτουργούντων χερσαίων συνοριακών σταθμών και λοιπές διατάξεις του Υπουργείου Εσωτερικών» ΦΕΚ 163 Α/ 2023.
6. Την υπ. αριθμ. 831/12-01-2024 (ΑΔΑ:ΕΗΡ77ΛΗ-ΣΙΚ) απόφαση του Περιφερειάρχη Στερεάς Ελλάδας περί ορισμού αναπληρωτή Περιφερειάρχη και Αντιπεριφερειάρχων της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας .
7. Την ΚΥΑ με α.π. ΥΠΕΧΩΔΕ/ΕΥΠΕ/οικ.107017/2006 (Β΄ 1225) «Εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων και προγραμμάτων σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της Οδηγίας 2001/42/ΕΚ», όπως τροποποιήθηκε από τις ΚΥΑ υπ΄ αρ. 40238/2017 (Β΄ 3759), ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/38181/2695/2022 (Β΄ 1923) και ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/94750/6235/2023 (Β΄5774).

8. Την υπ' αριθ. 49828/12.11.2008 Απόφαση της Επιτροπής Συντονισμού της Κυβερνητικής Πολιτικής στον τομέα του Χωροταξικού Σχεδιασμού και της Αειφόρου Ανάπτυξης «Έγκριση ειδικού πλαισίου χωροταξικού σχεδιασμού και αειφόρου ανάπτυξης για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και της στρατηγικής μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων αυτού» (Β' 2464).
9. Την υπ' αριθ. ΥΠΕΧΩΔΕ/ΕΥΠΕ/οικ. 107017/28.8.2006 Κοινή Υπουργική Απόφαση «Εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων και προγραμμάτων σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της Οδηγίας 2001/42/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Ιουνίου 2001» (Β' 1225), όπως τροποποιήθηκε με την υπ' αρ. οικ. 40238/28-9-2017 απόφαση «Τροποποίηση της κοινής υπουργικής απόφασης υπ. αρ. ΥΠΕΧΩΔΕ/ΕΥΠΕ/οικ. 107017/2006 Έκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων και προγραμμάτων, σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της Οδηγίας 2001/42/ΕΚ σχετικά με την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων και προγραμμάτων» του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Ιουνίου 2001» (Β' 3579).
10. Την υπ' αριθ. ΥΠΕΝ/ΔΑΠΕΕΚ/144627/3247/19-12-2025 Κοινή Υπουργική Απόφαση «Χαρτογράφηση των περιοχών για την επίτευξη του στόχου για την ανανεώσιμη ενέργεια στην ακαθάριστη τελική κατανάλωση ενέργειας το 2050, σύμφωνα με την παρ. 18 του άρθρου 33 του ν. 4936/2022.» (Β' 7365).
11. Την υπ' αρ. 28704/4362/26.11.2001 απόφαση της Επιτροπής Συντονισμού της Κυβερνητικής Πολιτικής στον τομέα του Χωροταξικού Σχεδιασμού και της Αειφόρου Ανάπτυξης «Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης Καταστημάτων Κράτησης» (Β' 1575).
12. Την υπ' αρ. 11508/18.02.2009 απόφαση της Επιτροπής Συντονισμού της Κυβερνητικής Πολιτικής στον τομέα του Χωροταξικού Σχεδιασμού και της Αειφόρου Ανάπτυξης «Έγκριση ειδικού πλαισίου χωροταξικού σχεδιασμού και αειφόρου ανάπτυξης για τη βιομηχανία και της στρατηγικής μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων αυτού» (Α.Α.Π.Θ. 151).
13. Την υπ' αρ. 31722/04.11.2011 απόφαση της Επιτροπής Συντονισμού της Κυβερνητικής Πολιτικής στον τομέα του Χωροταξικού Σχεδιασμού και της Αειφόρου Ανάπτυξης «Έγκριση ειδικού πλαισίου χωροταξικού σχεδιασμού και αειφόρου ανάπτυξης για τις υδατοκαλλιέργειες και της στρατηγικής μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων αυτού» (Β' 2505).
14. Την υπό εκπόνηση Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (Σ.Μ.Π.Ε.) και το σχέδιο Κοινής Υπουργικής Απόφασης για το Ειδικό Χωροταξικό Πλαίσιο για τον Τουρισμό.
15. Τη μελέτη «Αξιολόγηση και Αναθεώρηση του ΕΧΠ για τις ΑΠΕ» που υποβλήθηκε στη Διεύθυνση Χωροταξικού Σχεδιασμού του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας.
16. Το υπό στοιχεία ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/56985/3842/20-05-2026 (137509/20-05-2026) έγγραφο της Διεύθυνσης Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης του ΥΠΕΝ, αναφορικώς με τη διαβούλευση της Σ.Μ.Π.Ε. του Ειδικού Χωροταξικού Πλαισίου για τις ΑΠΕ με τις δημόσιες αρχές και το ενδιαφερόμενο κοινό προς διαβούλευση.
17. Το με αριθμ. πρωτ. 140255/22-5-2026 έγγραφο από την Γραμματεία Περιφερειακού Συμβουλίου σχετικά με «Διαβίβαση του νέου Ειδικού Χωροταξικού Πλαισίου για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας και της Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων αυτού, για την προετοιμασία εισήγησης.»
18. Το με αριθμ. πρωτ. 97158/14-4-2026 έγγραφο από το Γραφείο Περιφερειάρχη σχετικά με απόψεις επί του σχεδίου νόμου «Εκσυγχρονισμός της νομοθεσίας για τη χρήση και την παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές – Ενσωμάτωση Οδηγίας και λοιπών φορέων εποπτείας του», καθώς και το με αριθμ. πρωτ. 101983/20-4-2026 έγγραφο της ΔΙΠΕΧΩΣ σχετικά με «Προτάσεις της Διεύθυνσης Περιβάλλοντος & Χωρικού Σχεδιασμού της Περιφέρειας Στερέας Ελλάδας επί των διατάξεων του παραπάνω σχεδίου νόμου.
19. Την με αριθμ. 130/2025 (ΑΔΑ: 9ΗΜ47ΛΗ-ΗΡΦ) απόφαση Περιφερειακού Συμβουλίου (18η Τακτική Συνεδρίαση της 29ης Σεπτεμβρίου 2025).

20. Την με αριθμ. 150/2024 (ΑΔΑ: 60Π37ΛΗ-8ΘΕ) απόφαση Περιφερειακού Συμβουλίου (20η Τακτική Συνεδρίαση της 22ης Νοεμβρίου 2024).

Θεσμικό πλαίσιο

Το θεσμικό πλαίσιο που διέπει τον χωρικό σχεδιασμό και την αδειοδότηση των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΑΠΕ) στην Ελλάδα διαμορφώνεται μέσα από ένα πολυεπίπεδο σύστημα κανόνων, το οποίο περιλαμβάνει ευρωπαϊκές οδηγίες, εθνικούς νόμους και κανονιστικές πράξεις, καθώς και ειδικά χωροταξικά και περιβαλλοντικά εργαλεία.

Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, η προώθηση των ΑΠΕ αποτελεί βασικό πυλώνα της Πράσινης Συμφωνίας (European Green Deal) και της πολιτικής για την επίτευξη κλιματικής ουδετερότητας έως το 2050, με δεσμευτικούς στόχους μείωσης εκπομπών και αύξησης του μεριδίου των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.

Σε εθνικό επίπεδο, το πλαίσιο καθορίζεται κυρίως από:

- τον Ν. 4685/2020 για τον εκσυγχρονισμό της περιβαλλοντικής αδειοδότησης,
- τον Ν. 4951/2022 για την απλοποίηση και επιτάχυνση της αδειοδότησης ΑΠΕ,
- τον Εθνικό Κλιματικό Νόμο (Ν. 4936/2022),
- το Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα (ΕΣΕΚ),
- καθώς και το υπό αναθεώρηση Ειδικό Χωροταξικό Πλαίσιο για τις ΑΠΕ.

Κρίσιμη σημασία για τη χωρική οργάνωση των έργων έχουν επίσης:

- τα Ειδικά Περιφερειακά Χωροταξικά Σχέδια,
- οι Ειδικές Περιβαλλοντικές Μελέτες (ΕΠΜ) για τις περιοχές Natura 2000,
- οι Περιβαλλοντικές Αδειοδοτήσεις (ΜΠΕ),
- καθώς και οι διαδικασίες έγκρισης των Στρατηγικών Μελετών Περιβαλλοντικής Εκτίμησης (ΣΜΠΕ)

Ωστόσο, το ισχύον θεσμικό πλαίσιο έχει δεχθεί σημαντική κριτική, καθώς η ταχεία αδειοδοτική διαδικασία, σε συνδυασμό με την απουσία επαρκούς χωρικού συντονισμού και ολοκληρωμένης εκτίμησης σωρευτικών επιπτώσεων, έχει οδηγήσει σε έντονες πιέσεις σε συγκεκριμένες περιοχές της χώρας.

Η ανάγκη για επικαιροποίηση και ενίσχυση του χωροταξικού σχεδιασμού λοιπόν καθίσταται σήμερα επιτακτική, με στόχο την εξισορρόπηση μεταξύ:

- της ενεργειακής μετάβασης,
- της προστασίας του περιβάλλοντος,
- της βιώσιμης ανάπτυξης των τοπικών κοινωνιών,
- και της διασφάλισης της κοινωνικής αποδοχής.

Ιδιαίτερα για περιοχές όπως η **Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας**, όπου παρατηρείται **υψηλή συγκέντρωση ενεργειακών έργων**, η εφαρμογή του θεσμικού πλαισίου πρέπει να εξασφαλίζει ουσιαστικό χωρικό έλεγχο, δίκαιη κατανομή των έργων και αυστηρή τήρηση των περιβαλλοντικών περιορισμών. Μια περιφέρεια όπως η Στερεά Ελλάδα με τόσο μεγάλη ποσοστιαία συγκέντρωση ΑΠΕ συγκριτικά τις άλλες περιφέρειες θα πρέπει να αντιμετωπιστεί από τον νομοθέτη – χωροτάκτη ως μια ειδική περίπτωση που χρίζει ιδιαίτερη προστασίας.

A. Εισαγωγή

Η παρούσα εισήγηση της ΔΙΠΕΧΩΣ/ΠΣΤΕ αφορά την διαβούλευση και αξιολόγηση επί του σχεδίου Κοινής Υπουργικής Απόφασης (ΚΥΑ) και της συνοδεύουσας Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ) για την Αναθεώρηση του ΕΧΠ - ΑΠΕ. (Ειδικού Χωροταξικού Πλαισίου για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας). Η ανάγκη αναθεώρησης του παλαιού πλαισίου (του 2008) είναι αντικειμενικά δεδομένη, προκειμένου να εναρμονιστεί η εθνική νομοθεσία με τους νέους, αυξημένους στόχους του Εθνικού Σχεδίου για την Ενέργεια και το

Κλίμα (ΕΣΕΚ 2024), οι οποίοι προβλέπουν τη μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου κατά τουλάχιστον 55% έως το 2030 και τη ραγδαία διείσδυση των ΑΠΕ στην ηλεκτροπαραγωγή.

A1. Οι Α.Π.Ε. στην χώρα

Οι ΑΠΕ καλύπτουν πλέον πάνω από 50% της ηλεκτροπαραγωγής στη χώρα ενώ το 2023 έφτασαν ακόμη και 57% του ενεργειακού μείγματος.

Η ανάπτυξή τους είναι αλματώδης, κατά τα τελευταία χρόνια, στη χώρα μας. Το 2023 η ετήσια παραγωγή πράσινης ενέργειας σημείωσε ρεκόρ δεκαετίας. Αγγίζοντας τις 21,35 TWh, ήταν αυξημένη κατά 147% σε σχέση με την ετήσια ηλεκτροπαραγωγή από ΑΠΕ το 2014 (8,64 TWh). Τον Αύγουστο του 2023, μάλιστα, πραγματοποιήθηκε η μεγαλύτερη, μηνιαία παραγωγή από ΑΠΕ στην ιστορία του ηλεκτρικού συστήματος (2,25 TWh).

Η Ελλάδα διαθέτει περίπου 9,6 GW εγκατεστημένης φωτοβολταϊκής ισχύος (τέλος 2024), με τη χώρα να αντιπροσωπεύει το 4% της ευρωπαϊκής αγοράς φωτοβολταϊκών το 2025. Το 2024, τα φωτοβολταϊκά αποτέλεσαν το 93,5% όλης της νέας εγκατεστημένης ισχύος ΑΠΕ, με συνολικές επενδύσεις 1,6 δισεκατομμυρίου ευρώ και δημιουργία 26.750 ισοδύναμων θέσεων πλήρους απασχόλησης.

Παράλληλα, η εξέλιξη της τεχνολογίας — με κύριο παράδειγμα την κατακόρυφη αύξηση του μεγέθους και της ισχύος των σύγχρονων ανεμογεννητριών — μεταβάλλει ριζικά τα δεδομένα για τη φέρουσα ικανότητα των εδαφών, την οπτική όχληση και τους κανόνες ένταξης των έργων αυτών στο τοπίο.

Η Ελλάδα έχει ήδη επιτύχει — επτά χρόνια νωρίτερα — τον στόχο του Εθνικού Σχεδίου για την Ενέργεια και το Κλίμα (ΕΣΕΚ) για ισχύ 15,1 GW ΑΠΕ.

Σύμφωνα με τα στοιχεία ΕΛΕΤΑΕΝ (Ιούνιος 2025), άνω του 1 GW νέων αιολικών βρίσκεται υπό κατασκευή ή συμβολαιοποιημένο στη χώρα, με την πλειοψηφία να αναμένεται να συνδεθεί εντός 18 μηνών. Σημαντικό μέρος αυτής της ισχύος αντιστοιχεί στη Στερεά Ελλάδα.

A2. Ειδικές συνθήκες και κρισιμότητα των ΑΠΕ στην περιοχή της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας

Οι ορεινές κορυφογραμμές της Στερεάς Ελλάδας παρουσιάζουν εξαιρετικά αιολικά δυναμικά, με μέσες ετήσιες ταχύτητες ανέμου 6–8 m/s και σε ορισμένες θέσεις άνω των 9 m/s. Οι περιοχές Εύβοιας (Κάρυστος, Κύμη-Αλιβέρι), Βοιωτίας (Κιθαιρώνας, Ελικώνας, Θεσπιές-Θίσβη, Τανάγρα) και Φωκίδας (Γκιώνα, Παρνασσός) παρουσιάζουν υψηλή αιολική παραγωγικότητα. Ο συντελεστής χρησιμοποίησης (capacity factor) των αιολικών πάρκων κυμαίνεται μεταξύ 28–38%, τιμές που υπερβαίνουν τον εθνικό μέσο όρο. Σημαντικά υψηλές τιμές καταγράφονται στην Ανατολική Στερεά Ελλάδα και ιδιαίτερα στην Εύβοια, όπου οι μέσες ταχύτητες σε πολλές θέσεις κυμαίνονται μεταξύ 7 και 9 m/s. Η περιοχή αυτή αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους πυρήνες ανάπτυξης χερσαίων αιολικών πάρκων, γεγονός που αντανακλά άμεσα την ποιότητα του διαθέσιμου δυναμικού.

Η Στερεά Ελλάδα λαμβάνει μέση ετήσια ηλιακή ακτινοβολία 1.450–1.650 kWh/m²/έτος, με τις πεδιάδες της Βοιωτίας και Φθιώτιδας να παρουσιάζουν τις υψηλότερες τιμές. Οι ηλιάσιμες ώρες ανά έτος ξεπερνούν τις 2.600 ώρες, καθιστώντας την περιοχή κατάλληλη τόσο για μεγάλα φωτοβολταϊκά πάρκα όσο και για αγροτικές-οικιακές εφαρμογές.

Το υδατικό δυναμικό της περιφέρειας χαρακτηρίζεται από σημαντικά ποτάμια συστήματα. Ο ποταμός Σπερχειός (Φθιώτιδα), ο Ασωπός (Βοιωτία), ο Μόρνος (Φωκίδα–Φθιώτιδα) και τα ανάντη ρεύματα του Αχελώου στην Ευρυτανία αποτελούν τη βάση του υδροηλεκτρικού δυναμικού. Το σύνολο της υδάτινης απορροής σε ετήσια βάση εκτιμάται στα 8–10 δισεκατομμύρια m³.

Η Στερεά Ελλάδα είναι η "ναυαρχίδα" της αιολικής ενέργειας στην Ελλάδα. Σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία της ΕΛΕΤΑΕΝ (2025), η περιφέρεια φιλοξενεί εγκατεστημένη αιολική ισχύ 2.427 MW, αντιπροσωπεύοντας το 44% της συνολικής αιολικής ισχύος της χώρας.

Περιφερειακή Ενότητα	Εγκατ. Ισχύς (MW)	% Στερεάς	Κύριες Τοποθεσίες
Εύβοια	~1.000	~41%	Κάρυστος, Κύμη-Αλιβέρι, Ν. Στύρα, Στουππαίοι
Βοιωτία	~550	~23%	Κιθαιρώνας, Θίσβη, Τανάγρα, Θήβα
Φωκίδα	~380	~16%	Παρνασσός, Γκίωνα, Δεσφίνα
Φθιώτιδα	~350	~14%	Όθρυς, Τυμφρηστός
Ευρυτανία	~147	~6%	Άγραφα, Καρπενήσι
ΣΥΝΟΛΟ	~2.427	100%	—

Σε επίπεδο νομών, πρωτοπόρος παραμένει η Εύβοια, όπου έχει τοποθετηθεί σχεδόν το 1/3 των ανεμογεννητριών ολόκληρης της χώρας. Τα σημαντικότερα πάρκα ανά τοποθεσία είναι:

- Κάρυστος Ευβοίας
- Κύμη-Αλιβέρι
- Κιθαιρώνας-Ελικώνας (Βοιωτία)
- Θίσβη-Θεσπιές (Βοιωτία)
- Παρνασσός-Δελφοί (Φωκίδα)
- Δεσφίνα (Φωκίδα)

Ο αριθμός νέων ανεμογεννητριών που συνδέθηκαν πανελλαδικά το 2024 ήταν 39 ανεμογεννήτριες (125,5 MW), επένδυση ύψους 150 εκατ. ευρώ. Η αυξητική τάση επιβραδύνθηκε το 2024 (+2,4%) κυρίως λόγω καθυστερήσεων στην αδειοδότηση.

Στη Στερεά Ελλάδα, η φωτοβολταϊκή ισχύς αυξάνεται ταχύτατα. Οι πεδιάδες Βοιωτίας (Θήβα, Λειβαδιά, Ορχομενός) και Φθιώτιδας (Λαμία, Στυλίδα) συγκεντρώνουν τη μερίδα των μεγάλης κλίμακας φωτοβολταϊκών πάρκων, λόγω της διαθεσιμότητας επίπεδων εκτάσεων και της ευνοϊκής ηλιακής ακτινοβολίας.

Η Στερεά Ελλάδα διαθέτει μερικά από τα μεγαλύτερα και ιστορικότερα υδροηλεκτρικά έργα της χώρας. Τα φράγματα Κρεμαστών και Καστρακίου, στον ποταμό Αχελώο (στα σύνορα με Δ. Ελλάδα / Ευρυτανία), ανήκουν στα πλέον ισχυρά της χώρας και κατασκευάστηκαν την περίοδο 1950–1975.

Εκτός των μεγάλων ΥΗΣ, η Στερεά Ελλάδα διαθέτει αξιόλογο δυναμικό μικρών υδροηλεκτρικών (ισχύς <15 MW). Οι ορεινές κοιλάδες Ευρυτανίας, τα ρεύματα Φθιώτιδας και οι παραπόταμοι Φωκίδας προσφέρουν κατάλληλες θέσεις.

Ο θεσμός των Ενεργειακών Κοινοτήτων αναπτύσσεται ταχύτατα στη Στερεά Ελλάδα. Οι αγροτικές κοινότητες της Βοιωτίας και Φθιώτιδας έχουν ιδρύσει αρκετές ενεργειακές κοινότητες για κοινή εκμετάλλευση φωτοβολταϊκών πάρκων, μειώνοντας το ενεργειακό κόστος και δημιουργώντας τοπικά έσοδα.

- Αγροτικά φωτοβολταϊκά: Μεγάλη ανάπτυξη σε εκτάσεις Φθιώτιδας και Βοιωτίας, με βάση τα προγράμματα ΕΣΠΑ και Ελλάδα 2.0.
- Ενεργειακές κοινότητες: Άνω των 50 ενεργειακών κοινοτήτων καταγράφονται στην Περιφέρεια, αξιοποιώντας ηλιακή και αιολική ενέργεια.

Οι επενδύσεις στον τομέα ΑΠΕ στη Στερεά Ελλάδα εκτιμώνται σε άνω των 500 εκατ. ευρώ για τα αιολικά πάρκα (βάσει κόστους 1,2–1,5 εκατ. ευρώ/MW). Για τα φωτοβολταϊκά, οι εθνικές επενδύσεις 2024 ανήλθαν σε 1,6 δισεκατομμύρια ευρώ, με σημαντικό μέρος να διοχετεύεται στη Στερεά Ελλάδα.

Οι ΑΠΕ στη Στερεά Ελλάδα συμβάλλουν σημαντικά στη μείωση εκπομπών αερίων θερμοκηπίου.

Ωστόσο, η Στερεά Ελλάδα εμπεριέχει εκτεταμένες περιοχές του δικτύου Natura 2000 (Παρνασσός, Οίτη, Εθνικός Δρυμός, Σπερχειός, Κοπαΐδα κ.λπ.), όπου η εγκατάσταση ΑΠΕ ενέχει κινδύνους για:

- **Ορνιθοπανίδα:** Κίνδυνος σύγκρουσης αρπακτικών πτηνών (αρκούδες, αετοί, γύπες) με ανεμογεννήτριες. Απαιτείται πριν από κάθε εγκατάσταση ειδική ορνιθολογική μελέτη.
- **Χλωρίδα και φυσικοί τύποι οικοτόπων:** Αλλαγή χρήσης γης σε ευαίσθητα ορεινά οικοσυστήματα.
- **Τοπίο και αισθητική:** Ορατή επίδραση στο φυσικό τοπίο, ιδίως κοντά σε τουριστικές και αρχαιολογικές περιοχές.

Ο επόμενος μεγάλος κλάδος ανάπτυξης στη Στερεά Ελλάδα είναι τα συστήματα αποθήκευσης ενέργειας (Battery Energy Storage Systems). Η τοπική αγορά παρουσιάζει ισχυρό ενδιαφέρον, καθώς η μεγάλη διείσδυση αιολικών και φωτοβολταϊκών δημιουργεί ανάγκη εξισορρόπησης. Το ΕΣΕΚ 2030 προβλέπει εγκατάσταση >1 GW αποθήκευσης πανελλαδικά.

Αν και η Στερεά Ελλάδα δεν εντοπίζεται σε παράκτιες ζώνες κατάλληλες για offshore αιολικά βάσει του εθνικού χωροταξικού πλαισίου, η γεινίαση της Εύβοιας με βαθιά ανοιχτά ύδατα Β. Αιγαίου ενδεχομένως να αξιολογηθεί μελλοντικά.

Με την υπ' αριθμ. ΥΠΕΝ/ΔΧΩΡΣ/761042/1176/30.10.2018 Απόφαση Υπουργού και Αναπληρωτή Υπουργού ΥΠΕΝ, εγκρίθηκε η αναθεώρηση του Περιφερειακού Χωροταξικού Πλαισίου Στερεάς Ελλάδας (ΦΕΚ ΑΑΠ'299).

Στο ΠΧΠ Στερεάς Ελλάδας αναγνωρίζεται καταρχήν ότι σε σχέση με τις άμεσες ξένες επενδύσεις, η Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας αποτελεί δυνητικό τόπο προορισμού μέσω των μεγάλων οικονομικών ομίλων που δραστηριοποιούνται σ' αυτή κυρίως στον τομέα των ορυκτών πόρων και της μεταλλουργίας και των ΑΠΕ και θα πρέπει να αναδείξει διακεκριμένη θέση στις αναδυθείσες και αναδυόμενες νέες εξειδικεύσεις της στους τομείς των ΑΠΕ και της ενέργειας.

Στην Ελλάδα η έννοια της **“φέρουσας ικανότητας”**, δεν έχει ακόμη πλήρως θεσμοθετημένη μεθοδολογία, προβλέπεται όμως να καθοριστεί μέσω ειδικών δεικτών παρότι το ΥΠΕΝ εισήγαγε στη νομοθεσία την «Φέρουσα Ικανότητα» ενός χωρικού συστήματος, με το άρθρο 64 του νόμου 4964/2022 ως υποχρέωση αξιολόγησης κατ' εξουσιοδότηση του οποίου ετοιμάζεται το νέο Προεδρικό Διάταγμα. Η πλειοψηφία των αποφάσεων του ΣτΕ συγκλίνει στο ότι η “Φέρουσα Ικανότητα” αποτελεί πολεοδομικό κριτήριο, το οποίο θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη κατά τον χωροταξικό και πολεοδομικό σχεδιασμό». Η φέρουσα ικανότητα εκφράζεται ως η μέγιστη επιτρεπτή ένταση δραστηριότητας (π.χ. MW ΑΠΕ) ώστε: να μην αλλοιώνεται το τοπίο, να μην παραβιάζονται οικοσυστήματα, και να μην υπερφορτώνεται το δίκτυο. Η φέρουσα ικανότητα: δεν εξαρτάται μόνο από οικολογία αλλά και από την κοινωνική αποδοχή και το αναπτυξιακό μοντέλο που έχει επιλεγεί. Ο προσδιορισμός της βασίζεται σε συνδυασμό περιβαλλοντικών, τεχνικών, χωρικών και κοινωνικών παραμέτρων και αποδίδεται μέσω πολυκριτηριακών δεικτών.

➔ Ενδεικτικοί δείκτες

Περιβαλλοντικοί δείκτες

- Natura / προστατευόμενες περιοχές
- τοπίο (οπτική όχληση)

- βιοποικιλότητα
- υδρολογία / γεωλογία
- ☞ Οι πόροι αυτοί καθορίζουν: **ποια «έκταση» είναι πραγματικά διαθέσιμη**

Δίκτυο και υποδομές

- χωρητικότητα ΑΔΜΗΕ / ΔΕΔΔΗΕ
- κορεσμός κόμβων
- δυνατότητα διασύνδεσης

☞ Στην πράξη: αν ο διαθέσιμος χώρος δικτύου είναι μικρός → μειώνεται η φέρουσα ικανότητα

Δείκτες συγκέντρωσης

- MW/km²
- αριθμός έργων ανά ΟΤΑ
- αποστάσεις μεταξύ εγκαταστάσεων

☞ Εδώ εντοπίζεται τυχόν υπερσυγκέντρωση ΑΠΕ σε ΠΕ

Ανθρωπογενείς παράμετροι

- οικισμοί
- χρήση γης (αγροτική, τουριστική)
- πολιτιστικά στοιχεία

Εάν ορίσουμε ως τη φέρουσα ικανότητα κάθε Περιφερειακής Ενότητας, το μέγιστο επίπεδο ανάπτυξης δραστηριοτήτων – εν προκειμένω εγκατάστασης έργων ΑΠΕ – το οποίο μπορεί να υποστηριχθεί χωρίς να διαταραχθεί η οικολογική ισορροπία, η λειτουργικότητα των υποδομών και η κοινωνικοοικονομική συνοχή της περιοχής τότε μπορούμε να καταλήξουμε σε πολύ χρήσιμα συμπεράσματα σε σχέση με την ώριμη ισχύ και την αδειοδοτημένη ισχύ των ΑΠΕ στην περιφέρεια.

ΠΕ	Εκτιμώμενη υφιστάμενη + ώριμη ισχύς (MW)	Εκτιμώμενη αδειοδοτημένη ισχύς (MW)	Εκτίμηση μέγιστης φέρουσας ικανότητας (MW)	Υπολειμματική ικανότητα (MW)	Βαθμός κορεσμού
Εύβοια	1.600 – 2.000	5.000 – 6.500	2.000 – 2.500	✗ - 3.500 (υπέρβαση)	● Υπερκορεσμένη
Βοιωτία	700 – 1.000	3.500 – 4.500	1.500 – 1.800	✗ - 1.700	● Οριακός-υπερκορεσμός
Φθιώτιδα	500 – 800	2.500 – 3.500	1.500 – 2.000	⚠ - 500 έως + 500	● Μεταβατική
Φωκίδα	150 – 300	800 – 1.200	800 – 1.200	✓ ~0	● Σχεδόν ισορροπία
Ευρυτανία	< 50	200 – 400	200 – 400	✓ ~0	● Χαμηλή αξιοποίηση

ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΠΟΣΟΤΙΚΗ ΕΙΚΟΝΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ

Κατηγορία	Εκτίμηση
Συνολική φέρουσα ικανότητα Στερεάς	~6 – 8 GW
Αδειοδοτημένη ισχύς	~17 GW
Υπέρβαση	~2x – 3x

Τα παραπάνω υπολογίστηκαν σε εφαρμογή πολύ-κριτηριακής ανάλυσης με παραμέτρους την συνολική έκταση κάθε ΠΕ, την έκταση των περιοχών Natura, τις δασικές εκτάσεις, την διαθέσιμη αγροτική γη και την έκταση των οικισμών. Επίσης λόγω περιορισμών ο συντελεστής καταλληλότητας περιοχής τέθηκε στο 0,35 με μέση πυκνότητα αιολικών 6–8 MW/km² και για Φ/Β 1 MW ≈ 1.8 ha περιβαλλοντικό συντελεστή 0,6 και συντελεστή καταλληλότητας τοπίου 0.1.

Η ποσοτική αποτίμηση καταδεικνύει ότι η Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας εμφανίζει σαφή υπέρβαση της φέρουσας ικανότητας σε επίπεδο περιφερειακών ενοτήτων, με ιδιαίτερη ένταση στην Εύβοια και δευτερευόντως στη Βοιωτία. Η υφιστάμενη αδειοδοτημένη ισχύς υπερβαίνει πολλαπλά τη δυναμική χωρητικότητα τόσο του φυσικού χώρου όσο και του δικτύου, γεγονός που συνδέεται με δομικά χαρακτηριστικά της αδειοδοτικής διαδικασίας και όχι με πραγματική δυνατότητα υλοποίησης. Η ανάγκη εισαγωγής ποσοτικών ορίων ανά χωρική ενότητα καθίσταται κρίσιμη για τον επανακαθορισμό της βιώσιμης ανάπτυξης των ΑΠΕ.

Β. Σκοπιμότητα του ΕΧΠ - ΑΠΕ

Η άναρχη χωρική συγκέντρωση έργων ΑΠΕ οδηγεί σε έντονα σωρευτικά φαινόμενα, τα οποία υπερβαίνουν την αξιολόγηση των μεμονωμένων έργων και εκδηλώνονται ως περιβαλλοντική υποβάθμιση, χωρική ανισορροπία, κοινωνική σύγκρουση και τεχνικός κορεσμός του ενεργειακού συστήματος. Η διαχείριση των φαινομένων αυτών προϋποθέτει ολοκληρωμένο χωρικό σχεδιασμό και σαφή προσδιορισμό της φέρουσας ικανότητας ανά περιοχή.

Το σχέδιο, κυρίως επικεντρώνεται στην επικαιροποίηση της κατηγοριοποίησης του εθνικού χώρου, στον εντοπισμό περιοχών καταλληλότητας ανά μορφή ενέργειας και στη θέσπιση σαφέστερων κανόνων για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας. Επιδιώκεται, θεωρητικά, η εισαγωγή ζωνών αποκλεισμού και ελάχιστων αποστάσεων ασφαλείας από ευαίσθητους υποδοχείς (οικισμούς, μνημεία, προστατευόμενες περιοχές). **Η βασική του καινοτομία είναι ότι δεν εκπονείται μεμονωμένα, αλλά συντονίζεται «παράλληλα» με τα νέα Ειδικά Χωροταξικά Πλαίσια για τον Τουρισμό και τη Βιομηχανία, με σκοπό την επίλυση των χρόνιων συγκρούσεων χρήσεων γης.** Ωστόσο, προκειμένου αυτή η παράλληλη προσέγγιση να λειτουργήσει υποστηρικτικά στην πράξη, αναδεικνύεται η ανάγκη για μια ακόμη πιο στενή και οργανική εναρμόνιση των επιμέρους κατευθύνσεων.

Γ. Περιγραφή του ΕΧΠ-ΑΠΕ

Το σχέδιο, κυρίως επικεντρώνεται στην επικαιροποίηση της κατηγοριοποίησης του εθνικού χώρου, στον εντοπισμό περιοχών καταλληλότητας ανά μορφή ενέργειας και στη θέσπιση σαφέστερων κανόνων για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας. Επιδιώκεται η εισαγωγή ζωνών αποκλεισμού και ελάχιστων αποστάσεων ασφαλείας από ευαίσθητους υποδοχείς (οικισμούς, μνημεία, προστατευόμενες περιοχές). Η βασική του καινοτομία είναι ότι δεν εκπονείται μεμονωμένα, αλλά συντονίζεται «παράλληλα» με τα νέα Ειδικά Χωροταξικά Πλαίσια για τον Τουρισμό και τη Βιομηχανία, με σκοπό την επίλυση των χρόνιων συγκρούσεων χρήσεων γης.

Το ΕΧΠ για τις ΑΠΕ αποτελεί σύνολο κειμένων, διαγραμμάτων και χαρτών το οποίο διαμορφώνει ένα πλαίσιο κατευθύνσεων και ρυθμίσεων για τη χωρική διάρθρωση των εγκαταστάσεων ΑΠΕ και των επιμέρους κατηγοριών τους.

Το σχέδιο ΚΥΑ διαρθρώνεται σε:

- ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α': Γενικές Διατάξεις (άρθρα 1-3) – Σκοπός, στόχοι, ορισμοί, πεδίο εφαρμογής.
- ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β': Διάκριση του εθνικού χώρου σε κατηγορίες (άρθρο 4) – μόνο για τις αιολικές εγκαταστάσεις.
- ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ': Κατευθύνσεις και ρυθμίσεις-προτεραιότητες, όροι και προϋποθέσεις για τη χωροθέτηση αιολικών εγκαταστάσεων ανά κατηγορία χώρου (άρθρα 5-9) – περιοχές αποκλεισμού, ειδικά κριτήρια χωροθέτησης ανά κατηγορία χώρου συμπεριλαμβανομένου και του θαλάσσιου.

- ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ': Κατευθύνσεις και ρυθμίσεις-προτεραιότητες, όροι και προϋποθέσεις για τη χωροθέτηση Μικρών Υδροηλεκτρικών Έργων (άρθρα 10-13) – Περιοχές προτεραιότητας και επιτάχυνσης, περιοχές αποκλεισμού, κριτήρια χωροθέτησης.
- ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε': Κατευθύνσεις και ρυθμίσεις-προτεραιότητες, όροι και προϋποθέσεις για τη χωροθέτηση εγκαταστάσεων εκμετάλλευσης της ηλιακής ενέργειας (άρθρα 14-17) – Περιοχές προτεραιότητας και επιτάχυνσης, περιοχές αποκλεισμού, κριτήρια χωροθέτησης για τον χερσαίο και θαλάσσιο χώρο.
- ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ': Κατευθύνσεις και ρυθμίσεις-προτεραιότητες, όροι και προϋποθέσεις για τη χωροθέτηση εγκαταστάσεων εκμετάλλευσης της ενέργειας από βιομάζα, βιοαέριο ή βιορρευστά (άρθρα 18-20) – Περιοχές προτεραιότητας και επιτάχυνσης, περιοχές αποκλεισμού, κριτήρια χωροθέτησης.
- ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ': Κατευθύνσεις και ρυθμίσεις-προτεραιότητες, όροι και προϋποθέσεις για τη χωροθέτηση εγκαταστάσεων εκμετάλλευσης της ενέργειας από γεωθερμία (άρθρα 21-23) – Περιοχές προτεραιότητας και επιτάχυνσης, περιοχές αποκλεισμού, κριτήρια χωροθέτησης.
- ΚΕΦΑΛΑΙΟ Η': Κατευθύνσεις και ρυθμίσεις-προτεραιότητες, όροι και προϋποθέσεις για τη χωροθέτηση εγκαταστάσεων αποθήκευσης ενέργειας (άρθρα 24-25) – Περιοχές αποκλεισμού, κριτήρια χωροθέτησης.
- ΚΕΦΑΛΑΙΟ Θ': Κατευθύνσεις και ρυθμίσεις – κριτήρια ένταξης των ΑΠΕ στο Τοπίο (άρθρο 26).
- ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι': Κατευθύνσεις για τη συνέργεια με τα υπόλοιπα ΕΧΠ και προς τον υποκείμενο σχεδιασμό (άρθρα 27-28).
- ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΑ': Πρόγραμμα ενεργειών και προτεραιοτήτων (άρθρο 29)
- ΑΡΘΡΟ ΔΕΥΤΕΡΟ: Τελικές και μεταβατικές διατάξεις
- ΑΡΘΡΟ ΤΡΙΤΟ: Καταργούμενες διατάξεις
- Παράρτημα Ι: Περιοχές Αιολικής Καταλληλότητας,
- Παράρτημα ΙΙ: Αποστάσεις εγκαταστάσεων ΑΠΕ από γεινιάζουσες χρήσεις γης, δραστηριότητες και δίκτυα τεχνικής υποδομής,
- Παράρτημα ΙΙΙ: Κριτήρια ένταξης των εγκαταστάσεων ΑΠΕ στο Τοπίο.

Το νέο Σχέδιο ΚΥΑ εντάσσει, μέσω του άρθρου 2, νέες έννοιες αναφορικά με την παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, ήτοι τα Υπεράκτια Αιολικά Πάρκα (ΥΑΠ), οι ηλιοθερμικοί σταθμοί, ο Θαλάσσιος Πλωτός Φωτοβολταϊκός Σταθμός (ΘΠΦΣ), ο διαχωρισμός μεταξύ γραμμικής και εκτατικής φέρουσας ικανότητας εγκαταστάσεων ΜΥΗΕ, καθώς και ο Υβριδικός Σταθμός. Περαιτέρω, αξιοσημείωτη κρίνεται η προσθήκη της έννοιας των «Περιοχών Επιτάχυνσης ΑΠΕ» στο σύστημα κατηγοριοποίησης του χώρου ανά είδος ΑΠΕ. Τέλος, ιδιαίτερης σημασίας είναι η ρητή κατοχύρωση των εγκαταστάσεων αποθήκευσης ηλεκτρικής ενέργειας συνδεδεμένων στο δίκτυο, οι οποίες δύνανται να απορροφούν, να αποθηκεύουν και να εγχέουν ηλεκτρική ενέργεια σε ένα ή περισσότερα σημεία σύνδεσης.

Το άρθρο 3 οριοθετεί το πεδίο εφαρμογής του Σχεδίου ΚΥΑ, προσδιορίζοντας τις κατηγορίες εγκαταστάσεων ΑΠΕ που εξαιρούνται από το ρυθμιστικό του πεδίου. Συγκεκριμένα, εκτός πεδίου εφαρμογής τίθενται οι σταθμοί που δεν υπόκεινται σε υποχρέωση αδειοδότησης κατ' άρθρο 33 Ν. 4951/2022, τα Μεγάλα Υδροηλεκτρικά Έργα και οι σταθμοί αντλησιοταμίευσης, οι μη οχλούσες εγκαταστάσεις, καθώς και τα σταθερά φωτοβολταϊκά συστήματα επί στεγών και τεχνητών επιφανειών.

Το άρθρο 4 εισάγει το σύστημα κατηγοριοποίησης του εθνικού χώρου ως προς τη χωρική οργάνωση των ΑΠΕ. Η κατηγοριοποίηση αφορά τις αιολικές εγκαταστάσεις, ενώ για την αιολική ενέργεια ο εθνικός χώρος αντιμετωπίζεται ενιαία και για τις λοιπές ΑΠΕ οι πόροι θεωρούνται χωρικά εντοπισμένοι. Ως προς την αιολική ενέργεια, ο εθνικός χώρος διακρίνεται σε τέσσερις μείζονες κατηγορίες:

- Ηπειρωτική χώρα.

- Αττική και Μητροπολιτική Περιοχή Θεσσαλονίκης (ΜΠΘ).
- Νησιωτική χώρα.
- Υπεράκτιος θαλάσσιος χώρος.

Η ηπειρωτική χώρα υποδιαιρείται περαιτέρω σε Περιοχές Καταλληλότητας (οι οποίες διαθέτουν αιολικό δυναμικό άνω των 4 m/sec και αποτελούν τις μόνες περιοχές όπου επιτρέπεται κατ' αρχήν η χωροθέτηση αιολικών εγκαταστάσεων) και σε Περιοχές Επιτάχυνσης, οι οποίες αποτελούν υποσύνολο των πρώτων. Οι Περιοχές Επιτάχυνσης δύνανται επίσης να συμπεριλαμβάνουν περιοχές του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης Υπεράκτιων Αιολικών Πάρκων, καθώς και τις απαραίτητες ζώνες για τα δίκτυα διασύνδεσής τους.

Στο άρθρο 5 αναφέρονται οι περιοχές αποκλεισμού για τη εγκατάσταση ανεμογεννητριών στο χερσαίο χώρο, οι οποίες έχουν εμπλουτιστεί συγκριτικά με το ισχύον ΕΠΧΣΑΑ (ΦΕΚ 2464/Β/2008). Ειδικότερα, έχουν προστεθεί οι κάτωθι περιοχές αποκλεισμού:

- Περιοχές που έχουν χαρακτηριστεί ως Τοπία Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους (ΤΙΦΚ)
- Περιοχές άνευ δρόμων που καθορίζονται με αποφάσεις ΥΠΕΝ
- Περιοχές με υψόμετρο μεγαλύτερο των 1.200μ.
- Νησιά με έκταση μικρότερη από 300 τ.χλμ., εκτός εάν εξυπηρετούνται αποκλειστικώς δημόσιες υποδομές (π.χ. εγκαταστάσεις αφαλάτωσης) ή κρίνεται αναγκαίο για την ασφάλεια του συστήματος, ανεξαρτήτως ιδιοκτησιακού καθεστώτος της εγκατάστασης.
- Οι λοιποί¹ οργανωμένοι υποδοχείς ανάπτυξης οικιστικών ή/και τουριστικών χρήσεων (ΠΕΡΠΟ/ΠΠΑΙΠ, ΕΣΧΑΣΕ, ΕΣΧΑΔΑ). Σημειώνεται ότι υπάρχει η δυνατότητα κατ' εξαίρεση εγκατάστασης Α/Γ στους ανωτέρω χώρους, με την συγκατάθεση του αντίστοιχου φορέα, εφόσον υφίσταται.

Οι Δ.Ε. οι οποίες σύμφωνα με την κατηγοριοποίηση του ΕΧΠ Τουρισμού κατατάσσονται στις κατηγορίες «υψηλής τουριστικής ανάπτυξης» από το εν λόγω Πλαίσιο ή από τα υποκείμενα επίπεδα σχεδιασμού σύμφωνα με τις ρυθμίσεις του.

Οι εκτός σχεδίου περιοχές στις οποίες προβλέπεται από τον πολεοδομικό σχεδιασμό Α' επιπέδου η ανάπτυξη χρήσεων τουρισμού – αναψυχής. Σημειώνεται ότι, στις περιοχές αποκλεισμού, δεν περιλαμβάνονται οι περιοχές αγροτικού χαρακτήρα όπου επιτρέπονται μόνο αγροτουριστικές μονάδες.

Στο άρθρο 6, όπου αναλύονται τα ειδικά κριτήρια χωροθέτησης αιολικών εγκαταστάσεων στην ηπειρωτική χώρα, το υπό διαβούλευση ΕΧΠ διατηρεί τα μέγιστα επιτρεπόμενα ποσοστά κάλυψης εδάφους αλλά και την κατηγοριοποίηση που έκανε το ισχύον ΕΠΧΣΑΑ. Ειδικότερα, το μέγιστο επιτρεπόμενο ποσοστό κάλυψης εδάφους (φέρουσα ικανότητα) από αιολικές εγκαταστάσεις δεν μπορεί να υπερβαίνει:

- Το 8% της έκτασης ανά Δ.Ε σε περιοχές που είχαν οριστεί ως Περιοχές Αιολικής Προτεραιότητας.
- Το 5% της έκτασης ανά Δ.Ε. σε περιοχές που είχαν οριστεί ως Περιοχές Αιολικής Καταλληλότητας.
- Το 4% της έκτασης ανά Δ.Ε. για τις Δ.Ε. Μονεμβασιάς, Αραχόβης, Καρπενησίου και Καρύστου.
- Παράλληλα, στο ίδιο άρθρο, έχουν προστεθεί οι εξής δυνατότητες:

Κατά την εκπόνηση του Περιφερειακού Χωροταξικού Σχεδιασμού ή/και του υποκείμενου πολεοδομικού σχεδιασμού Α' επιπέδου, συνιστάται να προβλεφθεί δυνατότητα, κατόπιν συμφωνίας των οικείων ΟΤΑ Α' βαθμού:

- 1) τα ως άνω ποσοστά κάλυψης να αυξηθούν έως 30% για την περ. Α) της παρ. 1 και 50% για την περ. Β) της παρ. 1 ανά Δ.Ε.,

¹ Το ισχύον ΕΠΧΣΑΑ περιλάμβανε ήδη τους ΠΟΤΑ, τις Περιοχές Οργανωμένης Ανάπτυξης Παραγωγικών Δραστηριοτήτων του τριτογενούς τομέα, τα θεματικά πάρκα και τους τουριστικούς λιμένες.

- 2) ο μέγιστος αριθμός τυπικών Α/Γ που μπορεί να εγκατασταθεί σε μία Δ.Ε. να προσαυξάνεται, με αντίστοιχη μείωση του μέγιστου επιτρεπόμενου αριθμού στις άλλες Δ.Ε., εντός του ίδιου Δήμου,
- 3) χωροθέτησης Α/Γ αιολικής εγκατάστασης σε όμορη Δ.Ε. του ίδιου ή άλλου Δήμου που δεν χαρακτηρίζεται ως Π.Κ., εφόσον η ισχύς τους δεν υπερβαίνει το 15% της συνολικής ισχύος της αιολικής εγκατάστασης καθώς και το επιτρεπόμενο ποσοστό κάλυψης εδάφους της παρ. 1.

Στο άρθρο 9 αναλύονται τα ειδικά κριτήρια χωροθέτησης αιολικών μονάδων στον θαλάσσιο χώρο τα οποία βασίζονται στις ζώνες αποκλεισμού:

- Θεσμοθετημένα θαλάσσια και υποθαλάσσια πάρκα.
- Περιοχές με ενάλιες αρχαιότητες ή προστατευόμενα ναυάγια.
- Περιοχές Ανάπτυξης Υδατοκαλλιεργειών (ΠΑΥ) του σχετικού Ειδικού Πλαισίου. Κατ'εξαιρέση επιτρέπεται η εγκατάσταση ανεμογεννητριών εντός Περιοχών Οργανωμένης Ανάπτυξης Υδατοκαλλιεργειών (ΠΟΑΥ), με συγκατάθεση του φορέα εκμετάλλευσης.
- Κλειστοί κόλποι με εύρος μικρότερο των 1.500 μέτρων.
- Γραμμές επιβατικής ναυσιπλοΐας.
- Καταδυτικά πάρκα.
- Περιοχές αγκυροβολίας.
- Πεδία βολών και στρατιωτικών ασκήσεων, και οι απαγορευμένες περιοχές για λόγους Εθνικής ασφάλειας.
- Υποθαλάσσια ηλεκτρικά καλώδια, δίκτυα τηλεπικοινωνιών, αγωγοί (φυσικού αερίου, άλλων αγωγών κλπ.), όταν συμπίπτουν κατά θέσιν με θέσεις ανάπτυξης ανεμογεννητριών.

Εγκαταστάσεις εκμετάλλευσης της ηλιακής ενέργειας: για τα φωτοβολταϊκά, η νομοθεσία κρίνει ότι ο εθνικός χώρος είναι ενιαίο σύνολο. Η ηλιοφάνεια στην Ελλάδα είναι διάχυτη και επαρκής σχεδόν παντού, επομένως δεν υπάρχει ανάγκη να χωριστεί η χώρα σε ζώνες προτεραιότητας. Σε αυτή την περίπτωση, οι περιορισμοί έχουν να κάνουν με οριζόντιες απαγορεύσεις (π.χ. γεωργική γη υψηλής παραγωγικότητας, αρχαιολογικοί χώροι, δάση) που ισχύουν ίδιες σε όλη την επικράτεια. Επιχειρεί να περιορίσει την άναρχη εξάπλωση των Φ/Β στην επαρχία, θεσπίζοντας:

- Οριζόντιο αποκλεισμό από προστατευόμενες περιοχές: Απαγορεύεται πλήρως η εγκατάσταση Φ/Β σε όλες τις περιοχές Natura 2000 (Ζώνες Ειδικής Προστασίας και Ειδικές Ζώνες Διατήρησης), στα δάση, στις δασικές εκτάσεις και στους πυρήνες των εθνικών δρυμών.
- Προστασία Γης Υψηλής Παραγωγικότητας: Εισάγεται ανώτατο πλαφόν επί της συνολικής καλλιεργήσιμης αγροτικής γης ανά Περιφερειακή Ενότητα, πάνω από το οποίο απαγορεύεται η δέσμευση εδαφών για Φ/Β.
- Καθορισμός Χωρικών Buffers: Ορίζονται ελάχιστες αποστάσεις από υγροτόπους, ακτές κολύμβησης, παραδοσιακούς οικισμούς και αρχαιολογικούς χώρους.

Λοιπές Τεχνολογίες: Εισαγωγή κατευθύνσεων για Μικρά Υδροηλεκτρικά Έργα (ΜΥΗΕ) με έμφαση σε υφιστάμενες υδάτινες υποδομές, έργα βιομάζας, βιοαερίου και βιορρευστών, γεωθερμίας, καθώς και για πρώην βιομηχανικές ή υποβαθμισμένες περιοχές. Εδώ ο ενεργειακός πόρος είναι απόλυτα σημειακός και εξαρτώμενος από τοπικά χαρακτηριστικά, καθώς για την βιομάζα και το βιοαέριο επιβάλλεται η «αρχή της εγγύτητας». Οι μονάδες πρέπει να χωροθετούνται κοντά στις πηγές παραγωγής των αποβλήτων (κτηνοτροφικά απόβλητα, σφαγεία, αγροτικά υπολείμματα) για την αποφυγή ρύπων από τις μεταφορές. Στο πλαίσιο της γεωθερμίας, απλοποιείται η χωροθέτηση μονάδων για την αξιοποίηση γεωθερμικών πεδίων χαμηλής και μέσης ενθαλπίας, ενώ για τα Μικρά Υδροηλεκτρικά (ΜΥΗΕ) απαγορεύεται η χωροθέτηση τους σε

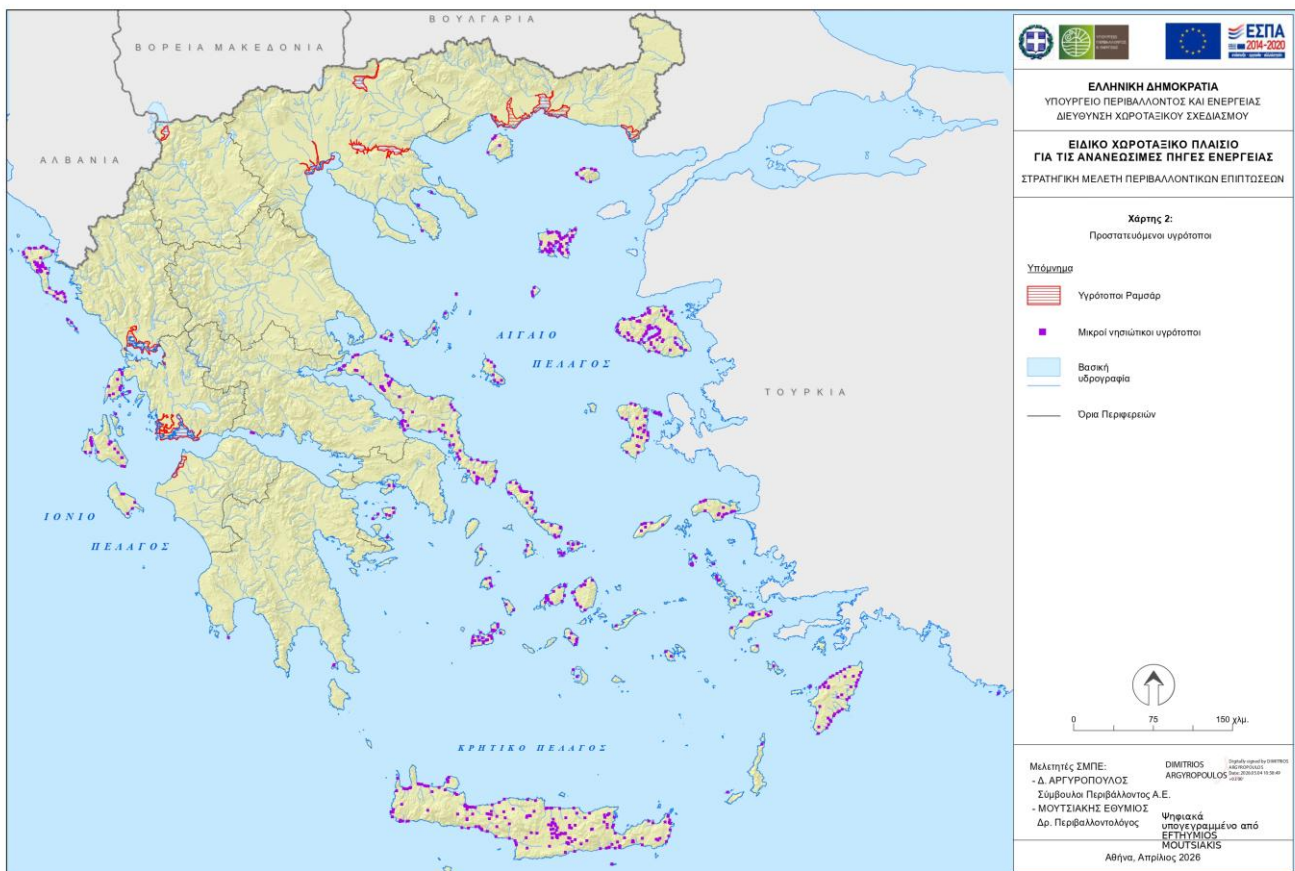
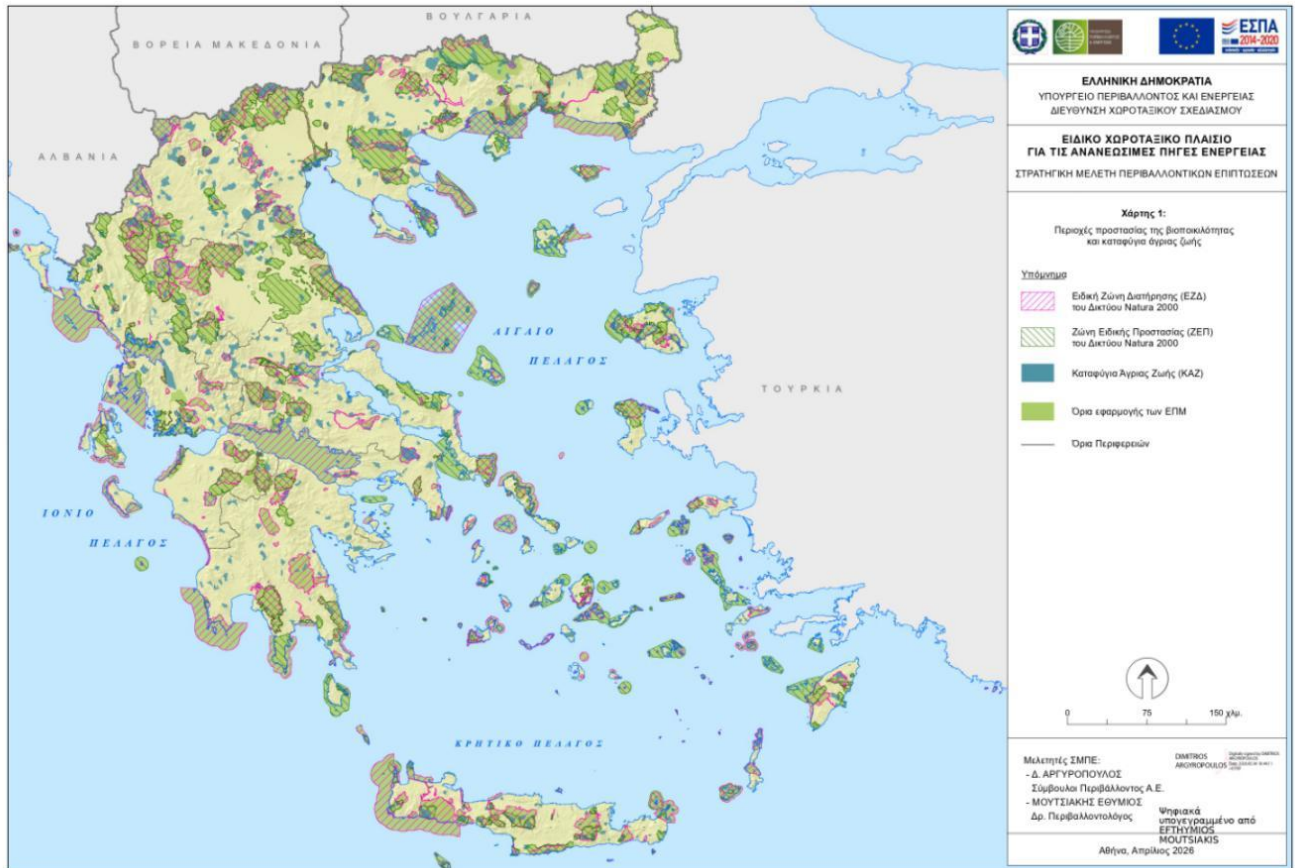
προστατευόμενα ποτάμια συστήματα και επιβάλλεται η αυστηρή τήρηση της οικολογικής παροχής.

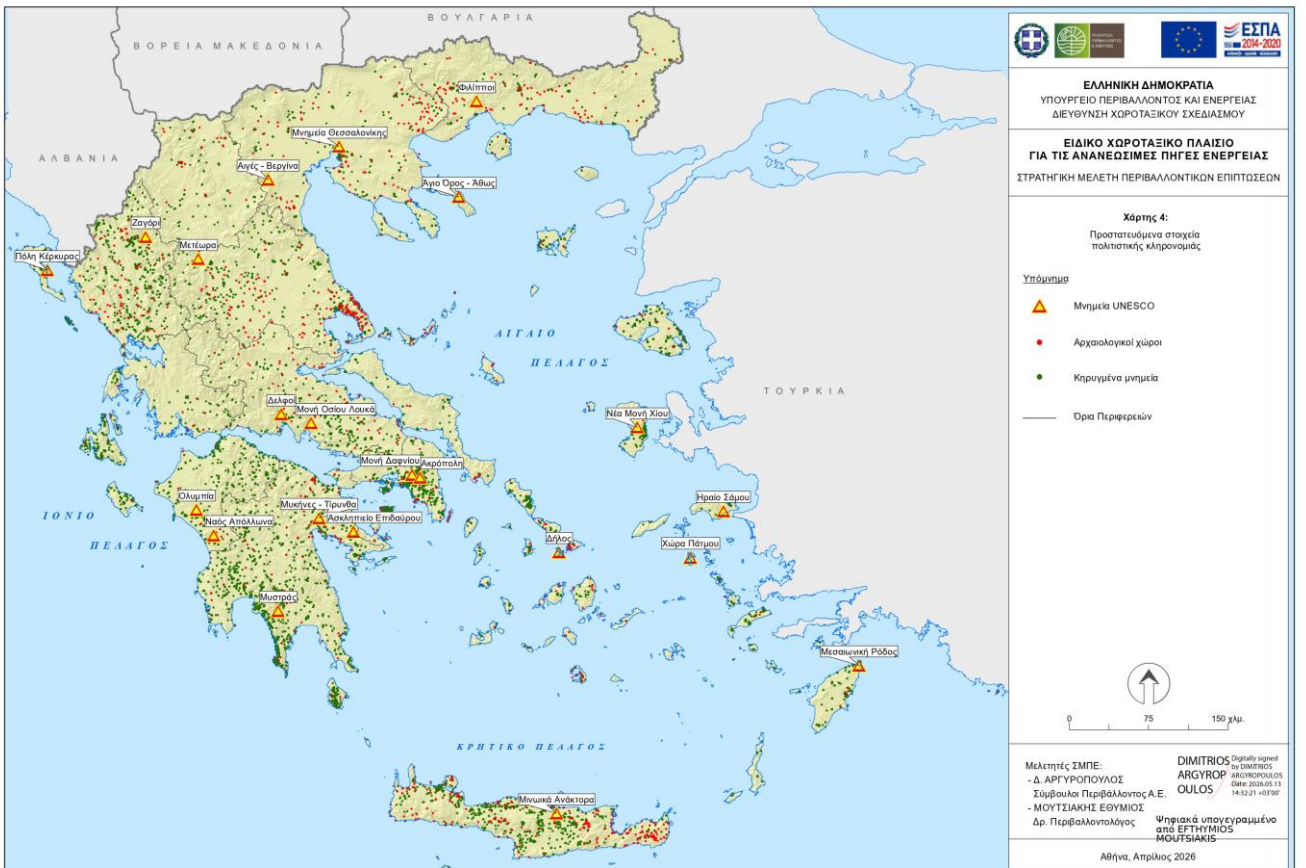
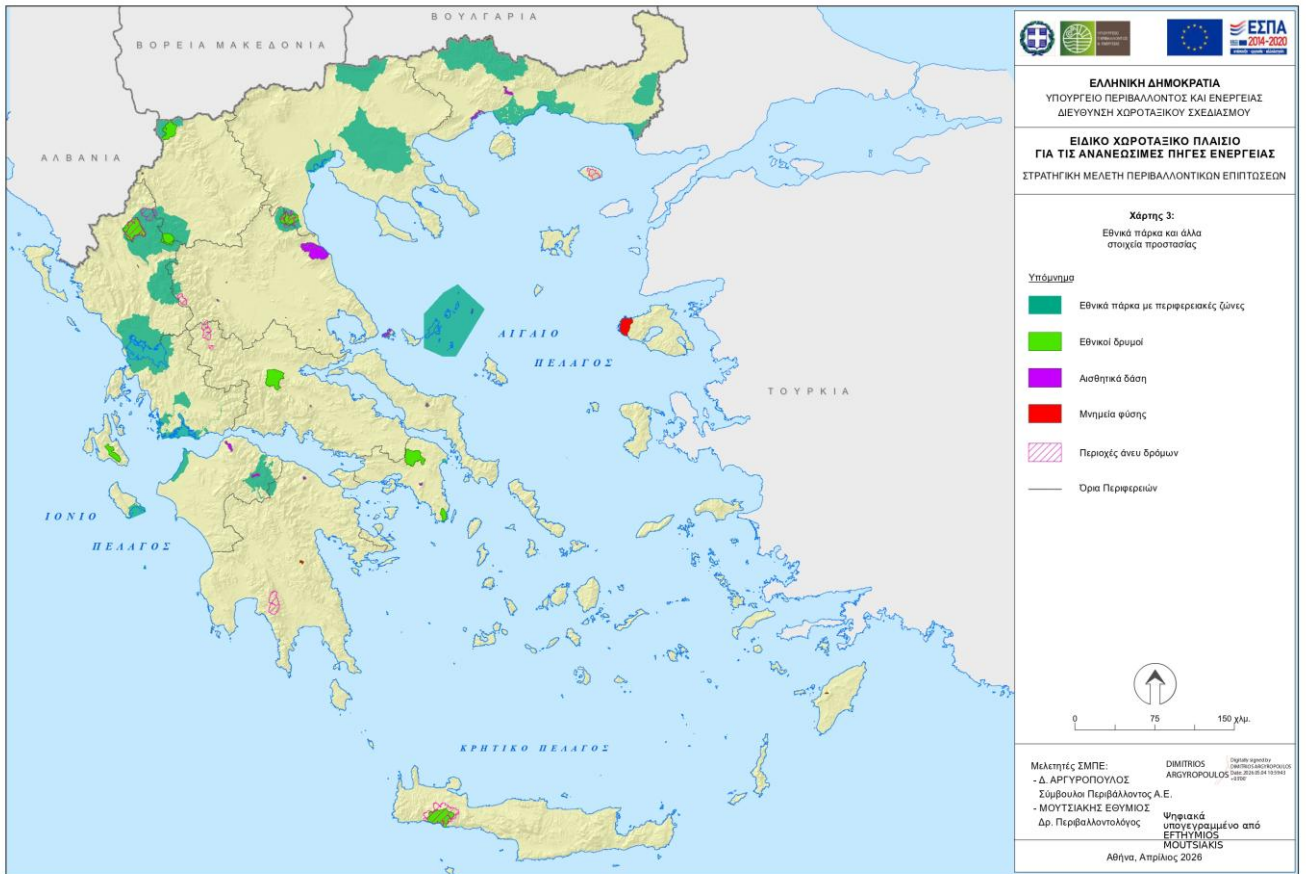
Αποθήκευση Ενέργειας: Θεσμοθέτηση πλαισίου για αυτόνομες εγκαταστάσεις αποθήκευσης (μπαταρίες, αντλησιοταμίευση), οι οποίες είναι απαραίτητες για τη σταθερότητα του ηλεκτρικού δικτύου. Η αποθήκευση αντιμετωπίζεται πλέον ως η «ραχοκοκαλιά» του συστήματος για την αποφυγή black-out λόγω της στοχαστικότητας των ΑΠΕ:

- Μπαταρίες (BESS): Κατευθύνονται υποχρεωτικά εντός οργανωμένων υποδοχέων (ΒΙΠΕ, ΒΙΠΑ) ή σε άμεση γειννίαση (εντός 5 χλμ.) από τους μεγάλους Κεντρικούς Υποσταθμούς Υψηλής και Υπερυψηλής Τάσης του ΑΔΜΗΕ.
- Αντλησιοταμίευση: Επιτρέπεται η χωροθέτηση σε ορεινές περιοχές, καθώς απαιτείται μεγάλη υψομετρική διαφορά μεταξύ των 2 ταμιευτήρων (λιμνών) για την παραγωγή υδροηλεκτρικής ενέργειας κατά τις ώρες αιχμής.

Το υπό εξέταση σχέδιο θεσπίζει το πλαίσιο για τη χωρική διάρθρωση των **Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΑΠΕ)**, με γνώμονα τέσσερις (4) κεντρικούς άξονες:

- **Εναρμόνιση με τους Εθνικούς Στόχους:** Διασφάλιση των χωρικών προϋποθέσεων για την επίτευξη των δεσμευτικών στόχων διεύθυνσης των ΑΠΕ, σύμφωνα με το Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα (ΕΣΕΚ) και τις ευρωπαϊκές οδηγίες για την κλιματική ουδετερότητα.
- **Ορθολογική Χωροθέτηση:** Κατανομή των εγκαταστάσεων με βάση τις αρχές της βιώσιμης ανάπτυξης, της προστασίας του περιβάλλοντος και της διατήρησης της πολιτιστικής και τοπιακής κληρονομιάς.
- **Ασφάλεια Δικαίου:** Δημιουργία ενός προβλέψιμου κανονιστικού πλαισίου μέσω του προκαθορισμού περιοχών αποκλεισμού και συμβατότητας, με στόχο την εξάλειψη χωρικών συγκρούσεων και τη μείωση των δικαστικών εμπλοκών.
- **Προστασία Πόρων:** Θεσμοθέτηση ζωνών ασφαλείας (buffers) γύρω από ευαίσθητα οικοσυστήματα, αρχαιολογικούς χώρους, παραδοσιακούς οικισμούς και παραγωγικές δραστηριότητες (τουρισμός, αγροτική γη υψηλής παραγωγικότητας).
- Για την υλοποίηση των ανωτέρω στόχων, και στη βάση της Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ), εισάγονται οι ακόλουθες οριζόντιες κατευθύνσεις εκσυγχρονισμού της διαδικασίας:
- **Αποξήλωση και Αποκατάσταση Τοπίου:** Θεσπίζεται η υποχρέωση των επενδυτών για πλήρη αποξήλωση των εγκαταστάσεων μετά το πέρας της λειτουργίας τους και επαναφορά του φυσικού ανάγλυφου.
- **Τεχνολογικός Εκσυγχρονισμός:** Καθορίζονται κανόνες για την αναβάθμιση υφιστάμενων σταθμών με σύγχρονο εξοπλισμό υψηλότερης απόδοσης.
- **Συνεγκατάσταση & Υβριδικά Συστήματα:** Παρέχεται η δυνατότητα συνδυασμού διαφορετικών τεχνολογιών ΑΠΕ (π.χ. φωτοβολταϊκά εντός αιολικών πάρκων) και ενσωμάτωσης συστημάτων αποθήκευσης ενέργειας στον ίδιο γεωγραφικό χώρο.
- **Χωροθέτηση Υπεράκτιων Αιολικών:** Εισάγονται κριτήρια για τον καθορισμό θαλάσσιων ζωνών ανάπτυξης, με συνυπολογισμό των περιορισμών ναυσιπλοΐας, αλιείας, περιβάλλοντος και εθνικής άμυνας.

Δ. Το ΕΧΠ-ΑΠΕ στην Στερεά Ελλάδα

Η εφαρμογή του προτεινόμενου Ειδικού Χωροταξικού Πλαισίου (ΕΧΠ) για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας δεν εκκινεί σε μηδενική βάση, αλλά καλείται να ενταχθεί σε ένα ήδη επιβαρυσμένο περιβάλλον δραστηριότητας, το οποίο χαρακτηρίζεται από μια έντονη υπερσυγκέντρωση ισχύος. Συγκεκριμένα, στην εδαφική επικράτεια της ΠΣΤΕ, προσεγγίζεται σήμερα, με βάση συγκλίνουσες εκτιμήσεις, στοιχεία αδειοδοτήσεων, εγκατεστημένης ισχύος και υπό ανάπτυξη έργων, μια **συνολική εγκατεστημένη και δεσμευμένη ισχύς της τάξης των 5–7 GW**, ποσοστό που αντιστοιχεί έως και στο **40–50% της συνολικής ισχύος ΑΠΕ της χώρας**. Η συγκέντρωση αυτή είναι δυσανάλογη σε σχέση με την έκταση και τη φέρουσα ικανότητα της Περιφέρειας και δημιουργεί ήδη συνθήκες πραγματικού ενεργειακού κορεσμού όπως αναλύθηκε παραπάνω σχετικά με την εισαγωγή του όρου της φέρουσας ικανότητας.

Ιδιαίτερα στην Εύβοια, η αιολική ανάπτυξη έχει λάβει πλέον χαρακτηριστικά βιομηχανικής συγκέντρωσης. Μόνο τα μεγάλα συγκροτήματα που έχουν ήδη λάβει άδειες ή βρίσκονται σε προχωρημένη διαδικασία ανάπτυξης υπερβαίνουν αθροιστικά το **1 GW** νέας ισχύος. Ενδεικτικά:

- συγκρότημα οκτώ (8) αιολικών πάρκων συνολικής ισχύος 470,4 MW,
- νέα έργα έως 244,8 MW στην Κεντρική Εύβοια,
- επιπλέον μεγάλα έργα περίπου 374 MW που έχουν ήδη αδειοδοτηθεί ή προωθούνται.

Η συσσώρευση αυτή δεν είναι θεωρητική ή μελλοντική. Πρόκειται για έργα που είτε έχουν λάβει περιβαλλοντική αδειοδότηση, είτε έχουν εξασφαλίσει όρους σύνδεσης, είτε βρίσκονται σε προχωρημένο στάδιο αδειοδοτικής ωρίμανσης. Ως αποτέλεσμα, μεγάλα τμήματα της Εύβοιας — ιδίως οι περιοχές Δίρφους, Οίτη και Κεντρική Εύβοια— εμφανίζουν ήδη εξαιρετικά υψηλή πυκνότητα ενεργειακών εγκαταστάσεων.

Παράλληλα, στις Περιφερειακές Ενότητες Βοιωτίας και Φθιώτιδας παρατηρείται εκρηκτική ανάπτυξη φωτοβολταϊκών εγκαταστάσεων μεγάλης κλίμακας. Έχουν ήδη προωθηθεί ή αδειοδοτηθεί πολλαπλά έργα ισχύος 25 MW, 50 MW και 55 MW, ενώ συνεχίζεται η έκδοση νέων αδειών για εγκαταστάσεις μεσαίας και μεγάλης κλίμακας (20–60 MW).

Η ανάπτυξη αυτή πραγματοποιείται κυρίως σε πεδινές και αρδευόμενες εκτάσεις υψηλής παραγωγικότητας, οδηγώντας σε σταδιακή βιομηχανοποίηση του αγροτικού τοπίου και σε άμεση σύγκρουση με τον πρωτογενή τομέα. Παραγωγικές γεωργικές γαίες μετατρέπονται πλέον σε ενεργειακά πεδία αποκλειστικής χρήσης, γεγονός που αντιβαίνει τόσο στις αρχές της βιώσιμης χωροταξίας όσο και στους στόχους της αγροτικής πολιτικής.

Ιδιαίτερα ανησυχητική είναι επίσης η χωρική επικάλυψη διαφορετικών τεχνολογιών ΑΠΕ στην ίδια γεωγραφική ενότητα. Στη Στερεά Ελλάδα παρατηρείται πλέον ταυτόχρονη συγκέντρωση:

- αιολικών σταθμών,
- φωτοβολταϊκών πάρκων,
- συνοδών έργων μεταφοράς υψηλής τάσης,
- υποσταθμών,
- νέων συστημάτων αποθήκευσης ηλεκτρικής ενέργειας (μπαταρίες μεγάλης κλίμακας)

Το προτεινόμενο ΕΧΠ-ΑΠΕ δεν ενσωματώνει επαρκή μηχανισμό αξιολόγησης της σωρευτικής περιβαλλοντικής και χωρικής επιβάρυνσης, καθώς βασίζεται σε οριζόντιους δείκτες και ενιαία ποσοτικά όρια, ανεξαρτήτως του βαθμού υφιστάμενης επιβάρυνσης κάθε περιοχής.

Η προσέγγιση αυτή αντιμετωπίζει τη Στερεά Ελλάδα ως χωρικά ουδέτερη ζώνη ανάπτυξης, παρά το γεγονός ότι σε πολλές περιοχές έχουν ήδη διαμορφωθεί συνθήκες κορεσμού, τόσο σε επίπεδο περιβαλλοντικής επιβάρυνσης όσο και σε επίπεδο δικτύου.

Δ1. Περιβαλλοντικές πιέσεις και προστατευόμενες περιοχές

Η Περιφέρεια περιλαμβάνει εκτεταμένα και οικολογικά ευαίσθητα ορεινά συστήματα (Δίρφους, Παρνασσός, Οίτη κ.ά.) ενταγμένα στο δίκτυο Natura 2000. Το προτεινόμενο πλαίσιο μεταβάλλει τη μέχρι σήμερα λογική αυστηρού αποκλεισμού βιομηχανικών εγκαταστάσεων και εισάγει ένα σύστημα κατ' εξαίρεση επιτρεπτικότητας μέσω ειδικών οικολογικών αξιολογήσεων.

Η μετατόπιση αυτή δημιουργεί αυξημένο θεσμικό περιθώριο διεξόδου μεγάλων ενεργειακών έργων σε ευαίσθητα οικοσυστήματα, με δυνητικές επιπτώσεις στη βιοποικιλότητα, στη συνοχή των οικοτόπων και στη λειτουργικότητα των προστατευόμενων περιοχών.

Δ2. Σύγκρουση χρήσεων γης και αγροτική παραγωγή

Στις πεδινές ζώνες της Βοιωτίας και της Φθιώτιδας καταγράφεται έντονη σύγκρουση μεταξύ ενεργειακών επενδύσεων και αγροτικής γης υψηλής παραγωγικότητας. Η απουσία σαφούς θεσμικής προτεραιοποίησης οδηγεί σε μετατροπή παραγωγικών γεωργικών εκτάσεων σε ζώνες αποκλειστικής ενεργειακής χρήσης, με συνέπεια τη σταδιακή αποδυνάμωση του πρωτογενούς τομέα και την αλλοίωση του αγροτικού τοπίου.

Δ3. Επιπτώσεις στο τοπίο και στον τουρισμό

Η Στερεά Ελλάδα περιλαμβάνει περιοχές υψηλής τουριστικής και πολιτιστικής αξίας, όπως οι Δελφοί (UNESCO), ο Παρνασσός και παράκτιες ζώνες της Εύβοιας. Η αποσπασματική αξιολόγηση έργων ΑΠΕ, χωρίς συνεκτίμηση σωρευτικού οπτικού και χωρικού φορτίου, οδηγεί σε σταδιακό τοπιακό κορεσμό και υποβάθμιση του φυσικού κάλλους.

Η εξέλιξη αυτή επηρεάζει άμεσα τη βιωσιμότητα του τουριστικού προϊόντος, το οποίο βασίζεται στην περιβαλλοντική ποιότητα, την αυθεντικότητα και την τοπιακή συνέχεια.

Δ4. Κορεσμός ηλεκτρικού δικτύου και έλλειψη ενεργειακού σχεδιασμού

Η αδειοδοτική διαδικασία δεν ευθυγραμμίζεται με τις πραγματικές δυνατότητες του δικτύου μεταφοράς ενέργειας. Σε πολλές περιοχές, και ιδιαίτερα στην Εύβοια, παρατηρείται υπερδέσμευση ισχύος χωρίς αντίστοιχο διαθέσιμο ηλεκτρικό χώρο.

Όπως προαναφέρθηκε, η Εύβοια αποτελεί την πλέον κορεσμένη περιοχή με ήδη έντονα προβλήματα στο δίκτυο μεταφοράς ενέργειας. Μόνο στην Εύβοια, οι νέες και υπό ανάπτυξη εγκαταστάσεις υπερβαίνουν συνολικά το 1.000 MW (1 GW), καθώς καταγράφεται ένα μεγάλο σύμπλεγμα 470,4 MW που αφορά 8 αιολικά πάρκα σε ένα ενιαίο επενδυτικό σχήμα. Επιπλέον, υπάρχει επιπλέον μεμονωμένο έργο υπό ανάπτυξη στην Κεντρική Εύβοια ισχύος έως 244,8 MW, ενώ προωθούνται ή έχουν ήδη αδειοδοτηθεί και άλλα μεγάλα έργα της τάξης των ~374 MW.

Παρατηρείται λοιπόν ακραία χωρική επικάλυψη και βιομηχανική κλίμακα (έργα >200 MW) με έντονη πίεση σε ορεινούς όγκους και ευαίσθητα οικοσυστήματα, όπως η Οίτη, η Δίρφους και η Κεντρική Εύβοια.

Η συνέχιση αδειοδοτήσεων χωρίς δεσμευτικό πλαίσιο διασύνδεσης με τον πραγματικά διαθέσιμο ηλεκτρικό χώρο υπονομεύει τόσο την περιβαλλοντική βιωσιμότητα όσο και την ίδια την ασφάλεια των επενδύσεων.

Δ5. Ασυμβατότητα με τον χωροταξικό σχεδιασμό του τουρισμού

Η θεσμική ασυμβατότητα και η ανασφάλεια δικαίου στον χωρικό σχεδιασμό εντείνονται από τη ριζική δυσαρμονία μεταξύ των κριτηρίων του υπό διαμόρφωση Ειδικού Χωροταξικού Πλαισίου (ΕΧΠ) για τον Τουρισμό και των οριζόντιων προβλέψεων του ΕΧΠ ΑΠΕ. Από τη μία πλευρά, το ΕΧΠ Τουρισμού εισάγει μια αυστηρή ποσοτική κατηγοριοποίηση της επικράτειας σε 5 διακριτές ζώνες, με την Κατηγορία Α (Ελεγχόμενη ανάπτυξη - Κορεσμένες περιοχές) να επιβάλλει απόλυτη οροφή (cap) στις νέες κλίνες και περιορισμούς στις χρήσεις γης, και την Κατηγορία Β (Αναπτυγμένες περιοχές) να στοχεύει στην ποιοτική αναβάθμιση. Στον αντίποδα, το ΕΧΠ ΑΠΕ αγνοεί αυτές τις τουριστικές και περιβαλλοντικές ευαισθησίες, εφαρμόζοντας τυφλά οριζόντια

ποσοτικά όρια χωροθέτησης που επιτρέπουν την κάλυψη έως και 8% ανά Δημοτική Ενότητα για αιολικές εγκαταστάσεις και 1,5% επί των καλλιεργήσιμων εκτάσεων ανά Περιφερειακή Ενότητα για φωτοβολταϊκά, στερώντας έτσι ζωτικό χώρο από τον αγροτουρισμό και υποβαθμίζοντας οπτικά το τοπίο.

Αυτή η αντίφαση γίνεται ακόμη πιο έκδηλη στις ζώνες ασφαλείας και τις ελάχιστες αποστάσεις από τουριστικούς πόρους. Ενώ το ΕΧΠ Τουρισμού επιτάσσει αυστηρή προστασία της οπτικής λεκάνης των παραδοσιακών οικισμών, των σύνθετων τουριστικών καταλυμάτων και των κηρυγμένων μνημείων ή αρχαιολογικών χώρων (με ζώνες που φτάνουν έως και τα 3.000 μέτρα για μείζονα μνημεία), το ΕΧΠ ΑΠΕ περιορίζεται σε σταθερές γεωμετρικές αποστάσεις 500 έως 1.500 μέτρων. Η προσέγγιση αυτή αποτυγχάνει να συνεκτιμήσει αν οι σύγχρονες ανεμογεννήτριες, που πλέον ξεπερνούν σε ύψος τα 150-200 μέτρα, θα κυριαρχήσουν ιστοπεδωτικά στον ορίζοντα ή αν η γεινίαση των στοιχείων ΑΠΕ θα προκαλέσει ανεπανόρθωτη αισθητική αλλοίωση.

Επιπλέον, η ίδια η έννοια της «φέρουσας ικανότητας» προσεγγίζεται με εκ διαμέτρου αντίθετους όρους: ο τουριστικός σχεδιασμός καθιστά τον δείκτη Τουριστικής Πυκνότητας (κλίνας ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο ή μόνιμο κάτοικο) ως απαραίτατο κόκκινο όριο, την ίδια στιγμή που το ΕΧΠ ΑΠΕ δεν αναγνωρίζει κανέναν δείκτη συνδυαστικής φέρουσας ικανότητας και συνεχίζει την case-by-case (έργο-έργο) αξιολόγηση, επιτρέποντας τη μέγιστη ενεργειακή εκμετάλλευση μιας περιοχής που με άλλους όρους θεωρείται ήδη κορεσμένη. Τέλος, η σύγκρουση κορυφώνεται στις παράκτιες και ευαίσθητες ζώνες. Εκεί όπου το ΕΧΠ Τουρισμού απαγορεύει ρητά τη δόμηση σε ζώνη 200 μέτρων από τη γραμμή του αιγιαλού για να διαφυλάξει το παράκτιο μέτωπο, το ΕΧΠ ΑΠΕ επιτρέπει τόσο τη χωροθέτηση Θαλάσσιων Αιολικών Πάρκων σε κοντινές αποστάσεις που επηρεάζουν άμεσα τη θέα των προορισμών, όσο και την εγκατάσταση συνοδών έργων (υποσταθμοί, γραμμές μεταφοράς, διανοίξεις οδών) εντός προστατευόμενων εκτάσεων, προκαλώντας μια μη αναστρέψιμη κατάτμηση των φυσικών οικοσυστημάτων που αποτελούν τη βάση του οικοτουρισμού.

Δ6. Νέες πιέσεις από συστήματα αποθήκευσης ενέργειας

Η προσθήκη των συστημάτων αποθήκευσης ενέργειας (BESS) εντείνει τη θεσμική σύγκρουση, καθώς εισάγει μια καθαρά βιομηχανική υποδομή υψηλής επικινδυνότητας σε ζώνες που ο τουριστικός σχεδιασμός επιχειρεί να προστατεύσει, επιτείνοντας το χάος της ανασφάλειας δικαίου:

Η ανεξέλεγκτη ανάπτυξη συστημάτων αποθήκευσης ηλεκτρικής ενέργειας με μπαταρίες (BESS) χωρίς ολοκληρωμένο χωροταξικό πλαίσιο εισάγει μια νέα, κρίσιμη διάσταση στη θεσμική ασυμβατότητα μεταξύ του ΕΧΠ ΑΠΕ και του ΕΧΠ Τουρισμού, μετατρέποντας τις τουριστικές και περιαστικές ζώνες σε πεδία δυνητικών βιομηχανικών ατυχημάτων μεγάλης κλίμακας (Seveso). Ενώ το ΕΧΠ Τουρισμού θέτει ως προτεραιότητα την ασφάλεια των επισκεπτών, την αισθητική αρμονία και την προστασία της φήμης (branding) των προορισμών—ειδικά στις κορεσμένες και αναπτυσσόμενες περιοχές των Κατηγοριών Α και Β—το ΕΧΠ ΑΠΕ στερείται εξειδικευμένων, αυστηρών προδιαγραφών για τη χωροθέτηση των BESS. Η αξιολόγηση των μονάδων αυτών γίνεται οριζόντια, χωρίς σαφείς και διευρυμένες αποστάσεις ασφαλείας (buffer zones) από τουριστικά καταλύματα, παραδοσιακούς οικισμούς ή περιοχές φυσικού κάλλους, παρά το γεγονός ότι πρόκειται για εγκαταστάσεις με υψηλό φορτίο τεχνολογικού κινδύνου.

Η παντελής απουσία ενιαίων και αυστηρών προδιαγραφών για τη διαχείριση του θερμικού κινδύνου (thermal runaway) και των περιβαλλοντικών επιπτώσεων από πιθανή διαρροή τοξικών χημικών ή έκλυση επικίνδυνων αερίων, έρχεται σε ευθεία αντίθεση με τη φιλοσοφία της «φέρουσας ικανότητας» και της αειφορίας που προωθεί ο τουριστικός χωροταξικός σχεδιασμός. Το ΕΧΠ ΑΠΕ αντιμετωπίζει τα συστήματα αποθήκευσης ως απλά συνοδά ή αυτόνομα «τεχνικά έργα», επιτρέποντας τη χωροθέτησή τους με βάση αποκλειστικά οικονομικά και ιδιοκτησιακά κριτήρια εγγύτητας προς το δίκτυο, συχνά σε άμεση οπτική ή γεωγραφική επαφή με τουριστικούς

πόρους. Η θεσμική αυτή αναρχία υπονομεύει τις τουριστικές επενδύσεις, καθώς η γειννίαση με μονάδες BESS προκαλεί έντονη αισθητική υποβάθμιση (λόγω των περιφραγμένων συγκροτημάτων από containers, υποσταθμών και συστημάτων ψύξης) και καταστρέφει το αίσθημα ασφάλειας των επισκεπτών, πυροδοτώντας παράλληλα σφοδρές αντιδράσεις από τις τοπικές κοινωνίες και τους επαγγελματίες του τουρισμού που βλέπουν τον ζωτικό τους χώρο να βιομηχανοποιείται χωρίς κανέναν έλεγχο σωρευτικής πίεσης.

Ε. Άξονες πολιτικής για την περιβαλλοντική εξισορρόπηση, την ενεργειακή δημοκρατία και τη διασφάλιση πραγματικού κοινωνικού οφέλους από την ανάπτυξη των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας

Η προώθηση των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΑΠΕ) συνιστά στρατηγική προτεραιότητα εθνικής και ενωσιακής σημασίας, καθώς συνδέεται άμεσα με την επίτευξη των στόχων της ενεργειακής μετάβασης, της μείωσης των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, της ενίσχυσης της ενεργειακής αυτονομίας και της διασφάλισης του ενεργειακού εφοδιασμού. Η Πολιτεία έχει ήδη αναγνωρίσει ότι η περαιτέρω διεξόδυση των ΑΠΕ πρέπει να στηρίζεται σε ένα σαφές και πιο αυστηρό χωρικό πλαίσιο, το οποίο να λαμβάνει υπόψη τις περιβαλλοντικές, κοινωνικές και οικονομικές συνθήκες, με στόχο μία συνεκτική και ισόρροπη ανάπτυξη των σχετικών έργων. Στην κατεύθυνση αυτή, το νέο Ειδικό Χωροταξικό Πλαίσιο για τις ΑΠΕ τέθηκε σε δημόσια διαβούλευση τον Μάιο του 2026 και εισάγει αναθεωρημένους κανόνες χωροθέτησης, ποσοτικά όρια κάλυψης γης, νέες ζώνες αποκλεισμού και αυξημένα κριτήρια προστασίας του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος.

Υπό τα ανωτέρω δεδομένα, καθίσταται αναγκαία η διαμόρφωση μιας ολοκληρωμένης πολιτικής προσέγγισης, η οποία δεν θα εξαντλείται στην απλή επιτάχυνση της αδειοδοτικής διαδικασίας ή στην ποσοτική αύξηση της εγκατεστημένης ισχύος, αλλά θα εδράζεται σε τρεις αλληλένδετους άξονες: **(α) στην άρση ή ουσιαστική μείωση των συνεπειών των ΑΠΕ στο φυσικό περιβάλλον και στις ανθρωπογενείς δραστηριότητες, (β) στην επίτευξη συνθηκών ενεργειακής δημοκρατίας και δίκαιης κατανομής των ωφελειών, και (γ) στη διασφάλιση πραγματικού, μετρήσιμου και κοινωνικά διάχυτου οφέλους για τις τοπικές κοινωνίες και το κοινωνικό σύνολο.**

Ε1. Περιβαλλοντική εξισορρόπηση και προστασία ανθρωπογενών δραστηριοτήτων

Η ανάπτυξη των ΑΠΕ, μολονότι υπηρχει σκοπούς δημοσίου συμφέροντος και περιβαλλοντικής προστασίας σε μακροκλίμακα, ενδέχεται να επιφέρει σε τοπικό επίπεδο σημαντικές επιβαρύνσεις, ιδίως όταν η εγκατάσταση έργων πραγματοποιείται με υψηλή πυκνότητα και χωρίς επαρκή συνεκτίμηση των σωρευτικών επιπτώσεων. Η σχετική επιστημονική τεκμηρίωση υποδεικνύει ότι οι επιπτώσεις των αιολικών εγκαταστάσεων, εξεταζόμενες αποσπασματικά ανά έργο, συχνά υποεκτιμώνται, ενώ η αξιολόγησή τους σε σωρευτικό επίπεδο αναδεικνύει σαφώς βαρύτερες επιδράσεις στη βιοποικιλότητα, στην ορνιθοπανίδα, στην κατάληψη γης, στο τοπίο, στην οπτική όχληση και, εν γένει, στη βιωσιμότητα του χώρου. Ιδίως σε ήδη επιβαρυνμένες περιοχές, η περαιτέρω ανεξέλεγκτη αύξηση των εγκαταστάσεων δύναται να οδηγήσει σε υποβάθμιση μη αναστρέψιμου χαρακτήρα.

Στο πλαίσιο αυτό, η διοίκηση οφείλει να υιοθετεί πολιτικές που αντιμετωπίζουν προληπτικά την υπερσυσσώρευση έργων και προωθούν την περιβαλλοντική εξισορρόπηση. Το νέο χωροταξικό πλαίσιο κινείται ήδη προς την κατεύθυνση αυτή, προβλέποντας, μεταξύ άλλων, οριζόντιο αποκλεισμό νέων φωτοβολταϊκών σταθμών από περιοχές του δικτύου Natura 2000, δάση και δασικές εκτάσεις, υγροτόπους, εθνικούς δρυμούς, τοπία ιδιαίτερου φυσικού κάλλους και ζώνες μείζονος πολιτιστικής προστασίας, καθώς και ανώτατο ποσοστό εδαφικής κάλυψης 1,5% ανά Περιφερειακή Ενότητα για νέα φωτοβολταϊκά έργα. Αντιστοίχως, για τους αιολικούς

σταθμούς τίθενται περιορισμοί χωροθέτησης σε περιοχές άνω των 1.200 μέτρων υψομέτρου και προβλέπεται ανάπτυξη μόνο σε ειδικά προσδιορισμένες περιοχές καταλληλότητας, υπό όρους.

Πέραν των ανωτέρω, απαιτείται η συστηματική προστασία των ανθρωπογενών δραστηριοτήτων, ώστε η ενεργειακή μετάβαση να μη λειτουργεί εις βάρος της γεωργικής παραγωγής, της κτηνοτροφίας, του ήπιου τουρισμού, της οικιστικής λειτουργίας, της τοπικής επιχειρηματικότητας και της πολιτισμικής φυσιογνωμίας κάθε περιοχής. Το ΥΠΕΝ έχει ήδη επισημάνει ότι η ταυτόχρονη προώθηση των Ειδικών Χωροταξικών Πλαισίων για τον τουρισμό, τη βιομηχανία και τις ΑΠΕ αποσκοπεί ακριβώς στην αποφυγή συγκρούσεων χρήσεων γης και στην οικοδόμηση ενός λειτουργικά συντονισμένου χωρικού μοντέλου. Η κατεύθυνση αυτή πρέπει να ενισχυθεί με ειδικές διαδικασίες ελέγχου συμβατότητας των έργων με τις κυρίαρχες ανθρωπογενείς δραστηριότητες κάθε χωρικής ενότητας, καθώς και με υποχρέωση λήψης μέτρων αποκατάστασης και τοπικής περιβαλλοντικής εξισορρόπησης σε περιοχές με αυξημένη πίεση.

Ε2. Ενεργειακή δημοκρατία, δίκαιη κατανομή ωφελειών και προστασία ευάλωτων ομάδων

Η ενεργειακή μετάβαση δεν μπορεί να θεωρηθεί θεσμικά ή κοινωνικά ολοκληρωμένη, εφόσον οι τοπικές κοινωνίες αντιμετωπίζονται αποκλειστικά ως χωρικοί υποδοχείς επενδύσεων, χωρίς ουσιαστική συμμετοχή, χωρίς επαρκή ανταποδοτικότητα και χωρίς αναλογική επιστροφή οφέλους. Η έννοια της ενεργειακής δημοκρατίας επιβάλλει τη μετάβαση σε ένα σχήμα στο οποίο οι τοπικές κοινωνίες, οι πολίτες, οι ευάλωτες ομάδες και οι φορείς τοπικής αυτοδιοίκησης αποκτούν πραγματικό μερίδιο στα οφέλη, στις δυνατότητες αυτοπαραγωγής και στον ενεργειακό σχεδιασμό.

Το ίδιο το ΥΠΕΝ, στο πλαίσιο παρουσίασης του νέου Ειδικού Χωροταξικού Πλαισίου, αναφέρεται ρητώς στην ανάγκη «δίκαιης κατανομής των ωφελειών». Παράλληλα, η πρόσφατη νομοθετική μεταρρύθμιση του Ν. 5299/2026, όπως αποτυπώνεται σε νομική παρουσίαση του νέου πλαισίου, περιλαμβάνει μεταξύ των κύριων αξόνων της την ενίσχυση της αυτοκατανάλωσης και την προώθηση ενός νέου ρυθμιστικού περιβάλλοντος για την επιτάχυνση της ενεργειακής μετάβασης, σε συνδυασμό με νέες χωρικές και διοικητικές διαδικασίες.

Υπό τα δεδομένα αυτά, η ενεργειακή δημοκρατία πρέπει να εξειδικευθεί σε συγκεκριμένες διοικητικές και πολιτικές κατευθύνσεις:

- αναβάθμιση και ενίσχυση των ανταποδοτικών μηχανισμών υπέρ των περιοχών υποδοχής έργων,
- άμεση σύνδεση μέρους των εσόδων από τα έργα ΑΠΕ με την ελάφρυνση των λογαριασμών ρεύματος των μόνιμων κατοίκων των επιβαρυσμένων περιοχών,
- θεσμοθέτηση ειδικών ρυθμίσεων για την προστασία ενεργειακά ευάλωτων νοικοκυριών,
- ενίσχυση των ενεργειακών κοινοτήτων, της δημοτικής και διαδημοτικής αυτοπαραγωγής και των σχημάτων εικονικού ενεργειακού συμψηφισμού.
- ρητή προτεραιοποίηση σε επαγγελματίες γεωργούς / κτηνοτρόφους για μικρά Φ/Β συνδεδεμένα με την μονάδα τους.
- θεσμική συμμετοχή της τοπικής αυτοδιοίκησης και των τοπικών κοινωνιών στη λήψη αποφάσεων για τη χωρική ιεράρχηση των έργων.

Η ανάγκη αυτή καθίσταται ακόμη πιο επιτακτική υπό το πρίσμα της αυξανόμενης πίεσης που προκαλεί ο κορεσμός του δικτύου και οι περικοπές έγχυσης. Το 2025 δημοσιεύθηκε επίσημη μεθοδολογία εφαρμογής περιορισμών έγχυσης σε σταθμούς ΑΠΕ, ενώ προωθήθηκε και μηχανισμός αντιστάθμισης των περικοπών με ισχύ από 1/1/2026, ώστε να καταστεί δικαιότερη η κατανομή του σχετικού κόστους και να αποφεύγονται άνισες οικονομικές επιβαρύνσεις μεταξύ παραγωγών και κατηγοριών έργων. Η εξέλιξη αυτή αναδεικνύει ότι η ενεργειακή δημοκρατία δεν αφορά μόνο τα ανταποδοτικά, αλλά και τη δίκαιη διαχείριση των συστημικών περιορισμών που γεννά η ίδια η υπερταχεία διεύθυνση των ΑΠΕ.

Ε3. Διασφάλιση πραγματικού κοινωνικού οφέλους

Η επίκληση του «κοινωνικού οφέλους» από την ανάπτυξη των ΑΠΕ δεν επαρκεί, εάν δεν συνοδεύεται από σαφείς δείκτες, μετρήσιμα αποτελέσματα και αναγνωρίσιμη ωφέλεια για τους πολίτες. Πραγματικό κοινωνικό όφελος υφίσταται μόνο όταν η τοπική περιβαλλοντική και χωρική επιβάρυνση αντισταθμίζεται από ορατά και κοινωνικά δίκαια αποτελέσματα, όπως:

- μείωση της ενεργειακής φτώχειας,
- βελτίωση των λογαριασμών ηλεκτρικής ενέργειας για τους πολίτες,
- στήριξη δημοτικών και κοινωνικών υποδομών,
- ενίσχυση της δημοτικής και κοινωνικής αυτοπαραγωγής,
- χρηματοδότηση έργων αποκατάστασης τοπίου και περιβάλλοντος,
- υποστήριξη της τοπικής παραγωγικής βάσης.

Η μετατροπή του κοινωνικού οφέλους από ρητορικό στόχο σε διοικητικά παρακολουθήσιμο αποτέλεσμα απαιτεί τη θέσπιση ειδικών μηχανισμών παρακολούθησης και αξιολόγησης. Στο πλαίσιο αυτό, κρίνεται σκόπιμη η καθιέρωση ετήσιου απολογισμού ανά Περιφέρεια ή Περιφερειακή Ενότητα, στον οποίο να αποτυπώνονται κατ' ελάχιστον: η εγκατεστημένη ισχύς ανά χωρική ενότητα, τα συνολικά ανταποδοτικά ποσά, ο αριθμός των ωφελούμενων νοικοκυριών, η επίδραση στα τιμολόγια ηλεκτρικής ενέργειας, τα έργα τοπικής αποκατάστασης, η έκταση των περικοπών και οι δράσεις κοινωνικής αντιστάθμισης. Μόνον κατ' αυτόν τον τρόπο μπορεί να αποδειχθεί διοικητικά και πολιτικά ότι η ανάπτυξη των ΑΠΕ επιστρέφει πραγματική αξία στην κοινωνία και δεν περιορίζεται σε μία μονομερή μεταφορά χωρικού και περιβαλλοντικού βάρους προς συγκεκριμένες τοπικές κοινωνίες.

Συμπερασματικά λοιπόν, η εφαρμογή του προτεινόμενου ΕΧΠ ΑΠΕ στη Στερεά Ελλάδα, χωρίς ενσωμάτωση ρητών ρυθμίσεων ενεργειακού κορεσμού, περιφερειακών ορίων ισχύος, υποχρεωτικών μελετών φέρουσας ικανότητας και ολοκληρωμένου πλαισίου χωροθέτησης για όλες τις τεχνολογίες ΑΠΕ και αποθήκευσης ενέργειας, ενέχει τον κίνδυνο δημιουργίας μιας μονοθεματικής ενεργειακής ζώνης.

Μια τέτοια εξέλιξη θα μπορούσε να οδηγήσει σε μη αναστρέψιμες επιπτώσεις στο φυσικό περιβάλλον, στη βιοποικιλότητα, στο τοπίο, στον τουρισμό και στον πρωτογενή τομέα, καθώς και σε δομικές ανισορροπίες στον ενεργειακό και χωρικό σχεδιασμό της Περιφέρειας.

Ενόψει των ανωτέρω, προκύπτει ότι η βιώσιμη ανάπτυξη των ΑΠΕ προϋποθέτει τη μετάβαση από ένα μοντέλο απλής επιτάχυνσης επενδύσεων σε ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο χωρικής ισορροπίας, περιβαλλοντικής πρόνοιας, ενεργειακής δημοκρατίας και πραγματικού κοινωνικού οφέλους. Η περιβαλλοντική προστασία, η προστασία των παραγωγικών και κοινωνικών λειτουργιών του χώρου, η δίκαιη κατανομή των ωφελειών, η ενίσχυση των τοπικών κοινωνιών και η ουσιαστική ανακούφιση των πολιτών από το ενεργειακό κόστος συνιστούν πλέον αναγκαίες και όχι επικουρικές προϋποθέσεις του ενεργειακού σχεδιασμού. Η υφιστάμενη θεσμική μεταρρύθμιση παρέχει μία κρίσιμη βάση· πλην όμως, η επιτυχία της θα εξαρτηθεί από το κατά πόσον οι ανωτέρω αρχές θα μετουσιωθούν σε δεσμευτικά, διαφανή και κοινωνικά ελέγξιμα εργαλεία εφαρμογή.

Στ. Προτάσεις επί της τροποποίησης του προτεινόμενου Ειδικού Χωροταξικού Πλαισίου για τις ΑΠΕ, σύμφωνα με τις θέσεις και τις παρατηρήσεις της Υπηρεσίας μας:

Λαμβάνοντας υπόψη την ήδη ιδιαίτερα αυξημένη συγκέντρωση υφιστάμενων, αδειοδοτημένων και υπό αδειοδότηση έργων Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΑΠΕ) εντός της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας, την ανάγκη διασφάλισης της φέρουσας ικανότητας των επιμέρους χωρικών ενοτήτων, την υποχρέωση προστασίας του φυσικού, πολιτιστικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος, καθώς και την ανάγκη διατήρησης της βιωσιμότητας των λοιπών παραγωγικών δραστηριοτήτων – ιδίως του τουρισμού, της γεωργίας και της κτηνοτροφίας – κρίνεται αναγκαία η

διατύπωση συνεκτικού πλαισίου θέσεων από την Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας επί του προτεινόμενου Ειδικού Χωροταξικού Πλαισίου για τις ΑΠΕ.

Αποψη της υπηρεσίας μας είναι ότι ναι μεν η ανάπτυξη των ΑΠΕ συνιστά αναγκαία επιλογή για την ενεργειακή μετάβαση και την περιβαλλοντική προστασία σε εθνική και ευρωπαϊκή κλίμακα, πλην όμως, η ανάπτυξη αυτή οφείλει να υλοποιείται με όρους χωρικής ισορροπίας, βιωσιμότητας, πρόληψης σωρευτικών επιπτώσεων και ουσιαστικής προστασίας των τοπικών κοινωνιών και των λοιπών παραγωγικών δραστηριοτήτων. Η απλή ποσοτική διεύρυνση της εγκατεστημένης ισχύος δεν μπορεί να αποτελεί το μοναδικό κριτήριο σχεδιασμού, όταν δεν συνεκτιμώνται επαρκώς η αντοχή του χώρου, η λειτουργική επάρκεια των δικτύων και οι περιβαλλοντικές και κοινωνικές συνέπειες της υπερσυγκέντρωσης έργων

Πρόταση 1η : Αρχή της φέρουσας ικανότητας και της χωρικής ισορροπίας

Βασική θέση της Περιφέρειας θα πρέπει να αποτελεί ότι οι στόχοι ανάπτυξης των ΑΠΕ οφείλουν να υλοποιούνται με συνεπή τήρηση της αρχής της χωρικής ισορροπίας, της φέρουσας ικανότητας, των αποτελεσμάτων των Ειδικών Περιβαλλοντικών Μελετών Natura 2000 και της διασφάλισης της βιωσιμότητας των λοιπών παραγωγικών τομέων. Η ανάπτυξη των ΑΠΕ δεν μπορεί να υπερβαίνει τα όρια αντοχής των περιοχών εγκατάστασης, όπως αυτά τεκμηριώνονται μέσω ειδικών μελετών και βάσει σωρευτικής αξιολόγησης των ήδη υφιστάμενων, αδειοδοτημένων και υπό αδειοδότηση έργων. [managenerg....europa.eu]

Προς την κατεύθυνση αυτή κρίνεται αναγκαία η ρητή θεσμική αποσαφήνιση των εννοιών του ενεργειακού κορεσμού και των σωρευτικών επιπτώσεων, καθώς και η θεσμική αναγνώριση ειδικών κατηγοριών περιοχών, όπως οι Κορεσμένες Περιοχές, οι Τουριστικές Ζώνες και οι Περιοχές Υψηλής Οικολογικής Προτεραιότητας, ώστε να υπάγονται σε ειδικό καθεστώς προστασίας και αυστηρότερων περιορισμών. Παράλληλα, η Περιφέρεια πρέπει να έχει τη δυνατότητα επιβολής αυστηρότερων όρων και ορίων στα δικά της χωρικά εργαλεία, όπου αυτό δικαιολογείται από την ήδη διαπιστωμένη ένταση της επιβάρυνσης. Οι στόχοι ανάπτυξης των ΑΠΕ να υλοποιούνται με την τήρηση της αρχής της χωρικής ισορροπίας, της φέρουσας ικανότητας, των αποτελεσμάτων των Ειδικών Περιβαλλοντικών Μελετών (ΕΠΜ) Natura 2000 και της διασφάλισης της βιωσιμότητας των άλλων παραγωγικών τομέων, ιδίως του τουρισμού και της γεωργίας. Η ανάπτυξη τους δεν δύναται να υπερβαίνει τα όρια φέρουσας ικανότητας των περιοχών, όπως αυτά τεκμηριώνονται μέσω ειδικών μελετών.

Δεν αρκεί ο γενικός χωροταξικός κανόνας, αλλά πρέπει να θεσπιστούν δεσμευτικά περιφερειακά όρια:

- για φωτοβολταϊκά ανά Δήμο
- για αιολικά ανά Δημοτική Ενότητα ή ορεινό σύστημα,
- και, όπου χρειάζεται, ανά κατηγορία τοπίου / προστασίας / δικτύου.

Το νέο πλαίσιο ήδη κινείται προς ποσοτικά όρια κάλυψης γης για Φ/Β και καθορισμό «περιοχών καταλληλότητας» για αιολικά, ενώ παράλληλα το ΥΠΕΝ δηλώνει ότι επιχειρεί έναν πιο σαφή και αυστηρό χωρικό σχεδιασμό με σεβασμό στο περιβάλλον και στις τοπικές κοινωνίες.

Μια πιο ώριμη εκδοχή της πρότασης θα μπορούσε να ήταν σε μέγιστα ποσοστά

- MW/km²,
- % κάλυψης γης,
- MW ανά υποσταθμό/κόμβο,
- όριο οπτικής κάλυψης ορίζοντα για ευαίσθητα τοπία προκειμένου να καθοριστούν τεκμηριωμένα οι περιοχές καταλληλότητας

Να εφαρμοστεί σαφής τεχνολογική διαφοροποίηση:

- Φ/Β μόνο σε χαμηλής σύγκρουσης ζώνες,
- αιολικά μόνο σε ζώνες καταλληλότητας με τεκμηριωμένο αιολικό δυναμικό και χωρίς υπέρβαση φέρουσας, αποθήκευση κατά προτεραιότητα κοντά σε κόμβους συμφόρησης.

Πρόταση 2η : Ενεργειακός κορεσμός (Η συνολική επίδραση πολλαπλών έργων ΑΠΕ στο φυσικό, πολιτιστικό και ανθρωπογενές περιβάλλον μιας περιοχής).

Η Υπηρεσία διατυπώνει τη θέση ότι, εξαιτίας της ήδη ιδιαίτερα αυξημένης συγκέντρωσης έργων ΑΠΕ, έχει διαμορφωθεί κατάσταση υπερκορεσμού σε επίπεδο Περιφέρειας, αλλά και σε επιμέρους χωρικές ενότητες αυτής. Για τον λόγο αυτό ζητείται η επίσημη αναγνώριση της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας ως **υπερκορεσμένης Περιφέρειας ως προς την ανάπτυξη έργων ΑΠΕ**, και η υπαγωγή της σε ειδικό καθεστώς χωρικής και αδειοδοτικής διαχείρισης.

Η αναγνώριση αυτή πρέπει να συνεπάγεται, κατ' ελάχιστον, την αναστολή νέων αδειοδοτήσεων μεγάλων έργων, την επανεξέταση των υφιστάμενων αδειοδοτήσεων υπό το πρίσμα της σωρευτικής επιβάρυνσης, την εισαγωγή αυστηρότερων κανόνων χωροθέτησης για τη Στερεά Ελλάδα και την υποχρεωτική σύνδεση κάθε μελλοντικής αδειοδοτικής κρίσης με την πραγματική διαθέσιμη φέρουσα και δικτυακή ικανότητα της περιοχής.

Να αναγνωριστούν επίσημα οι «Κορεσμένες Περιοχές», οι «Τουριστικές Ζώνες» και οι «Περιοχές Υψηλής Οικολογικής Προτεραιότητας» ώστε να προστατευτούν.

Πρόταση 3^η. Αναστολή της υπό αδειοδότηση έργων άνω των 3 MW και μη χορήγηση νέων αδειών της ίδιας κατηγορίας

Η Υπηρεσία εισηγείται να ζητηθεί η αναστολή της αδειοδοτικής προόδου όλων των υπό αδειοδότηση έργων ΑΠΕ άνω των 3 MW εντός της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας, έως ότου ολοκληρωθεί ειδική συνολική αποτίμηση:

- της φέρουσας ικανότητας ανά Περιφερειακή Ενότητα,
- της υφιστάμενης δικτυακής δυνατότητας,
- των σωρευτικών περιβαλλοντικών επιπτώσεων,
- και της συμβατότητας με τις λοιπές χρήσεις γης και τις ανθρωπογενείς δραστηριότητες.

Συμπληρωματικά, εισηγείται να διατυπωθεί αίτημα μη χορήγησης νέων αδειών ή βεβαιώσεων για έργα ΑΠΕ άνω των 3 MW, μέχρι την πλήρη αξιολόγηση της υφιστάμενης χωρικής και δικτυακής επιβάρυνσης της Περιφέρειας και τη θέσπιση ειδικού καθεστώτος αποφόρτισης και ισόρροπης ανακατανομής της ανάπτυξης.

Πρόταση 4^η. Ανάκτηση στοιχείων, αποτύπωση και συνολική επανεξέταση υφιστάμενων και αδειοδοτημένων έργων

Η Υπηρεσία θεωρεί αναγκαία τη συνολική ανάκτηση στοιχείων, την πλήρη αποτύπωση και την επανεξέταση όλων των αδειοδοτημένων έργων, των έργων που βρίσκονται σε στάδιο υλοποίησης, καθώς και των ήδη εγκατεστημένων μονάδων ΑΠΕ. Η επανεξέταση αυτή πρέπει να πραγματοποιηθεί με ενιαία μεθοδολογία και όχι αποσπασματικά ανά έργο, λαμβάνοντας υπόψη:

- τη σωρευτική επιβάρυνση,
- τις επιπτώσεις στο φυσικό περιβάλλον,
- την τοπιακή και χωρική φόρτιση,
- τη συμβατότητα με γεωργικές, τουριστικές και λοιπές δραστηριότητες,
- και την πραγματική δυνατότητα σύνδεσης και λειτουργίας στο δίκτυο.

Προς υποστήριξη του ανωτέρω προτείνεται η συγκρότηση **ψηφιακού Περιφερειακού Παρατηρητηρίου ΑΠΕ**, με γεωχωρική υποδομή (GIS), στο οποίο θα καταγράφονται όλα τα έργα ανά στάδιο, έτσι ώστε να καθίσταται δυνατή η συνεχής παρακολούθηση της έντασης χωρικής επιβάρυνσης και του βαθμού ενεργειακού κορεσμού ανά Περιφερειακή Ενότητα, Δημοτική Ενότητα και περιοχή ειδικής προστασίας.

Πρόταση 5^η. Να επιτρέπεται ξεκάθαρα στην Περιφέρεια να βάζει πιο αυστηρούς κανόνες και πλαφόν στα δικά της χωροταξικά σχέδια.

Η Περιφέρεια θα πρέπει να αποκτήσει ουσιαστικό ρόλο σε:

- ο χωρική ιεράρχηση έργων,
- ο παρακολούθηση υπερσυγκέντρωσης,
- ο περιφερειακό μητρώο φέρουσας ικανότητας,
- ο ετήσιο δελτίο κορεσμού ανά ΠΕ.

Η εθνική χωροταξική πολιτική του ΥΠΕΝ μιλά για χωρική συνοχή, εξισορρόπηση εθνικών και τοπικών στόχων και ενσωμάτωση ειδικών και περιφερειακών χωροταξικών πλαισίων στα υποκείμενα επίπεδα σχεδιασμού. Χωρίς όμως ενεργό περιφερειακό επίπεδο, ο υπερκορεσμός θα συνεχίσει να αντιμετωπίζεται μόνο αποσπασματικά και εκ των υστέρων.

Πρόταση 6^η . Υποχρεωτική σύμφωνη γνώμη της Περιφέρειας και κάθε αρμόδιου συλλογικού οργάνου

Η Υπηρεσία εισηγείται να ζητηθεί η θεσμοθέτηση υποχρεωτικής σύμφωνης γνώμης της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας και κάθε αρμόδιου συλλογικού πολιτικού οργάνου για κάθε νέο έργο ΑΠΕ εντός των διοικητικών ορίων της. Η πρόβλεψη αυτή αποτελεί αναγκαία εγγύηση δημοκρατικού και περιφερειακού ελέγχου, ώστε οι τοπικές και περιφερειακές κοινωνίες να μη λειτουργούν απλώς ως χώροι υποδοχής επενδυτικών σχεδίων χωρίς ουσιαστική συμμετοχή στη λήψη αποφάσεων

Πρόταση 7^η. Συνυπολογισμός των ήδη εγκατεστημένων μονάδων στα ποσοστά κάλυψης

Στα προβλεπόμενα ποσοστά κάλυψης γης πρέπει να προσμετρώνται όχι μόνο τα νέα έργα, αλλά και οι ήδη εγκατεστημένες, αδειοδοτημένες ή ώριμες προς υλοποίηση μονάδες. Το ποσοστό κάλυψης οφείλει να αποτυπώνει το συνολικό ενεργειακό φορτίο ανά χωρική ενότητα και όχι μόνο την επιπλέον επιβάρυνση από νέα έργα. Με τον τρόπο αυτό διασφαλίζεται η ακριβής αποτίμηση της υπάρχουσας χωρικής πίεσης και αποτρέπεται η δημιουργία στρεβλής εικόνας περί διαθέσιμου ενεργειακού χώρου.

Πρόταση 8^η . Πλήρες καθεστώς αποκλεισμού νέων έργων σε περιοχές Natura

Η Υπηρεσία εισηγείται να ζητηθεί η θέσπιση πλήρους καθεστώτος αποκλεισμού νέων έργων ΑΠΕ σε όλες τις περιοχές Natura, χωρίς πρόβλεψη παρεκκλίσεων ή εξαιρέσεων (πχ Ειδικές Περιβαλλοντικές Μελέτες, σύνταξη ΕΟΑ κλπ). Στις περιοχές αυτές θα πρέπει να επιτρέπονται μόνο μικρής κλίμακας έργα αυτοπαραγωγής, εφόσον εξυπηρετούν αποδεδειγμένα τοπικές ανάγκες και δεν αλλοιώνουν τα προστατευτέα αντικείμενα. Η προσέγγιση αυτή κρίνεται αναγκαία για να διασφαλιστεί ένα σαφές, προληπτικό και σταθερό καθεστώς προστασίας των περιοχών υψηλής οικολογικής αξίας.

Πρόταση 9^η. Θέσπιση αυστηρότερων ελαχίστων αποστάσεων

Η Περιφέρεια εισηγείται να ζητηθεί η πρόβλεψη ελάχιστης απόστασης 500 μέτρων για όλα τα έργα ΑΠΕ εκτός των Αιολικών από οικιστικές και λοιπές ευαίσθητες χρήσεις, καθώς και η αύξηση αποστάσεων από υφιστάμενες παραγωγικές δραστηριότητες. Ειδικότερα για τις υποδομές αποθήκευσης, και ιδίως για τις μονάδες μπαταριών, προτείνεται η θέσπιση ιδιαίτερα αυστηρού πλαισίου ελαχίστων αποστάσεων από ακτές, οικισμούς, τουριστικές εγκαταστάσεις, κοινωνικές υποδομές και ευαίσθητα φυσικά τοπία. Ειδικότερα για τα αιολικά πάρκα εκτός της εισαγωγής αυστηρότερων προδιαγραφών επί του επικαιροποιημένου τεύχους συμβατότητας όπως προβλέπεται στο σχέδιο νόμου να ισχύει και μέγιστο ύψος τα 800 μέτρα προς διατήρηση του αλπικού τοπίου. Να απαγορεύεται ρητά η χωροθέτηση αιολικών σε μεγαλύτερο υψόμετρο από τα 800 μέτρα.

Πρόταση 10^η. Ειδικό καθεστώς για τουριστικές περιοχές και περιοχές υψηλής τοπιακής αξίας

Η Υπηρεσία εισηγείται να ζητηθεί η πρόβλεψη ειδικού καθεστώτος αποκλεισμού ή εξαίρεσης των έργων ΑΠΕ στις περιοχές με κυρίαρχη τουριστική φυσιογνωμία, ήπιο αναπτυξιακό χαρακτήρα και υψηλή τοπιακή αξία. Ο χωροταξικός σχεδιασμός πρέπει να διασφαλίζει ότι η ανάπτυξη των ΑΠΕ δεν θα λειτουργεί αποδομητικά σε περιοχές των οποίων η οικονομία και η ταυτότητα εδράζονται στην περιβαλλοντική, αισθητική και πολιτισμική ποιότητα. . Να επιτρέπονται μόνο μικρά έργα για αυτοκατανάλωση.

Πρόταση 11^η . Ενεργειακή δημοκρατία, κοινωνικό όφελος και ενίσχυση ανταποδοτικών

Η Υπηρεσία υποστηρίζει ότι η ανάπτυξη των ΑΠΕ πρέπει να συνοδεύεται από ουσιαστικό και μετρήσιμο όφελος για τις τοπικές κοινωνίες. Η έννοια της ενεργειακής δημοκρατίας οφείλει να αποτυπωθεί σε συγκεκριμένες πολιτικές:

- ουσιαστική συμμετοχή των τοπικών κοινωνιών στον σχεδιασμό,
- ειδική προστασία των ευάλωτων καταναλωτών,
- προτεραιότητα σε κατά κύριο επάγγελμα αγρότες και λοιπές τοπικές παραγωγικές δραστηριότητες,
- ενίσχυση των ενεργειακών κοινοτήτων,
- και ισχυροποίηση του πλαισίου των ανταποδοτικών υπέρ των περιοχών που φέρουν το κύριο χωρικό βάρος της εγκατάστασης έργων ΑΠΕ.

Η λειτουργία της ελεύθερης αγοράς δεν αναιρεί την υποχρέωση του χωρικού σχεδιασμού να προστατεύει τους καταναλωτές, τις τοπικές παραγωγικές ομάδες και την κοινωνική συνοχή. Κατά συνέπεια, η Περιφέρεια θα πρέπει να απαιτήσει ειδική μεταχείριση της Στερεάς Ελλάδας ως προς τα ανταποδοτικά μέτρα, τη συμμετοχή σε σχήματα αυτοπαραγωγής, τη στήριξη των λογαριασμών ηλεκτρικής ενέργειας των τοπικών νοικοκυριών και την προτεραιότητα σε κοινωνικά και παραγωγικά σχήματα τοπικού χαρακτήρα.

Πρόταση 12^η . Ψηφιακό Περιφερειακό Παρατηρητήριο (GIS)

Να χρηματοδοτηθεί και να υλοποιηθεί ένα ψηφιακό Περιφερειακό Παρατηρητήριο (GIS) που θα καταγράφει σε χάρτη όλα τα έργα ώστε να γνωρίζουμε και να αξιολογούμε την φέρουσα ικανότητα μιας περιοχής.

Με την δημιουργία ενός μόνιμου ψηφιακού εργαλείου χαρτογράφησης και παρακολούθησης όλων των έργων ΑΠΕ, θα υπάρχει σε πραγματικό χρόνο σαφής εικόνα του τι έχει εγκατασταθεί, τι αδειοδοτείται, πού συγκεντρώνεται και ποια επιβάρυνση προκαλεί στον ευρύτερο χώρο. Στην πράξη, αυτό σημαίνει ότι η Περιφέρεια θα διαθέτει έναν διαδραστικό γεωχωρικό χάρτη στον οποίο θα αποτυπώνονται σε ενιαία βάση:

- όλα τα υφιστάμενα έργα ΑΠΕ,
- όλα τα αδειοδοτημένα έργα,
- όλα τα υπό αδειοδότηση έργα,

και, ιδανικά, τα βασικά στοιχεία τους, όπως τεχνολογία, ισχύς, στάδιο, θέση εγκατάστασης και σχέση με προστατευόμενες ή παραγωγικές ζώνες.

Ο σκοπός του εργαλείου αυτού, είναι να μπορεί η Περιφέρεια να γνωρίζει και να αξιολογεί τη φέρουσα ικανότητα

μιας περιοχής και να μην ενεργεί αποσπασματικά ή εκ των υστέρων.

Ένα τέτοιο Παρατηρητήριο δεν είναι απλώς ένας «χάρτης έργων». Σημαίνει ότι η Περιφέρεια θα έχει ένα τεκμηριωτικό εργαλείο διοικητικής και πολιτικής υποστήριξης για:

- να διαπιστώνει πότε μια περιοχή πλησιάζει ή υπερβαίνει τη φέρουσα ικανότητά της,
- να τεκμηριώνει αιτήματα αναστολής ή περιορισμού νέων έργων,

- ο να παρακολουθεί τη σωρευτική επιβάρυνση ανά Περιφερειακή Ενότητα ή Δημοτική Ενότητα,
- ο να στηρίζει γνωμοδοτήσεις ή αποφάσεις του Περιφερειακού Συμβουλίου,
- ο να συνδέει τη χωροθέτηση των ΑΠΕ με Natura, τουρισμό, γεωργική γη και λοιπές δραστηριότητες.

Πρόταση 13^η «Grid-first» πολιτική: καμία νέα ωρίμανση χωρίς τεκμηρίωση δικτυακού χώρου

Να συνδεθεί η αδειοδοτική πρόοδος με αποδεδειγμένη διαθεσιμότητα ενεργειακού / δικτυακού χώρου.

Η αυξημένη διείσδυση ΑΠΕ έχει οδηγήσει σε έντονες περικοπές παραγωγής και προειδοποιήσεις για πλήρη περιορισμό ισχύος από τον ΑΔΜΗΕ σε ημερομηνίες του 2025, ενώ σχετικές αναλύσεις αποδίδουν το πρόβλημα στην ταχεία ανάπτυξη νέων μονάδων χωρίς παράλληλη επαρκή αποθήκευση και αναβάθμιση δικτύων.

Πρόταση 14^η Εξυγίανση της «ουράς αδειών» και αυστηρά ορόσημα ωρίμανσης

Να γίνει ανάκληση ανενεργών / παγωμένων αδειών και να τεθούν αυστηρές νέες προθεσμίες ωρίμανσης, με απώλεια προτεραιότητας όταν δεν τηρούνται ορόσημα.

Το αδειοδοτικό πλαίσιο του ΥΠΕΝ ήδη αναφέρει ότι η απλοποίηση συνδυάζεται με εύλογους χρονικούς περιορισμούς ώστε να αποφεύγεται η μακροχρόνια δέσμευση εθνικών πόρων από έργα που δεν υλοποιούνται.

Άμεσο όφελος:

- ο απελευθέρωση «τεχνητά δεσμευμένου» χώρου,
- ο καθαρότερη εικόνα για το τι είναι πραγματικά ώριμο,
- ο μείωση της ψευδο-επενδυτικής συμφόρησης.

Πρόταση 15^η. Υποχρεωτική αξιολόγηση σωρευτικών επιπτώσεων σε επίπεδο περιοχής και όχι μόνο ανά έργο .

Να μην αξιολογούνται μόνο τα έργα ένα - ένα, αλλά να επιβάλλεται σε κορεσμένες ζώνες:

- ο μελέτη σωρευτικών επιπτώσεων,
- ο μελέτη τοπιακής φόρτισης,
- ο μελέτη οπτικής φέρουσας ικανότητας.

Το νέο πλαίσιο ήδη προβλέπει ειδική μελέτη θέασης για Φ/Β κοντά σε μνημεία και αρχαιολογικούς χώρους, άρα υπάρχει πλέον και θεσμική βάση ενσωμάτωσης πιο σύνθετων κριτηρίων.

Το ίδιο εργαλείο να εφαρμοστεί και:

- ο σε αιολικά clusters,
- ο σε βουνά / ακτογραμμές / τοπία ιδιαίτερης αξίας,
- ο σε περιοχές όπου υπάρχουν ήδη πολλές ορατές εγκαταστάσεις.

Πρόταση 16^η. Δίκαιο σύστημα περικοπών και αντιστάθμισης

Να εφαρμοστεί μόνιμος μηχανισμός, δίκαιης κατανομής περικοπών, διαφανούς αποζημίωσης, κανόνων non-discrimination ώστε να μην πληρώνουν δυσανάλογα το κόστος οι παραγωγοί σε περιοχές όπου το κράτος επέτρεψε την υπερσυσσώρευση.

Έχει ήδη δημοσιευθεί μεθοδολογία για περιορισμούς έγχυσης ΑΠΕ, ενώ προβλέπονται χρεώσεις μη συμμόρφωσης και προωθήθηκε μηχανισμός αντιστάθμισης περικοπών με αναδρομική ισχύ από 1/1/2026. Παράλληλα, νομικές αναλύσεις στηρίζονται στο άρθρο 13 του Κανονισμού (ΕΕ) 2019/943, που απαιτεί αντικειμενικά και διαφανή κριτήρια και αναγνωρίζει δικαίωμα αποζημίωσης σε ορισμένες περιπτώσεις.

Πρόταση 17^η. Στοχευμένες Ζώνες Επιτάχυνσης μόνο σε «χαμηλής σύγκρουσης» περιοχές

Να αξιοποιηθούν οι Renewable Energy Acceleration Areas μόνο σε

- ο εκτός αγροτικής γης υψηλής αξίας,
- ο εκτός υπερκορεσμένων ζωνών,
- ο μετά από χαρτογράφηση χαμηλής περιβαλλοντικής σύγκρουσης.

Ο Ν. 5299/2026 εισάγει τις λεγόμενες Renewable Energy Acceleration Areas, δηλαδή ειδικές γεωγραφικές ζώνες για ταχύτερη ανάπτυξη ΑΠΕ και συναφών υποδομών, οι οποίες θα είναι υποσύνολο ευρύτερων χαρτογραφημένων περιοχών και δεν θα είναι κατάλληλες για αγροτική χρήση. Οι ζώνες αυτές δεν πρέπει να χρησιμοποιηθούν για να επιταχυνθεί ο κορεσμός σε ήδη επιβαρυνμένες περιοχές, αλλά για να μετατοπιστεί η ανάπτυξη σε πιο ανθεκτικούς χώρους.

Κατόπιν των ανωτέρω, εισηγούμαστε προς τον Θεματικό Αντιπεριφερειάρχη Περιβάλλοντος, Χωρικού Σχεδιασμού και Μεταφορών την αποδοχή και υιοθέτηση των ανωτέρω διαπιστώσεων, θέσεων και προτάσεων της Διεύθυνσης Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού επί της υπό διαβούλευση Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ) και του σχεδίου Κοινής Υπουργικής Απόφασης για το Ειδικό Χωροταξικό Πλαίσιο για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας.

Ειδικότερα, προτείνεται η διατύπωση, στο πλαίσιο της προβλεπόμενης διαδικασίας δημόσιας διαβούλευσης, τεκμηριωμένης γνώμης της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας υπέρ της ανάγκης ουσιαστικής ενίσχυσης του προτεινόμενου πλαισίου ως προς τη ρητή ενσωμάτωση κριτηρίων φέρουσας ικανότητας, ενεργειακού κορεσμού, σωρευτικών επιπτώσεων, προστασίας των περιοχών Natura, διαφύλαξης της αγροτικής γης υψηλής παραγωγικότητας, διασφάλισης της συμβατότητας με τον τουριστικό και παραγωγικό χαρακτήρα των επιμέρους χωρικών ενοτήτων, καθώς και ενίσχυσης του ρόλου της Περιφέρειας στον χωρικό και αναπτυξιακό σχεδιασμό των έργων ΑΠΕ.

Περαιτέρω, εισηγούμαστε να υποστηριχθεί η ανάγκη θέσπισης ειδικότερων και αυστηρότερων ρυθμίσεων για τις ήδη επιβαρυνμένες περιοχές της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας, με πρόβλεψη σαφών περιφερειακών και τοπικών ορίων ανάπτυξης, συστηματικής αξιολόγησης της σωρευτικής επιβάρυνσης, διασύνδεσης της αδειοδοτικής διαδικασίας με τη διαθέσιμη δικτυακή ικανότητα και διασφάλισης πραγματικού κοινωνικού και ανταποδοτικού οφέλους για τις τοπικές κοινωνίες.

Τέλος, προτείνεται η διαβίβαση των ανωτέρω θέσεων και παρατηρήσεων της Υπηρεσίας, ως επίσημης εισήγησης προς υποστήριξη της διαμόρφωσης της τελικής γνώμης της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας, στα αρμόδια όργανα και υπηρεσίες, προκειμένου να ληφθούν υπόψη στο πλαίσιο της διαβούλευσης επί της ΣΜΠΕ και του σχεδίου ΚΥΑ για το νέο Ειδικό Χωροταξικό Πλαίσιο για τις ΑΠΕ.

Στη συνέχεια ο Αντιπεριφερειάρχης Περιβάλλοντος, Χωρικού Σχεδιασμού και Μεταφορών ανέπτυξε στο Σώμα την υπ. Αριθμ. πρωτ. 164202/13.06.2026 εισήγησή του η οποία έχει ως κάτωθι:

Έχοντας υπόψη :

1. Τις διατάξεις του Ν. 3852/2010 (ΦΕΚ Α΄ 87) «Νέα Αρχιτεκτονικής της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης», όπως έχουν τροποποιηθεί και ισχύουν σήμερα.

2. Το Ν. 4555/2018 «Μεταρρύθμιση του θεσμικού πλαισίου της Τοπικής Αυτοδιοίκησης – Εκβάθυνση της Δημοκρατίας- Ενίσχυση της Συμμετοχής – Βελτίωση της οικονομικής αναπτυξιακής λειτουργίας των ΟΤΑ- Πρόγραμμα Κλεισθένης» (ΦΕΚ 133/Α/19-07-2018).
3. Το Π.Δ. 148/2010 «Οργανισμός της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας» (ΦΕΚ Α΄ 241), όπως έχει τροποποιηθεί - επικαιροποιηθεί με τις υπ. αριθμ. πρωτ. 3203/84663/22-6-2017 (ΦΕΚ Β΄ 2201/28-06-2017), 3749/77622/11-6-2018 (ΦΕΚ Β΄ 2467/27-6-2018), 6041/119763/22-8-2018 (ΦΕΚ Β΄ 3806/4-9-2018) και 7062/149508/5-10-2018 (ΦΕΚ Β΄ 4524/16-10-2018) αποφάσεις του Συντονιστή Αποκεντρωμένης Διοίκησης Θεσσαλίας - Στερεάς Ελλάδας, και ισχύει σήμερα.
4. Την με αριθμ. 27/3-11-2023 απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Λαμίας με την οποία ανακηρύχθηκαν τα αποτελέσματα των Περιφερειακών Εκλογών της 8^{ης} Οκτωβρίου 2023 και ανακηρύχθηκαν ο επιτυχών και οι επιλαχόντες συνδυασμοί ο Περιφερειάρχης και οι Περιφερειακοί Σύμβουλοι της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας για την περιφερειακή περίοδο 2024-2028
5. Το Ν. 5056/2023 άρθρο 13 «Αναμόρφωση του συστήματος διακυβέρνησης Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης α΄ και β΄ βαθμού , κατάργηση νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, παρακολούθηση επιδόσεων τοπικής αυτοδιοίκησης οικονομική και διοικητική διαχείριση οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης , ευζωία των ζώων συντροφιάς, κατασκευή και αναβάθμιση λειτουργούντων χερσαίων συνοριακών σταθμών και λοιπές διατάξεις του Υπουργείου Εσωτερικών» ΦΕΚ 163 Α/ 2023.
6. Την υπ. αριθμ. 831/12-01-2024 (ΑΔΑ:ΕΗΡ77ΛΗ-ΣΙΚ) απόφαση του Περιφερειάρχη Στερεάς Ελλάδας περί ορισμού αναπληρωτή Περιφερειάρχη και Αντιπεριφερειάρχων της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας .
7. Την ΚΥΑ με α.π. ΥΠΕΧΩΔΕ/ΕΥΠΕ/οικ.107017/2006 (Β΄ 1225) «Εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων και προγραμμάτων σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της Οδηγίας 2001/42/ΕΚ», όπως τροποποιήθηκε από τις ΚΥΑ υπ΄ αρ. 40238/2017 (Β΄ 3759), ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/38181/2695/2022 (Β΄ 1923) και ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/94750/6235/2023 (Β΄5774).
8. Την υπ΄ αριθ. 49828/12.11.2008 Απόφαση της Επιτροπής Συντονισμού της Κυβερνητικής Πολιτικής στον τομέα του Χωροταξικού Σχεδιασμού και της Αειφόρου Ανάπτυξης «Έγκριση ειδικού πλαισίου χωροταξικού σχεδιασμού και αειφόρου ανάπτυξης για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και της στρατηγικής μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων αυτού» (Β΄ 2464).
9. Την υπ΄ αριθ. ΥΠΕΧΩΔΕ/ΕΥΠΕ/οικ. 107017/28.8.2006 Κοινή Υπουργική Απόφαση «Εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων και προγραμμάτων σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της Οδηγίας 2001/42/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Ιουνίου 2001» (Β΄1225), όπως τροποποιήθηκε με την υπ΄ αρ. οικ. 40238/28-9-2017 απόφαση «Τροποποίηση της κοινής υπουργικής απόφασης υπ. αρ. ΥΠΕΧΩΔΕ/ΕΥΠΕ/οικ. 107017/2006 Έκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων και προγραμμάτων, σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της Οδηγίας 2001/42/ΕΚ σχετικά με την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων και προγραμμάτων» του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Ιουνίου 2001» (Β΄ 3579).

10. Την υπ' αριθ. ΥΠΕΝ/ΔΑΠΕΕΚ/144627/3247/19-12-2025 Κοινή Υπουργική Απόφαση "Χαρτογράφηση των περιοχών για την επίτευξη του στόχου για την ανανεώσιμη ενέργεια στην ακαθάριστη τελική κατανάλωση ενέργειας το 2050, σύμφωνα με την παρ. 18 του άρθρου 33 του ν. 4936/2022." (Β' 7365).
11. Την υπ' αρ. 28704/4362/26.11.2001 απόφαση της Επιτροπής Συντονισμού της Κυβερνητικής Πολιτικής στον τομέα του Χωροταξικού Σχεδιασμού και της Αειφόρου Ανάπτυξης «Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης Καταστημάτων Κράτησης» (Β' 1575).
12. Την υπ' αρ. 11508/18.02.2009 απόφαση της Επιτροπής Συντονισμού της Κυβερνητικής Πολιτικής στον τομέα του Χωροταξικού Σχεδιασμού και της Αειφόρου Ανάπτυξης «Έγκριση ειδικού πλαισίου χωροταξικού σχεδιασμού και αειφόρου ανάπτυξης για τη βιομηχανία και της στρατηγικής μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων αυτού» (Α.Α.Π.Θ. 151).
13. Την υπ' αρ. 31722/04.11.2011 απόφαση της Επιτροπής Συντονισμού της Κυβερνητικής Πολιτικής στον τομέα του Χωροταξικού Σχεδιασμού και της Αειφόρου Ανάπτυξης «Έγκριση ειδικού πλαισίου χωροταξικού σχεδιασμού και αειφόρου ανάπτυξης για τις υδατοκαλλιέργειες και της στρατηγικής μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων αυτού» (Β' 2505).
14. Την υπό εκπόνηση Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (Σ.Μ.Π.Ε.) και το σχέδιο Κοινής Υπουργικής Απόφασης για το Ειδικό Χωροταξικό Πλαίσιο για τον Τουρισμό.
15. Τη μελέτη «Αξιολόγηση και Αναθεώρηση του ΕΧΠ για τις ΑΠΕ» που υποβλήθηκε στη Διεύθυνση Χωροταξικού Σχεδιασμού του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας.
16. Το υπό στοιχεία ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/56985/3842/20-05-2026 έγγραφο της Διεύθυνσης Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης του ΥΠΕΝ, αναφορικά με τη διαβούλευση της Σ.Μ.Π.Ε. του Ειδικού Χωροταξικού Πλαισίου για τις ΑΠΕ με τις δημόσιες αρχές και το ενδιαφερόμενο κοινό.
17. Τη σχετική εισήγηση της Διεύθυνσης Περιβάλλοντος & Χωρικού Σχεδιασμού προς τον κο Αντιπεριφερειάρχη Περιβάλλοντος, Χωρικού Σχεδιασμού & Μεταφορών.

Το θεσμικό πλαίσιο που διέπει τον χωρικό σχεδιασμό και την αδειοδότηση των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΑΠΕ) στην Ελλάδα διαμορφώνεται μέσα από ένα πολυεπίπεδο σύστημα κανόνων, το οποίο περιλαμβάνει ευρωπαϊκές οδηγίες, εθνικούς νόμους και κανονιστικές πράξεις, καθώς και ειδικά χωροταξικά και περιβαλλοντικά εργαλεία.

Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, η προώθηση των ΑΠΕ αποτελεί βασικό πυλώνα της Πράσινης Συμφωνίας (European Green Deal) και της πολιτικής για την επίτευξη κλιματικής ουδετερότητας έως το 2050, με δεσμευτικούς στόχους μείωσης εκπομπών και αύξησης του μεριδίου των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.

Η διαβούλευση για το σχέδιο της ΚΥΑ και της ΣΜΠΕ για το Ειδικό Χωροταξικό των ΑΠΕ, λήγει στις 24 Ιουνίου 2026, οπότε θα πρέπει οι πολίτες μέχρι εκείνη την ημερομηνία να υποβάλλουν τις προτάσεις τους.

Στο ανωτέρω πλαίσιο, υλοποιείται με την παρούσα τεχνική έκθεση ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης στον τομέα των ΑΠΕ στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας, προσδιορίζονται τα προβλήματα που πρέπει να αντιμετωπιστούν και προτείνονται συγκεκριμένες προτάσεις οι οποίες θα πρέπει να ενσωματωθούν στην προτεινόμενη ΚΥΑ.

Η Περιφέρεια αποτελεί μία από τις πλέον πολύπλοκες ενεργειακές περιπτώσεις στη χώρα: από τη μία πλευρά, φιλοξενεί πολύ μεγάλο πλήθος εγκαταστάσεων ΑΠΕ που καθιστούν επιτακτικότερη και κρίσιμη την ορθή χωροθέτηση ΑΠΕ, **αξιολογώντας και αξιοποιώντας κριτήρια φέρουσας ικανότητας**, από την άλλη «πιέζεται» η Περιφέρεια να συμμετέχει στην επείγουσα ενεργειακή μετάβαση της χώρας μας λόγω της απολιγνιτοποίησής της.

Η Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας αποτελεί τη σημαντικότερη περιφερειακή ενότητα ΑΠΕ στην Ελλάδα, φιλοξενώντας το 44% της εγκατεστημένης αιολικής ισχύος (2.427 MW από σύνολο 5.500+ MW εθνικά), σημαντικά υδροηλεκτρικά έργα (Κρεμαστά, Καστράκι, Μόρνος) και ταχύτατα αναπτυσσόμενη φωτοβολταϊκή ισχύ. Η Περιφέρεια παράγει ενεργειακό πλεόνασμα, το οποίο τροφοδοτεί εν πολλοίς την ηλεκτρική ζήτηση της Αττικής και γειτονικών περιφερειών.

Ωστόσο, ακριβώς λόγω αυτής της υπερσυγκέντρωσης, οι τοπικές κοινωνίες, τα οικοσυστήματα και το τοπίο δέχονται δυσανάλογες πιέσεις. Το Περιφερειακό Συμβούλιο, με ψήφισμά του (Νοέμβριος 2024), εξέφρασε ήδη την αντίθεσή του στην αλόγιστη αδειοδότηση. Στο πλαίσιο αυτό, το νέο ΕΧΠ-ΑΠΕ αποτελεί ευκαιρία κρίσιμης σημασίας — υπό την προϋπόθεση ότι θα ενσωματώσει ειδικές χωρικές ρυθμίσεις για αυτή την κορεσμένη σε έργα ΑΠΕ Περιφέρεια.

Σύμφωνα με το εν λόγω ψήφισμα, το Περιφερειακό Συμβούλιο αποφάσισε ότι:

«Α) Διατυπώνει και επικαιροποιεί τη σταθερή και αταλάντευτη θέση της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, που συνοψίζεται στα εξής:

- Η Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας τηρεί επί της αρχής θετική στάση για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας (ΑΠΕ) και εν γένει για τις πολιτικές βελτίωσης του εθνικού και ευρωπαϊκού ενεργειακού και περιβαλλοντικού αποτυπώματος.
- Δεσμεύεται να πορευτεί, με βάση τις κατευθυντήριες αρχές του Περιφερειακού Χωροταξικού Πλαισίου.

Β) Επισημαίνει προς πάσα κατεύθυνση τα ακόλουθα:

- Την **απόλυτη αντίθεσή της στην αλόγιστη αδειοδότηση και εγκατάσταση αιολικών πάρκων**, ιδίως σε περιοχές Natura, ή σε άμεση γεινίαση με αυτές σε περιοχές με αμφισβητούμενο ιδιοκτησιακό καθεστώς και σε περιοχές που συντρέχουν ειδικοί λόγοι φυσικού κάλλους, πολιτιστικού πλούτου και προοπτικών τουριστικής ανάπτυξης.
- Για τα **φωτοβολταϊκά πάρκα και την εγκατάστασή τους σε γη υψηλής παραγωγικότητας**, η χρήση των οποίων πρέπει να περιοριστεί αποκλειστικά και μόνον για τις ανάγκες των παραγωγών.
- Ομοίως, για τα **πλωτά αιολικά και φωτοβολταϊκά πάρκα.**
- Την **αδήριτη ανάγκη να θεσπιστεί άμεσα ως προαπαιτούμενο για την αδειοδότηση ΑΠΕ η σύμφωνη γνώμη των τοπικών κοινωνιών**, όπως αυτές εκφράζονται από την Τοπική Αυτοδιοίκηση Α' και Β' βαθμού, αντί της διαδικασίας απλής γνωμοδότησης, που ισχύει ως σήμερα.
- Την **αναγκαιότητα θέσπισης υψηλοτέρων ανταποδοτικών οφελών προς τις τοπικές κοινωνίες και της κρατικής εγγύησης για άμεση απόδοσή τους σε αυτές.**

Κατόπιν αυτών, για την Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας αιτούμαστε

- Τη **μη αδειοδότηση εγκατάστασης νέων αιολικών ή φωτοβολταϊκών πάρκων σε κάθε περιοχή**, όπου συντρέχουν οι ανωτέρω περιγραφείσες συνθήκες.

- Την άμεση αναστολή κάθε σχεδιασμού εγκατάστασης νέων μεγάλης κλίμακας ΑΠΕ, αδειοδοτημένων, ή υπό αδειοδότηση, σε όποιο στάδιο και αν βρίσκεται η σχετική διαδικασία, ώστε να επανεξεταστεί εκ βάθρων το κείμενο θεσμικό πλαίσιο.
- Την αναθεώρηση του πλαισίου αδειοδότησης των ΑΠΕ, με βάση τα ανωτέρω εκτεθέντα.
- Την αναθεώρηση του ειδικού χωροταξικού πλαισίου για τις ΑΠΕ, συμφώνως προς τα ανωτέρω εκτεθέντα».

Επίσης λαμβάνοντας υπόψη την υφιστάμενη κατάσταση στην Περιφέρεια, την ανάγκη διασφάλισης της φέρουσας ικανότητας των επιμέρους χωρικών ενοτήτων, την υποχρέωση προστασίας του φυσικού, πολιτιστικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος καθώς και την ανάγκη διατήρησης της βιωσιμότητας των λοιπών παραγωγικών δραστηριοτήτων, κρίνεται αναγκαία η διατύπωση ενός συνεκτικού πλαισίου θέσεων επί του προτεινόμενου Ειδικού Χωροταξικού Πλαισίου για τις ΑΠΕ.

Η ανάπτυξη των ΑΠΕ οφείλει να πραγματοποιείται σύμφωνα με όρους χωρικής ισορροπίας, βιωσιμότητας, πρόληψης σωρευτικών επιπτώσεων και ουσιαστικής προστασίας των τοπικών κοινωνιών και των λοιπών παραγωγικών δραστηριοτήτων.

Υιοθετώντας πλήρως την συνημμένη εισήγηση του Προϊσταμένου της Διεύθυνσης Περιβάλλοντος & Χωρικού Σχεδιασμού θέτουμε προς ψήφισμα των κατωτέρω προτάσεις επί του σχεδίου ΚΥΑ και της ΣΜΠΕ αυτού:

Π.1 – Αναστολή εγκατάστασης ΑΠΕ σε αναδασωτές περιοχές

Προτείνεται η θέσπιση ρητής αναστολής εγκατάστασης οποιουδήποτε έργου ΑΠΕ σε εκτάσεις που έχουν χαρακτηριστεί ως αναδασωτές μετά από πυρκαγιά, για χρονικό διάστημα επαρκές ώστε να αναγεννηθεί η χλωρίδα και η πανίδα της περιοχής.

Οι αναδασωτές εκτάσεις φέρουν αυξημένη νομική προστασία (άρθρα 24 και 117 Συντάγματος, Ν. 998/1979). Η εγκατάσταση ΑΠΕ κατά τη φάση αναγέννησης αποτελεί εμπόδιο στην εκπλήρωση του στόχου της αναδάσωσης και επιτείνει τον κίνδυνο διάβρωσης εδαφών.

Π.2 – Δημιουργία Περιφερειακών Φορέων Διαχείρισης και Ψηφιακού Περιφερειακού Παρατηρητηρίου ΑΠΕ

Προτείνεται η θεσμοθέτηση Περιφερειακών Φορέων – Παρατηρητηρίων ΑΠΕ, αρμόδιων για την εξειδίκευση των κατευθύνσεων του ΕΧΠ ΑΠΕ σε περιφερειακό επίπεδο. Τα Παρατηρητήρια αυτά θα ασκούν, μεταξύ άλλων, τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

- Δημιουργία και τήρηση Περιφερειακού Μητρώου Φέρουσας Ικανότητας ανά χωρική ενότητα και ανά τεχνολογία ΑΠΕ.
- Κατηγοριοποίηση του χώρου σε μικρότερες χωρικές ενότητες, λαμβάνοντας υπόψη τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά κάθε περιοχής.
- Εξειδίκευση περιοχών αποκλεισμού ανά είδος ΑΠΕ, πέραν των εθνικών καθοριζόμενων ζωνών.
- Δημιουργία και συνεχής ενημέρωση Ψηφιακού Συστήματος Γεωγραφικών Πληροφοριών σε συνεργασία με τον υφιστάμενο Γεωπληροφορικό Χάρτη της ΡΑΑΕΥ, προσβάσιμου στο κοινό, με απεικόνιση υφιστάμενων και αδειοδοτημένων εγκαταστάσεων ΑΠΕ, ζωνών αποκλεισμού και δεικτών κορεσμού.

Προς υποστήριξη του ανωτέρω προτείνεται λοιπόν η συγκρότηση **ψηφιακού Περιφερειακού Παρατηρητηρίου ΑΠΕ**, με γεωχωρική υποδομή (GIS), στο οποίο θα καταγράφονται όλα τα έργα ανά στάδιο, έτσι ώστε να καθίσταται δυνατή η συνεχής παρακολούθηση της έντασης χωρικής επιβάρυνσης και του βαθμού ενεργειακού κορεσμού ανά Περιφερειακή Ενότητα, Δημοτική Ενότητα και περιοχή ειδικής προστασίας.

Να χρηματοδοτηθεί και να υλοποιηθεί ένα ψηφιακό Περιφερειακό Παρατηρητήριο (GIS) που θα καταγράφει σε χάρτη όλα τα έργα ώστε να αξιολογείται η φέρουσα ικανότητα μιας περιοχής.

Με την δημιουργία ενός μόνιμου ψηφιακού εργαλείου χαρτογράφησης και παρακολούθησης όλων των έργων ΑΠΕ, θα υπάρχει σε πραγματικό χρόνο σαφής εικόνα του τι έχει εγκατασταθεί, τι αδειοδοτείται, πού συγκεντρώνεται και ποια επιβάρυνση προκαλεί στον ευρύτερο χώρο. Στην πράξη, αυτό σημαίνει ότι η Περιφέρεια θα διαθέτει έναν διαδραστικό γεωχωρικό χάρτη στον οποίο θα αποτυπώνονται σε ενιαία βάση:

- ο όλα τα υφιστάμενα έργα ΑΠΕ,
- ο όλα τα αδειοδοτημένα έργα,
- ο όλα τα υπό αδειοδότηση έργα,

και, ιδανικά, τα βασικά στοιχεία τους, όπως τεχνολογία, ισχύς, στάδιο, θέση εγκατάστασης και σχέση με προστατευόμενες ή παραγωγικές ζώνες.

Ο σκοπός του εργαλείου αυτού, είναι να μπορεί η Περιφέρεια να γνωρίζει και να αξιολογεί τη φέρουσα ικανότητα μιας περιοχής και να μην ενεργεί αποσπασματικά ή εκ των υστέρων.

Ένα τέτοιο Παρατηρητήριο δεν είναι απλώς ένας «χάρτης έργων». Σημαίνει ότι η Περιφέρεια θα έχει ένα εργαλείο διοικητικής και πολιτικής υποστήριξης για:

- ο να διαπιστώνει πότε μια περιοχή πλησιάζει ή υπερβαίνει τη φέρουσα ικανότητά της,
- ο να τεκμηριώνει αιτήματα αναστολής ή περιορισμού νέων έργων,
- ο να παρακολουθεί τη σωρευτική επιβάρυνση ανά Περιφερειακή Ενότητα ή Δημοτική Ενότητα,
- ο να στηρίζει γνωμοδοτήσεις ή αποφάσεις του Περιφερειακού Συμβουλίου,
- ο να συνδέει τη χωροθέτηση των ΑΠΕ με Natura, τουρισμό, γεωργική γη και λοιπές δραστηριότητες.

Π.3 – Ειδικό Συνοδευτικό Παράρτημα ΠΧΠ

Στο πλαίσιο της πρότασης δημιουργίας περιφερειακών φορέων διαχείρισης για την εξειδίκευση των κατευθύνσεων του ΕΧΠ, προτείνεται η σύνταξη ειδικού παραρτήματος του ισχύοντος ΠΧΠ, όπως ορίζεται στην παρ. 3 του αρ. 6 του Ν. 4447/2016 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει. Ειδικότερα, στην κατηγορία I του άρθρου 29 του Σχεδίου ΚΥΑ προτείνεται να συμπεριληφθεί η ακόλουθη παράγραφος:

«Απαιτείται η σύνταξη συνοδευτικών παραρτημάτων για τα ΠΧΠ, προκειμένου να εξετασθούν τα κατάλληλα ποσοτικά και ποιοτικά χαρακτηριστικά που παρουσιάζει η κάθε Περιφέρεια, να γίνει υπολογισμός των κατάλληλων δεικτών Φέρουσας Ικανότητας και να εξειδικευτούν περαιτέρω τα κριτήρια χωροθέτησης στις ανάγκες της κάθε Περιφέρειας.»

Π.4 – Χωρική περιγραφή και Χαρτογραφική αποτύπωση των Περιοχών Επιτάχυνσης

Ο καθορισμός Περιοχών Επιτάχυνσης, ως ειδικών χωρικών ζωνών κατάλληλων για ταχύτερη αδειοδότηση ΑΠΕ και συνοδών υποδομών, οφείλει να πληροί σωρευτικά τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- Να λαμβάνεται υπόψη το σύνολο των περιοχών αποκλεισμού ανά είδος ΑΠΕ, τόσο αυτών που ορίζονται από το ΕΧΠ/ΑΠΕ όσο και αυτών που απορρέουν από την περιφερειακή εξειδίκευση.
- Να αξιολογούνται τα τρέχοντα επίπεδα κορεσμού από εγκαταστάσεις ΑΠΕ, ώστε να αποφεύγεται η περαιτέρω επιβάρυνση ήδη κορεσμένων περιοχών.
- Να αποκλείονται ρητά εκτάσεις καταλλήλων αγροτικών χρήσεων και παραγωγική γης υψηλής αξίας, λαμβάνοντας υπόψη τη σημασία της γεωργίας για την οικονομία της Περιφέρειας.
- Οι ζώνες Επιτάχυνσης να αποτελούν υποσύνολο ευρύτερων περιοχών με χαμηλές συγκρούσεις χρήσεων γης, διασφαλίζοντας ότι η ταχύτερη αδειοδότηση δεν μετατοπίζει αναπτυξιακές πιέσεις σε ευαίσθητους χώρους.

Οι Περιοχές Επιτάχυνσης δεν πρέπει να χρησιμοποιηθούν ως εργαλείο περαιτέρω συμπύκνωσης ΑΠΕ σε ήδη επιβαρυνμένες περιοχές, αλλά ως μέσο χωρικής αναδιανομής της ανάπτυξης προς πιο ανθεκτικούς και κατάλληλους χώρους.

Π.5 -Διευκρίνιση των τουριστικά ανεπτυγμένων περιοχών

Στο άρθρο 5 (ζώνες αποκλεισμού αιολικών) και στο άρθρο 27 παρ. 3 του σχεδίου ΚΥΑ γίνεται παραπομπή στην κατηγοριοποίηση του υπό εκπόνηση Ειδικού Χωροταξικού Πλαισίου για τον Τουρισμό, χρησιμοποιώντας τον όρο «υψηλής τουριστικής ανάπτυξης». Η παραπομπή αυτή εγείρει ζητήματα ασάφειας, για τους ακόλουθους λόγους:

- Το νέο ΕΧΠ Τουρισμού, που βρισκόταν σε διαβούλευση τον Μάιο 2026, δεν περιλαμβάνει κατηγορία «υψηλής τουριστικής ανάπτυξης». Οι τουριστικά ανεπτυγμένες περιοχές εντάσσονται στην κατηγορία (Β), ενώ υπάρχει και η κατηγορία (Α) στην οποία περιλαμβάνονται περιοχές που δέχονται μεγαλύτερες τουριστικές πιέσεις.
- Ο αποκλεισμός βάσει του τουριστικού χαρακτήρα δεν προσδιορίζεται με επαρκή ακρίβεια, δημιουργώντας ασαφείς τελικές ζώνες αποκλεισμού.

Προτείνεται η επικαιροποίηση του Σχεδίου ΚΥΑ ώστε να υιοθετεί τη ρητή κατηγοριοποίηση της τελευταίας δημοσιευθείσας έκδοσης του ΕΧΠ Τουρισμού, με αντίστοιχη αναθεώρηση των άρθρων που γίνεται αναφορά, και με σαφή ορισμό ποιες κατηγορίες ενεργοποιούν αποκλεισμό ή περιορισμό εγκατάστασης ΑΠΕ.

Π.6 -Σύνδεση με Πολεοδομικό Σχεδιασμό 1^{ου} επιπέδου

Το άρθρο 5 παρ. 14 του σχεδίου ΚΥΑ αποκλείει τις εκτός σχεδίου περιοχές «στις οποίες προβλέπεται από τον πολεοδομικό σχεδιασμό Α' επιπέδου η ανάπτυξη χρήσεων τουρισμού – αναψυχής». Διαπιστώνονται τα ακόλουθα προβλήματα εφαρμογής:

- Ο πολεοδομικός σχεδιασμός Α' επιπέδου παρουσιάζει σημαντικές ελλείψεις ή είναι ξεπερασμένος σε μεγάλο μέρος της Περιφέρειας, αφήνοντας αδιευκρίνιστη την έκταση της ζώνης αποκλεισμού.
- Δεν ορίζεται εάν αρκεί η πρόβλεψη σε ισχύον ή και σε υπό εκπόνηση σχέδιο, δημιουργώντας κενό ερμηνείας.

- Η αβεβαιότητα ευνοεί στρεβλώσεις. Υπάρχει κίνδυνος να αξιοποιηθεί η απουσία σχεδίου ως παράθυρο εγκατάστασης ΑΠΕ σε περιοχές που έχουν τουριστικό χαρακτήρα.

Προτείνεται να θεσπιστεί επίσης μεταβατική διάταξη για τις περιοχές χωρίς ισχύον πολεοδομικό σχέδιο, η οποία να αναστέλλει την αδειοδότηση μέχρι την κατάρτισή του ή να ορίζει αξιολόγηση επί τη βάση τεκμαρτών κριτηρίων τουριστικής λειτουργίας.

Π.7 -Διαχείριση σωρευτικών επιπτώσεων σε κορεσμένες περιοχές – εκτίμηση φέρουσας ικανότητας εγκατάστασης ΑΠΕ

Τμήματα της Περιφέρειας παρουσιάζουν ήδη πολύ υψηλή πυκνότητα αδειοδοτημένων ή λειτουργούντων έργων ΑΠΕ. Το υπό διαβούλευση Σχέδιο δεν προβλέπει ρητό μηχανισμό αξιολόγησης και διαχείρισης σωρευτικών επιπτώσεων των χωρικών ενότητων. Προτείνονται:

- Να θεσπιστεί υποχρεωτική αξιολόγηση σωρευτικών περιβαλλοντικών επιπτώσεων ανά χωρική ενότητα, ως προϋπόθεση αδειοδότησης νέων έργων ΑΠΕ.
- Να καθοριστούν δείκτες Φέρουσας Ικανότητας που θα αναλύονται στα υποκείμενα πλαίσια σχεδιασμού και, εάν υπερβαίνονται, θα αναστέλλουν αυτόματα τη χορήγηση νέων αδειών έως την επικαιροποίησή τους.
- Ο μηχανισμός αυτός να λειτουργεί υποχρεωτικά σε διαβούλευση με τοπικές αρχές.

Βασική θέση της Περιφέρειας θα πρέπει να αποτελεί ότι οι στόχοι ανάπτυξης των ΑΠΕ οφείλουν να υλοποιούνται με συνεπή τήρηση της αρχής της χωρικής ισορροπίας, της φέρουσας ικανότητας, των αποτελεσμάτων των Ειδικών Περιβαλλοντικών Μελετών Natura 2000 και της διασφάλισης της βιωσιμότητας των λοιπών παραγωγικών τομέων. Η ανάπτυξη των ΑΠΕ δεν μπορεί να υπερβαίνει τα όρια αντοχής των περιοχών εγκατάστασης, όπως αυτά τεκμηριώνονται μέσω ειδικών μελετών και βάσει σωρευτικής αξιολόγησης των ήδη υφιστάμενων, αδειοδοτημένων και υπό αδειοδότηση έργων.

Προς την κατεύθυνση αυτή κρίνεται αναγκαία η ρητή θεσμική αποσαφήνιση των εννοιών του ενεργειακού κορεσμού και των σωρευτικών επιπτώσεων, καθώς και η θεσμική αναγνώριση ειδικών κατηγοριών περιοχών, όπως οι Κορεσμένες Περιοχές, οι Τουριστικές Ζώνες και οι Περιοχές Υψηλής Οικολογικής Προτεραιότητας, ώστε να υπάγονται σε ειδικό καθεστώς προστασίας και αυστηρότερων περιορισμών. Παράλληλα, η Περιφέρεια πρέπει να έχει τη δυνατότητα επιβολής αυστηρότερων όρων και ορίων στα δικά της χωρικά εργαλεία, όπου αυτό δικαιολογείται από την ήδη διαπιστωμένη ένταση της επιβάρυνσης. Οι στόχοι ανάπτυξης των ΑΠΕ να υλοποιούνται με την τήρηση της αρχής της χωρικής ισορροπίας, της φέρουσας ικανότητας, των αποτελεσμάτων των Ειδικών Περιβαλλοντικών Μελετών (ΕΠΜ) Natura 2000 και της διασφάλισης της βιωσιμότητας των άλλων παραγωγικών τομέων, ιδίως του τουρισμού και της γεωργίας. Η ανάπτυξη τους δεν δύναται να υπερβαίνει τα όρια φέρουσας ικανότητας των περιοχών, όπως αυτά τεκμηριώνονται μέσω ειδικών μελετών.

Να καθοριστεί ζώνη αποκλεισμού τουλάχιστον 2 km περιμετρικά των ΖΕΠ. Να απαιτείται διετής πριν και πενταετής ορνιθολογική παρακολούθηση μετά από την αδειοδότηση, οποιουδήποτε αιολικού πάρκου άνω των 10 MW σε αποστάσεις <5 km από ΖΕΠ της Στερεάς Ελλάδας.

Στα προβλεπόμενα ποσοστά κάλυψης γης πρέπει να προσμετρώνται όχι μόνο τα νέα έργα, αλλά και οι ήδη εγκατεστημένες, αδειοδοτημένες ή ώριμες προς υλοποίηση μονάδες. Το ποσοστό κάλυψης οφείλει να αποτυπώνει το συνολικό ενεργειακό φορτίο ανά χωρική ενότητα και όχι μόνο την επιπλέον επιβάρυνση από νέα έργα. Με τον τρόπο αυτό διασφαλίζεται η ακριβής αποτίμηση της υπάρχουσας χωρικής πίεσης και αποτρέπεται η δημιουργία στρεβλής εικόνας περί διαθέσιμου ενεργειακού χώρου.

Δεν αρκεί ο γενικός χωροταξικός κανόνας, αλλά πρέπει να θεσπιστούν δεσμευτικά περιφερειακά όρια:

- για φωτοβολταϊκά ανά ΠΕ,
- για αιολικά ανά Δημοτική Ενότητα ή ορεινό σύστημα,
- και, όπου χρειάζεται, ανά κατηγορία τοπίου / προστασίας / δικτύου.

Να προταθεί η επίσημη αναγνώριση της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας ως υπερκορεσμένης Περιφέρειας ως προς την ανάπτυξη έργων ΑΠΕ και η υπαγωγή της σε ειδικό καθεστώς χωρικής και αδειοδοτικής διαχείρισης.

Να αναγνωριστούν επίσημα οι «Κορεσμένες Περιοχές», οι «Τουριστικές Ζώνες» και οι «Περιοχές Υψηλής Οικολογικής Προτεραιότητας» ώστε να προστατευτούν.

Επιπλέον, θα πρέπει να προταθεί η πρόβλεψη ελάχιστης απόστασης 500 μέτρων για όλα τα έργα ΑΠΕ εκτός των Αιολικών από οικιστικές και λοιπές ευαίσθητες χρήσεις, καθώς και η αύξηση αποστάσεων από υφιστάμενες παραγωγικές δραστηριότητες. Ειδικότερα για τις υποδομές αποθήκευσης, και ιδίως για τις μονάδες μπαταριών, προτείνεται η θέσπιση ιδιαίτερα αυστηρού πλαισίου ελαχίστων αποστάσεων από ακτές, οικισμούς, τουριστικές εγκαταστάσεις, κοινωνικές υποδομές και ευαίσθητα φυσικά τοπία. Ειδικότερα για τα αιολικά πάρκα εκτός της εισαγωγής αυστηρότερων προδιαγραφών επί του επικαιροποιημένου τεύχους συμβατότητας όπως προβλέπεται στο σχέδιο νόμου να ισχύει και μέγιστο ύψος τα 800 μέτρα προς διατήρηση του αλπικού τοπίου. **Να απαγορεύεται ρητά η χωροθέτηση αιολικών σε μεγαλύτερο υψόμετρο από τα 800 μέτρα. Σε κάθε περίπτωση, θα πρέπει να εκπονούνται ειδικές Μελέτες Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ), ειδικές ορνιθολογικές μελέτες, Σχέδια Διαχείρισης Τοπίου. Να μην αντιμετωπίζονται ως ισοδύναμες μια κορυφογραμμή εντός ΖΕΠ και μια ήδη υποβαθμισμένη ορεινή έκταση.**

Το νέο πλαίσιο ήδη κινείται προς ποσοτικά όρια κάλυψης γης για Φ/Β και καθορισμό «περιοχών καταλληλότητας» για αιολικά, ενώ παράλληλα το ΥΠΕΝ δηλώνει ότι επιχειρεί έναν πιο σαφή και αυστηρό χωρικό σχεδιασμό με σεβασμό στο περιβάλλον και στις τοπικές κοινωνίες.

Μια πιο ώριμη εκδοχή της πρότασης θα μπορούσε να ήταν σε μέγιστα ποσοστά:

- MW/km²,
- % κάλυψης γης,
- MW ανά υποσταθμό/κόμβο,
- όριο οπτικής κάλυψης ορίζοντα για ευαίσθητα τοπία
προκειμένου να καθοριστούν τεκμηριωμένα οι περιοχές καταλληλότητας

Να εφαρμοστεί σαφής τεχνολογική διαφοροποίηση:

- Φ/Β μόνο σε χαμηλής σύγκρουσης ζώνες,
- αιολικά μόνο σε ζώνες καταλληλότητας με τεκμηριωμένο αιολικό δυναμικό και χωρίς υπέρβαση φέρουσας ικανότητας, αποθήκευση κατά προτεραιότητα κοντά σε κόμβους συμφόρησης.

Στο πλαίσιο υπερσυγκέντρωσης ΑΠΕ στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας, θα πρέπει να εκτιμηθεί η δυνατότητα αναστολής της αδειοδοτικής προόδου όλων των υπό αδειοδότηση έργων ΑΠΕ άνω των 3 MW εντός της Περιφέρειας, έως ότου ολοκληρωθεί ειδική συνολική αποτίμηση:

- της φέρουσας ικανότητας ανά Περιφερειακή Ενότητα,
- της υφιστάμενης δικτυακής δυνατότητας,

- των σωρευτικών περιβαλλοντικών επιπτώσεων,
- και της συμβατότητας με τις λοιπές χρήσεις γης και τις ανθρωπογενείς δραστηριότητες.

Συμπληρωματικά, να προσδιοριστεί πλαίσιο για μη χορήγηση νέων αδειών ή βεβαιώσεων για έργα ΑΠΕ άνω των 3 MW, μέχρι την πλήρη αξιολόγηση της υφιστάμενης χωρικής και δικτυακής επιβάρυνσης της Περιφέρειας και τη θέσπιση ειδικού καθεστώτος αποφόρτισης και ισόρροπης ανακατανομής της ανάπτυξης. **Να προβλεφθεί στο ΕΧΠ δείκτης φέρουσας ικανότητας (MW αιολικής ισχύος / km² γεωγραφικής έκτασης) ανά Περιφερειακή Ενότητα, πάνω από τον οποίο η αδειοδότηση νέων αιολικών να απαιτεί ειδική αιτιολόγηση και υποχρεωτική έγκριση από Περιφερειακό Συμβούλιο.**

Π.8 -Ενίσχυση δικτύου μεταφοράς ως προαπαιτούμενο αδειοδότησης

Η χορήγηση νέων αδειών ΑΠΕ χωρίς παράλληλη πρόοδο στα έργα ενίσχυσης δικτύου δημιουργεί δέσμευση ισχύος χωρίς αντίστοιχη μεταφορική δυνατότητα, επιβαρύνοντας συστημικά το Σύστημα Μεταφοράς.

Προτείνεται να συμπεριληφθεί στο ΕΧΠ/ΑΠΕ ρητή πρόβλεψη ότι η αδειοδότηση νέων έργων ΑΠΕ μεγάλης ισχύος σε περιοχές με καταγεγραμμένη ανεπάρκεια δικτύου μεταφοράς εξαρτάται από την πιστοποιημένη έναρξη υλοποίησης των αναγκαίων έργων ενίσχυσης.

Παράλληλα, προτείνεται να ορισθεί ο ΑΔΜΗΕ ως υποχρεωτικός γνωμοδοτών φορέας για ΑΠΕ σε περιοχές όπου το Σύστημα Μεταφοράς παρουσιάζει κορεσμό ή επικείμενες ανεπάρκειες, κατ' αναλογία με τον ρόλο του ΔΕΔΔΗΕ στο Δίκτυο Διανομής.

Π.9 -Ενίσχυση ρόλου Περιφέρειας στον σχεδιασμό, τοπική δημοκρατία και ανταποδοτικότητα

Η Περιφέρεια θα πρέπει να αποκτήσει ουσιαστικό ρόλο σε:

- ο χωρική ιεράρχηση έργων,
- ο παρακολούθηση υπερσυγκέντρωσης,
- ο περιφερειακό μητρώο φέρουσας ικανότητας,
- ο ετήσιο δελτίο κορεσμού ανά ΠΕ.

Προτείνεται η θεσμοθέτηση υποχρεωτικής σύμφωνης γνώμης της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας ως κορεσμένης περιοχής ΑΠΕ και κάθε αρμόδιου συλλογικού πολιτικού οργάνου για κάθε νέο έργο ΑΠΕ εντός των διοικητικών ορίων της. Η πρόβλεψη αυτή αποτελεί αναγκαία εγγύηση δημοκρατικού και περιφερειακού ελέγχου, ώστε οι τοπικές και περιφερειακές κοινωνίες να μη λειτουργούν απλώς ως χώροι υποδοχής επενδυτικών σχεδίων χωρίς ουσιαστική συμμετοχή στη λήψη αποφάσεων.

Η ανάπτυξη των ΑΠΕ πρέπει να συνοδεύεται από ουσιαστικό και μετρήσιμο όφελος για τις τοπικές κοινωνίες. Η έννοια της ενεργειακής δημοκρατίας οφείλει να αποτυπωθεί σε συγκεκριμένες πολιτικές:

- ουσιαστική συμμετοχή των τοπικών κοινωνιών στον σχεδιασμό,
- και ισχυροποίηση του πλαισίου των ανταποδοτικών υπέρ των περιοχών που φέρουν το κύριο χωρικό βάρος της εγκατάστασης έργων ΑΠΕ.

Να αυξηθεί το ειδικό τέλος ΑΠΕ σε 2% του ετήσιου τζίρου για ΠΕ με δείκτη φόρτου άνω των 10 MW/km² και να κατευθύνεται στις άμεσα επηρεαζόμενες τοπικές κοινότητες και στην Περιφέρεια,

με διαφανή κριτήρια κατανομής. Να προβλεφθεί ειδικό Ταμείο Ανάπτυξης ΑΠΕ Στερεάς Ελλάδας για την αντιμετώπιση των συνολικών επιπτώσεων των ΑΠΕ.

Στη συνέχεια δόθηκε ο λόγος στους επικεφαλής των Περιφερειακών Παρατάξεων, οι οποίοι τοποθετήθηκαν επί του θέματος και κατέθεσαν τις προτάσεις τους. Ακολούθησαν εκπρόσωποι φορέων και συλλόγων περιοχών της Περιφέρειας (οι προτάσεις και οι απόψεις των ανωτέρω θα παρατεθούν πλήρεις στα αποηχογραφημένα πρακτικά της συνεδρίασης), συνέχισαν οι Περιφερειακοί Σύμβουλοι και ο Περιφερειάρχης Στερεάς Ελλάδας συνοψίζοντας το θέμα. Κατά τη διάρκεια της συζήτησης ενσωματώθηκαν ορισμένες από τις προτάσεις που διατυπώθηκαν από τις παρατάξεις της αντιπολίτευσης αναφορικά με το Ειδικό Χωροταξικό Πλαίσιο για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας και τη σχετική Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων, και το κείμενο της εισήγησης έλαβε την τελική του μορφή και τέθηκε σε ψηφοφορία.

Συνολικά απόντες κατά την ψηφοφορία του συγκεκριμένου θέματος ήταν οι Περιφερειακοί Σύμβουλοι: κ. Κων/νος Βαρδακώστας, κ. Ιωάννης Γιαννόπουλος, κ. Ελευθερία Γκλέτσου, κ. Ευάγγελος Πούλος, κ. Κων/νος Μαρκόπουλος, κ. Λουκάς Αποστολίδης και ο κ. Ευάγγελος Βαβουλιώτης.

Το Περιφερειακό Συμβούλιο Στερεάς Ελλάδας, δια της ψήφου των μελών του,

Αποφασίζει

Κατά πλειοψηφία, με είκοσι τέσσερεις (24) ψήφους υπέρ, έξι (6) κατά και οκτώ (8) λευκές, εκφράζει αρνητική γνώμη επί του Ειδικού Χωροταξικού Πλαισίου για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας και της Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ), καθώς διαπιστώθηκαν ελλείψεις επί αυτού, όπως καταγράφονται υπό μορφή προτάσεων ως κατωτέρω:

Πρόταση 1η : Αρχή της φέρουσας ικανότητας και της χωρικής ισορροπίας

Βασική θέση της Περιφέρειας θα πρέπει να αποτελεί ότι οι στόχοι ανάπτυξης των ΑΠΕ οφείλουν να υλοποιούνται με συνεπή τήρηση της αρχής της χωρικής ισορροπίας, της φέρουσας ικανότητας, των αποτελεσμάτων των Ειδικών Περιβαλλοντικών Μελετών Natura 2000 και της διασφάλισης της βιωσιμότητας των λοιπών παραγωγικών τομέων. Η ανάπτυξη των ΑΠΕ δεν μπορεί να υπερβαίνει τα όρια αντοχής των περιοχών εγκατάστασης, όπως αυτά τεκμηριώνονται μέσω ειδικών μελετών και βάσει σωρευτικής αξιολόγησης των ήδη υφιστάμενων, αδειοδοτημένων και υπό αδειοδότηση έργων. [managenerg....europa.eu]

Προς την κατεύθυνση αυτή κρίνεται αναγκαία η ρητή θεσμική αποσαφήνιση των εννοιών του ενεργειακού κορεσμού και των σωρευτικών επιπτώσεων, καθώς και η θεσμική αναγνώριση ειδικών κατηγοριών περιοχών, όπως οι Κορεσμένες Περιοχές, οι Τουριστικές Ζώνες και οι Περιοχές Υψηλής Οικολογικής Προτεραιότητας, και Αγροτοκτηνοτροφικής Δραστηριότητας ώστε να υπάγονται σε ειδικό καθεστώς προστασίας και αυστηρότερων περιορισμών. Παράλληλα, η Περιφέρεια πρέπει να έχει τη δυνατότητα επιβολής αυστηρότερων όρων και ορίων στα δικά της χωρικά εργαλεία, όπου αυτό δικαιολογείται από την ήδη διαπιστωμένη ένταση της επιβάρυνσης. Οι στόχοι ανάπτυξης των ΑΠΕ να υλοποιούνται με την τήρηση της αρχής της χωρικής ισορροπίας, της φέρουσας ικανότητας, των αποτελεσμάτων των Ειδικών Περιβαλλοντικών Μελετών (ΕΠΜ) Natura 2000 και της διασφάλισης της βιωσιμότητας των άλλων παραγωγικών τομέων, ιδίως του τουρισμού και της γεωργίας. Η ανάπτυξη τους δεν δύναται να υπερβαίνει τα όρια φέρουσας ικανότητας των περιοχών, όπως αυτά τεκμηριώνονται μέσω ειδικών μελετών.

Δεν αρκεί ο γενικός χωροταξικός κανόνας, αλλά πρέπει να θεσπιστούν δεσμευτικά

περιφερειακά όρια:

- ο για φωτοβολταϊκά ανά Δήμο
- ο για αιολικά ανά Δημοτική Ενότητα ή ορεινό σύστημα,
- ο και, όπου χρειάζεται, ανά κατηγορία τοπίου / προστασίας / δικτύου.

Το νέο πλαίσιο ήδη κινείται προς ποσοτικά όρια κάλυψης γης για Φ/Β και καθορισμό «περιοχών καταλληλότητας» για αιολικά, ενώ παράλληλα το ΥΠΕΝ δηλώνει ότι επιχειρεί έναν πιο σαφή και αυστηρό χωρικό σχεδιασμό με σεβασμό στο περιβάλλον και στις τοπικές κοινωνίες.

Μια πιο ώριμη εκδοχή της πρότασης θα μπορούσε να ήταν σε μέγιστα ποσοστά

- ο MW/km²,
- ο **1,5%** κάλυψης γης, **(όπου υπολογίζεται και η υφιστάμενη κατάσταση)**
- ο MW ανά υποσταθμό/κόμβο,
- ο όριο οπτικής κάλυψης ορίζοντα για ευαίσθητα τοπία προκειμένου να καθοριστούν τεκμηριωμένα οι περιοχές καταλληλότητας

Να εφαρμοστεί σαφής τεχνολογική διαφοροποίηση:

- ο Φ/Β μόνο σε χαμηλής σύγκρουσης ζώνες,
- ο αιολικά μόνο σε ζώνες καταλληλότητας με τεκμηριωμένο αιολικό δυναμικό και χωρίς υπέρβαση φέρουσας, αποθήκευση κατά προτεραιότητα κοντά σε κόμβους συμφόρησης.

Πρόταση 2η : Ενεργειακός κορεσμός (Η συνολική επίδραση πολλαπλών έργων ΑΠΕ στο φυσικό, πολιτιστικό και ανθρωπογενές περιβάλλον μιας περιοχής).

Το Περιφερειακό Συμβούλιο Στερεάς Ελλάδας διατυπώνει τη θέση ότι, εξαιτίας της ήδη ιδιαίτερα αυξημένης συγκέντρωσης έργων ΑΠΕ, έχει διαμορφωθεί κατάσταση υπερκορεσμού σε επίπεδο Περιφέρειας, αλλά και σε επιμέρους χωρικές ενότητες αυτής. Για τον λόγο αυτό ζητείται η επίσημη αναγνώριση της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας ως **υπερκορεσμένης Περιφέρειας ως προς την ανάπτυξη έργων ΑΠΕ**, και η υπαγωγή της σε ειδικό καθεστώς χωρικής και αδειοδοτικής διαχείρισης.

Η αναγνώριση αυτή πρέπει να συνεπάγεται, κατ' ελάχιστον, την αναστολή νέων αδειοδοτήσεων μεγάλων έργων, την επανεξέταση των υφιστάμενων αδειοδοτήσεων υπό το πρίσμα της σωρευτικής επιβάρυνσης, την εισαγωγή αυστηρότερων κανόνων χωροθέτησης για τη Στερεά Ελλάδα και την υποχρεωτική σύνδεση κάθε μελλοντικής αδειοδοτικής κρίσης με την πραγματική διαθέσιμη φέρουσα και δικτυακή ικανότητα της περιοχής.

Να αναγνωριστούν επίσημα οι «Κορεσμένες Περιοχές», οι «Τουριστικές Ζώνες» και οι «Περιοχές Υψηλής Οικολογικής Προτεραιότητας» και «Αγροτοκτηνοτροφικής Δραστηριότητας» ώστε να προστατευτούν.

Πρόταση 3^η. Αναστολή της υπό αδειοδότησης έργων άνω των 3 MW και μη χορήγηση νέων αδειών της ίδιας κατηγορίας

Το Περιφερειακό Συμβούλιο Στερεάς Ελλάδας εισηγείται να ζητηθεί η αναστολή της αδειοδοτικής προόδου όλων των υπό αδειοδότηση έργων ΑΠΕ άνω των 3 MW εντός της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας, έως ότου ολοκληρωθεί ειδική συνολική αποτίμηση:

- της φέρουσας ικανότητας ανά Περιφερειακή Ενότητα,
- της υφιστάμενης δικτυακής δυνατότητας,
- των σωρευτικών περιβαλλοντικών επιπτώσεων,
- και της συμβατότητας με τις λοιπές χρήσεις γης και τις ανθρωπογενείς δραστηριότητες.

Συμπληρωματικά, εισηγείται να διατυπωθεί αίτημα μη χορήγησης νέων αδειών ή βεβαιώσεων για έργα ΑΠΕ άνω των 3 MW, μέχρι την πλήρη αξιολόγηση της υφιστάμενης

χωρικής και δικτυακής επιβάρυνσης της Περιφέρειας και τη θέσπιση ειδικού καθεστώτος αποφόρτισης και ισόρροπης ανακατανομής της ανάπτυξης.

Πρόταση 4^η. Ανάκτηση στοιχείων, αποτύπωση και συνολική επανεξέταση υφιστάμενων και αδειοδοτημένων έργων

Το Περιφερειακό Συμβούλιο Στερεάς Ελλάδας θεωρεί αναγκαία τη συνολική ανάκτηση στοιχείων, την πλήρη αποτύπωση και την επανεξέταση όλων των αδειοδοτημένων έργων, των έργων που βρίσκονται σε στάδιο υλοποίησης, καθώς και των ήδη εγκατεστημένων μονάδων ΑΠΕ. Η επανεξέταση αυτή πρέπει να πραγματοποιηθεί με ενιαία μεθοδολογία και όχι αποσπασματικά ανά έργο, λαμβάνοντας υπόψη:

- τη σωρευτική επιβάρυνση,
- τις επιπτώσεις στο φυσικό περιβάλλον,
- την τοπική και χωρική φόρτιση,
- τη συμβατότητα με γεωργικές, τουριστικές και λοιπές δραστηριότητες,
- και την πραγματική δυνατότητα σύνδεσης και λειτουργίας στο δίκτυο.

Προς υποστήριξη του ανωτέρω προτείνεται η συγκρότηση **ψηφιακού Περιφερειακού Παρατηρητηρίου ΑΠΕ**, με γεωχωρική υποδομή (GIS), στο οποίο θα καταγράφονται όλα τα έργα ανά στάδιο, έτσι ώστε να καθίσταται δυνατή η συνεχής παρακολούθηση της έντασης χωρικής επιβάρυνσης και του βαθμού ενεργειακού κορεσμού ανά Περιφερειακή Ενότητα, Δημοτική Ενότητα και περιοχή ειδικής προστασίας.

Πρόταση 5^η. Να επιτρέπεται ξεκάθαρα στην Περιφέρεια να βάζει πιο αυστηρούς κανόνες και πλαφόν στα δικά της χωροταξικά σχέδια.

Η Περιφέρεια θα πρέπει να αποκτήσει ουσιαστικό ρόλο σε:

- χωρική ιεράρχηση έργων,
- παρακολούθηση υπερσυγκέντρωσης,
- περιφερειακό μητρώο φέρουσας ικανότητας,
- ετήσιο δελτίο κορεσμού ανά ΠΕ.

Η εθνική χωροταξική πολιτική του ΥΠΕΝ μιλά για χωρική συνοχή, εξισορρόπηση εθνικών και τοπικών στόχων και ενσωμάτωση ειδικών και περιφερειακών χωροταξικών πλαισίων στα υποκείμενα επίπεδα σχεδιασμού. Χωρίς όμως ενεργό περιφερειακό επίπεδο, ο υπερκορεσμός θα συνεχίσει να αντιμετωπίζεται μόνο αποσπασματικά και εκ των υστέρων.

Πρόταση 6^η . Υποχρεωτική σύμφωνη γνώμη της Περιφέρειας και κάθε αρμόδιου συλλογικού οργάνου

Το Περιφερειακό Συμβούλιο Στερεάς Ελλάδας εισηγείται να ζητηθεί η θεσμοθέτηση υποχρεωτικής σύμφωνης γνώμης της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας και κάθε αρμόδιου συλλογικού πολιτικού οργάνου για κάθε νέο έργο ΑΠΕ εντός των διοικητικών ορίων της. Η πρόβλεψη αυτή αποτελεί αναγκαία εγγύηση δημοκρατικού και περιφερειακού ελέγχου, ώστε οι τοπικές και περιφερειακές κοινωνίες να μη λειτουργούν απλώς ως χώροι υποδοχής επενδυτικών σχεδίων χωρίς ουσιαστική συμμετοχή στη λήψη αποφάσεων

Πρόταση 7^η. Συνυπολογισμός των ήδη εγκατεστημένων μονάδων στα ποσοστά κάλυψης

Στα προβλεπόμενα ποσοστά κάλυψης γης πρέπει να προσμετρώνται όχι μόνο τα νέα έργα, αλλά και οι ήδη εγκατεστημένες, αδειοδοτημένες ή ώριμες προς υλοποίηση μονάδες. Το ποσοστό κάλυψης οφείλει να αποτυπώνει το συνολικό ενεργειακό φορτίο ανά χωρική ενότητα και όχι μόνο την επιπλέον επιβάρυνση από νέα έργα. Με τον τρόπο αυτό διασφαλίζεται η ακριβής αποτίμηση της υπάρχουσας χωρικής πίεσης και αποτρέπεται η

δημιουργία στρεβλής εικόνας περί διαθέσιμου ενεργειακού χώρου.

Πρόταση 8^η . Πλήρες καθεστώς αποκλεισμού νέων έργων σε περιοχές Natura

Το Περιφερειακό Συμβούλιο Στερεάς Ελλάδας εισηγείται να ζητηθεί η θέσπιση πλήρους καθεστώτος αποκλεισμού νέων έργων ΑΠΕ σε όλες τις περιοχές Natura, χωρίς πρόβλεψη παρεκκλίσεων ή εξαιρέσεων (πχ Ειδικές Περιβαλλοντικές Μελέτες, σύνταξη ΕΟΑ κλπ). Στις περιοχές αυτές θα πρέπει να επιτρέπονται μόνο μικρής κλίμακας έργα αυτοπαραγωγής, εφόσον εξυπηρετούν αποδεδειγμένα τοπικές ανάγκες και δεν αλλοιώνουν τα προστατευτέα αντικείμενα. Η προσέγγιση αυτή κρίνεται αναγκαία για να διασφαλιστεί ένα σαφές, προληπτικό και σταθερό καθεστώς προστασίας των περιοχών υψηλής οικολογικής αξίας.

Πρόταση 9^η. Θέσπιση αυστηρότερων ελαχίστων αποστάσεων

Το Περιφερειακό Συμβούλιο Στερεάς Ελλάδας εισηγείται να ζητηθεί η πρόβλεψη ελάχιστης απόστασης 1000 μέτρων για όλα τα έργα ΑΠΕ εκτός των Αιολικών από οικιστικές και λοιπές ευαίσθητες χρήσεις, καθώς και η αύξηση αποστάσεων από υφιστάμενες παραγωγικές δραστηριότητες. Ειδικότερα για τις υποδομές αποθήκευσης, και ιδίως για τις μονάδες μπαταριών, προτείνεται η θέσπιση ιδιαίτερα αυστηρού πλαισίου ελαχίστων αποστάσεων από ακτές, οικισμούς, τουριστικές εγκαταστάσεις, κοινωνικές υποδομές και ευαίσθητα φυσικά τοπία. Ειδικότερα για τα αιολικά πάρκα εκτός της εισαγωγής αυστηρότερων προδιαγραφών επί του επικαιροποιημένου τεύχους συμβατότητας όπως προβλέπεται στο σχέδιο νόμου να ισχύει και μέγιστο ύψος τα 800 μέτρα προς διατήρηση του αλπικού τοπίου. Να απαγορεύεται ρητά η χωροθέτηση αιλοκών σε μεγαλύτερο υψόμετρο από τα **800 μέτρα**.

Πρόταση 10^η. Ειδικό καθεστώς για τουριστικές περιοχές και περιοχές υψηλής τοπιακής αξίας

Το Περιφερειακό Συμβούλιο Στερεάς Ελλάδας εισηγείται να ζητηθεί η πρόβλεψη ειδικού καθεστώτος αποκλεισμού ή εξαίρεσης των έργων ΑΠΕ στις περιοχές με κυρίαρχη τουριστική φυσιογνωμία, ήπιο αναπτυξιακό χαρακτήρα και υψηλή τοπιακή αξία. Ο χωροταξικός σχεδιασμός πρέπει να διασφαλίζει ότι η ανάπτυξη των ΑΠΕ δεν θα λειτουργεί αποδομητικά σε περιοχές των οποίων η οικονομία και η ταυτότητα εδράζονται στην περιβαλλοντική, αισθητική και πολιτισμική ποιότητα. . Να επιτρέπονται μόνο μικρά έργα για αυτοκατανάλωση.

Πρόταση 11^η . Ενεργειακή δημοκρατία, κοινωνικό όφελος και ενίσχυση ανταποδοτικών

Το Περιφερειακό Συμβούλιο Στερεάς Ελλάδας υποστηρίζει ότι η ανάπτυξη των ΑΠΕ πρέπει να συνοδεύεται από ουσιαστικό και μετρήσιμο όφελος για τις τοπικές κοινωνίες. Η έννοια της ενεργειακής δημοκρατίας οφείλει να αποτυπωθεί σε συγκεκριμένες πολιτικές:

- ουσιαστική συμμετοχή των τοπικών κοινωνιών στον σχεδιασμό,
- ειδική προστασία των ευάλωτων καταναλωτών,
- προτεραιότητα σε κατά κύριο επάγγελμα αγρότες και λοιπές τοπικές παραγωγικές δραστηριότητες,
- ενίσχυση των ενεργειακών κοινοτήτων,
- και ισχυροποίηση του πλαισίου των ανταποδοτικών υπέρ των περιοχών που φέρουν το κύριο χωρικό βάρος της εγκατάστασης έργων ΑΠΕ.

Η λειτουργία της ελεύθερης αγοράς δεν αναιρεί την υποχρέωση του χωρικού σχεδιασμού να προστατεύει τους καταναλωτές, τις τοπικές παραγωγικές ομάδες και την κοινωνική συνοχή. Κατά συνέπεια, η Περιφέρεια θα πρέπει να απαιτήσει ειδική μεταχείριση

της Στερεάς Ελλάδας ως προς τα ανταποδοτικά μέτρα, τη συμμετοχή σε σχήματα αυτοπαραγωγής, τη στήριξη των λογαριασμών ηλεκτρικής ενέργειας των τοπικών νοικοκυριών και την προτεραιότητα σε κοινωνικά και παραγωγικά σχήματα τοπικού χαρακτήρα.

Πρόταση 12^η . Ψηφιακό Περιφερειακό Παρατηρητήριο (GIS)

Να χρηματοδοτηθεί και να υλοποιηθεί ένα ψηφιακό Περιφερειακό Παρατηρητήριο (GIS) που θα καταγράφει σε χάρτη όλα τα έργα ώστε να γνωρίζουμε και να αξιολογούμε την φέρουσα ικανότητα μιας περιοχής.

Με την δημιουργία ενός μόνιμου ψηφιακού εργαλείου χαρτογράφησης και παρακολούθησης όλων των έργων ΑΠΕ, θα υπάρχει σε πραγματικό χρόνο σαφής εικόνα του τι έχει εγκατασταθεί, τι αδειοδοτείται, πού συγκεντρώνεται και ποια επιβάρυνση προκαλεί στον ευρύτερο χώρο. Στην πράξη, αυτό σημαίνει ότι η Περιφέρεια θα διαθέτει έναν διαδραστικό γεωχωρικό χάρτη στον οποίο θα αποτυπώνονται σε ενιαία βάση:

- ο όλα τα υφιστάμενα έργα ΑΠΕ,
- ο όλα τα αδειοδοτημένα έργα,
- ο όλα τα υπό αδειοδότηση έργα,

και, ιδανικά, τα βασικά στοιχεία τους, όπως τεχνολογία, ισχύς, στάδιο, θέση εγκατάστασης και σχέση με προστατευόμενες ή παραγωγικές ζώνες.

Ο σκοπός του εργαλείου αυτού, είναι να μπορεί η Περιφέρεια να γνωρίζει και να αξιολογεί τη φέρουσα ικανότητα

μιας περιοχής και να μην ενεργεί αποσπασματικά ή εκ των υστέρων.

Ένα τέτοιο Παρατηρητήριο δεν είναι απλώς ένας «χάρτης έργων». Σημαίνει ότι η Περιφέρεια θα έχει ένα τεκμηριωτικό εργαλείο διοικητικής και πολιτικής υποστήριξης για:

- ο να διαπιστώνει πότε μια περιοχή πλησιάζει ή υπερβαίνει τη φέρουσα ικανότητά της,
- ο να τεκμηριώνει αιτήματα αναστολής ή περιορισμού νέων έργων,
- ο να παρακολουθεί τη σωρευτική επιβάρυνση ανά Περιφερειακή Ενότητα ή Δημοτική Ενότητα,
- ο να στηρίζει γνωμοδοτήσεις ή αποφάσεις του Περιφερειακού Συμβουλίου,
- ο να συνδέει τη χωροθέτηση των ΑΠΕ με Natura, τουρισμό, γεωργική γη και λοιπές δραστηριότητες.

Πρόταση 13^η «Grid-first» πολιτική: καμία νέα ωρίμανση χωρίς τεκμηρίωση δικτυακού χώρου

Να συνδεθεί η αδειοδοτική πρόοδος με αποδεδειγμένη διαθεσιμότητα ενεργειακού / δικτυακού χώρου.

Η αυξημένη διεύθυνση ΑΠΕ έχει οδηγήσει σε έντονες περικοπές παραγωγής και προειδοποιήσεις για πλήρη περιορισμό ισχύος από τον ΑΔΜΗΕ σε ημερομηνίες του 2025, ενώ σχετικές αναλύσεις αποδίδουν το πρόβλημα στην ταχεία ανάπτυξη νέων μονάδων χωρίς παράλληλη επαρκή αποθήκευση και αναβάθμιση δικτύων.

Πρόταση 14^η Εξυγίανση της «ουράς αδειών» και αυστηρά ορόσημα ωρίμανσης

Να γίνει ανάκληση ανενεργών / παγωμένων αδειών και να τεθούν αυστηρές νέες προθεσμίες ωρίμανσης, με απώλεια προτεραιότητας όταν δεν τηρούνται ορόσημα.

Το αδειοδοτικό πλαίσιο του ΥΠΕΝ ήδη αναφέρει ότι η απλοποίηση συνδυάζεται με εύλογους χρονικούς περιορισμούς ώστε να αποφεύγεται η μακροχρόνια δέσμευση εθνικών πόρων από έργα που δεν υλοποιούνται.

Άμεσο όφελος:

- ο απελευθέρωση «τεχνητά δεσμευμένου» χώρου,
- ο καθαρότερη εικόνα για το τι είναι πραγματικά ώριμο,
- ο μείωση της ψευδο-επενδυτικής συμφόρησης.

Πρόταση 15^η. Υποχρεωτική αξιολόγηση σωρευτικών επιπτώσεων σε επίπεδο περιοχής και όχι μόνο ανά έργο .

Να μην αξιολογούνται μόνο τα έργα ένα - ένα, αλλά να επιβάλλεται σε κορεσμένες ζώνες:

- ο μελέτη σωρευτικών επιπτώσεων,
- ο μελέτη τοπιακής φόρτισης,
- ο μελέτη οπτικής φέρουσας ικανότητας.

Το νέο πλαίσιο ήδη προβλέπει ειδική μελέτη θέασης για Φ/Β κοντά σε μνημεία και αρχαιολογικούς χώρους, άρα υπάρχει πλέον και θεσμική βάση ενσωμάτωσης πιο σύνθετων κριτηρίων.

Το ίδιο εργαλείο να εφαρμοστεί και:

- ο σε αιολικά clusters,
- ο σε βουνά / ακτογραμμές / τοπία ιδιαίτερης αξίας,
- ο σε περιοχές όπου υπάρχουν ήδη πολλές ορατές εγκαταστάσεις.

Πρόταση 16^η. Δίκαιο σύστημα περικοπών και αντιστάθμισης

Να εφαρμοστεί μόνιμος μηχανισμός, δίκαιης κατανομής περικοπών, διαφανούς αποζημίωσης, κανόνων non-discrimination ώστε να μην πληρώνουν δυσανάλογα το κόστος οι παραγωγοί σε περιοχές όπου το κράτος επέτρεψε την υπερσυσσώρευση.

Έχει ήδη δημοσιευθεί μεθοδολογία για περιορισμούς έγχυσης ΑΠΕ, ενώ προβλέπονται χρεώσεις μη συμμόρφωσης και προωθήθηκε μηχανισμός αντιστάθμισης περικοπών με αναδρομική ισχύ από 1/1/2026. Παράλληλα, νομικές αναλύσεις στηρίζονται στο άρθρο 13 του Κανονισμού (ΕΕ) 2019/943, που απαιτεί αντικειμενικά και διαφανή κριτήρια και αναγνωρίζει δικαίωμα αποζημίωσης σε ορισμένες περιπτώσεις.

Πρόταση 17η

- Καθολική απαγόρευση χωροθέτησης αιολικών μονάδων στον θαλάσσιο χώρο (στους κλειστούς κόλπους και στις λίμνες)

Πρόταση 18^η

- Υποχρεωτική περιφραγή και δενδροφύτευση περιμετρικά των εγκαταστάσεων των φωτοβολταϊκών

Πρόταση 19η

- Πλήρη εφαρμογή της νομοθεσίας περί απόσυρσης όλων των έργων ΑΠΕ που έχουν ολοκληρώσει τον κύκλο ζωή τους.

Σημειώνεται, πως σε περίπτωση που δεν υιοθετηθεί με επαρκή τρόπο το πλαίσιο των προτάσεων, το σώμα θα εξετάσει την ανάληψη ενεργειών προς εξασφάλιση ακυρωτικών μέτρων.

Υπέρ ψήφισαν οι Περιφερειακοί Σύμβουλοι της Παράταξης «Επιμένουμε στην καρδιά της Ελλάδας».

Λευκό ψήφισαν οι Περιφερειακοί Σύμβουλοι της Παράταξης «Ενωτική Περιφερειακή Κίνηση Απόστολος Γκλέτσος» .

Λευκό ψήφισαν οι Περιφερειακοί Σύμβουλοι της Παράταξης «Στερεά Περιφέρεια»

Κατά ψήφισαν οι Περιφερειακοί Σύμβουλοι της Παράταξης «Λαϊκή Συσπείρωση Στερεάς Ελλάδας»

Κατά ψήφισε ο Περιφερειακός Σύμβουλος της Παράταξης «Πατρίδα μας η Στερεά», κ. Δημήτριος Κατσούλης.
Κατά ψήφισε ο Ανεξάρτητος Περιφερειακός Σύμβουλος κ. Βασίλειος Λύκος
Κατά ψήφισε η Ανεξάρτητη Περιφερειακή Σύμβουλος κ. Βασιλική Αγγελοπούλου.

Αφού συντάχθηκε και αναγνώσθηκε το πρακτικό αυτό, υπογράφεται ως κατωτέρω:

**Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ**

ΛΟΥΚΙΑ ΘΕΟΔΩΡΟΥ - ΜΑΓΟΥΛΑ